CALENDARIUM AMBROSIANUM PRO ANNO DOMINI BISSEXTILI 1864 AD NORMAM...

CALENDARIUM AMBROSIANUM

PRO ANNO DOMINI BISSEXTILI 1864

AD NORMAM

BREVIARII ET MISSALIS AMBROSIANI

NOVISSIME IMPRESSI

EDITUM JUSSU

Illustrissimi et Reverendissimi

D. D. CAROLI COM. CACCIA DOMINIONI

DEI ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA

EPISCOPI FAMAUGUSTANI

SS. D. N. PII PP. IX Prælati Domest. et Solio Pontificio Assistentis

Equitis Commendatarii Ss. Mauritii et Lazari decorati

ECCL. METROP. PRIMICERII, ET SEDE VACANTE

VICARII GENERALIS CAPITULARIS,

Adjectis etiam Litterarum et Decretorum promulgationibus,
quæ certis diebus fieri debent ex præscripto Conc. Prov. et Syn. Diœc.,
atque colorum ecclesiasticorum mutationibus.

MEDIOLANI

APUD JACOBUM AGNELLI IMPRESS. ARCHIEP.

in via Sanctæ Margaritæ, N. 1.

712

REGULÆ AD USUM CALENDARII
ET MISSÆ CELEBRATIONIS

Quando in Calendario apposita est vox *Solemne*, tunc de eo fiunt primæ et secundæ Vesperæ, nisi Festor. concursus aliud exigat. Ubi vero apposita non est, fiunt tantum primæ Vesp.

Cum fit de Sanctis, sive *Solemne* sit Officium, sive non, semper Hymnus *Te Deum* dicitur.

Cum vero de Sanctis *Solemne* fit, præter Hymnum *Te Deum*, hæc etiam dicunt.: *Ant. ad Crucem* quinquies pro ratione Festi, Orat. secr. *Deus, qui populum tuum*, et Cant. *Cantemus* cum sua Antiph.; idq. nisi Festum cadat in Sabbatum, quo die fit ut in non *Solemni*.

Solemne Festum etiamsi transferatur, dicit. Officium *Solemne*.

Habentes certam Consecrationis diem propriæ Eccles. faciant de ea Officium, prout in Breviario de Dedicatione Eccles. min.

Quandocumque Officium de Sanctis *Solemne* non est, semper in Vesp. et Laud. fit commem. B. M. V., S. Ambrosii et aliorum SS. Patronorum singularum respective Ecclesiarum.

Quotiescumq. fit de Feria, semper dicunt. Laud. pro Deff. post Laud., et Vesperæ post Vesp. de Fer., præterq. in Hebdom. in Authent., in Sextis Fer. et Sabb. 4 et 5 Hebdom. Advent., in omnib. Feriis de Except., in Vigil. Nativ. Dom. usq. ad Epiph. inclus., itemq. in omnib. Feriis Paschal., etiam triduo Litaniar., ac deniq. in omnib. Sabb. quoad Vesp. tant., etiamsi de eis fiat.

In Feriis autem Quadragesimalibus, præter Laudes et Vesp. pro Defunctis, dicit. ante Laudes unum etiam Nocturn. cum suis Lectionibus et Responsoriis, ut *in calce Breviarii*.

In omnib. Sabbatis quibus *Solemne* non fit, semper ad Missam fit commem. B. M. V., nisi celebranda sit Missa votiva de ead. B. M. V.; non tamen id in Quadragesima.

Missæ Pontificales, seu Archiepiscopales suis diebus notatæ in Calendario denunciantur in singulis Urbis Eccles. Parochialibus, ut reliqui dies festi, Dominica illas præcedenti.

In dicendis Missis servetur ordo Calendarii, ita ut de quo fit Offic. Matut., de eod. etiam Missæ Sacr. fiat, de quo in Matut. commem. fit, itidem fiat in Missa, nisi obstet particularis aliqua Rubrica.

Idemque servetur cum Officium de Festo translatum est, ut de eodem ipso die Missa quoque dicatur.

Aliquando tamen in quacumq. per Hebdomadam Feria, nisi Feria sit Adventus, Quadrages., Paschalis, Litaniar. et Vigiliarum, nisiq. in Feriam incidat Festum aut Sancti proprium Officium, vel aliquid præter Lectionem et Oration. de proprio habentis (ut, puta, Psallendam, vel Responsorium aliquod, vel aliquam Antiph.), aut Sancti alicujus qui tanquam proprius hujus Ecclesiæ Mediol. colitur (cujusmodi in Breviario, ubi de Translationibus, indicatur), Missa aliqua votiva dici potest pro arbitrio et devotione Sacerdotum. Idque passim non fiat, nisi rationabili de caussa.

In Missis dicendis serventur Rubricæ Missalis, nec non etiam Breviarii novi.

☞ Quando in Missa plures Commemorat. seu Collectæ sunt faciendæ, vel dicendæ occurrunt, concludit. prima, nempe Oratio Missæ diei vel votivæ, et ultima; at extra Missam, si plures Orationes recitari contingat, ultima tantum est concludenda.

In Vesp. Sanctorum, sive primæ, sive secundæ sint, dicunt. duo Psalmi; qui si minus in secundis notati sunt, de primis sumuntur.

In Ecclesiis in quib. aliquor. Sanctorum insignes Reliquiæ asservantur, Officium eorumdem Sanctorum fit ritu *Solemni*.

Sunt autem Reliquiæ insignes: *Caput, Brachium, Crus, aut ea pars corporis in qua Martyr passus est, modo sit integra et non parva.*

☞ Notand. autem est, ex Decr. S. R. C., dato et approb. ab Innoc. XII sub die 19 Oct. 1691, posse tant. fieri Offic. Reliquiar. Sanctor. quorum nomina adscripta sunt in Martyrol. Rom., et dummodo constet de identitate corporis, sive Reliquiæ insign. De cæteris tamen in dicto Martyrol. non descript., aut quib. a S. Sede non fuerit specialiter concessum, Officia recitari, et Miss. celebrari vetuit: quib. tamen Reliquiis ab Ordinariis locor. approbatis debitam Fidel. venerationem (prout hactenus servatum est) exhibendam esse censuit, sed absque Officio et Missa, sub pœnis de non satisfaciendo præcepto recitandi Officium.

Vigiliæ, Jejunia Adventus et Festa ex præcepto Ecclesiæ a Fidelibus observanda, sub pœna lethalis culpæ a transgressoribus incurrenda, notis minutioribus, vulgo *cursivis*, in hoc Calend. signata conspiciuntur.

In Congregatione habita coram nostro Archiepiscopo die 13 maji anno 1786 vetitæ

sunt Missæ privatæ de *Requiem* ideoque etiam votivæ hisce sequentibus Feriis:

Feriis 6 et Sabbatis privilegiatis Hebdomadarum 4 et 5 Adventus.

Singulis Feriis de Exceptato.

Sabbato in Traditione Symboli.

Triduo Rogationum.

Proindeque celebratio Missæ de Proprio hisce Feriis decreta est; quæ Missa de Proprio litteris *cursivis*, suis locis, indicabitur.

Eodem Decreto affici Vigilias Nativitatis et Epiphaniæ Domini, nec non Vigiliam Pentecostes pronuntiatum est.

TABELLA FESTORUM MOBILIUM

PRO ANNO DOMINI BISSEXTILI MDCCCLXIV.

Dominica in Septuag.	24	Jan.
Dom. in cap. Quadr.	14	Febr.
Pascha Resurrect. Dñi	27	Martii.
Ascensio Domini	5	Maii.
Litaniæ Trid.	9, 10, 11	Maii.
Dom. Pentecostes	15	Maii.
Festum SS. Trinit.	22	Maii.
Sol. Corp. Dom.	26	Maii.
Dom. 1 Advent.	13	Nov.
Litera Dominicalis	C. B.	
Litera Martyrologii	C.	
Cyclus Solaris	25	

Aureus numerus	3
Epacta	XXII
Indictio Romana	7
Congr. Vicar. Foran.	12 Jan.
Synod. Diœc. 38	20 Apr.

Quatuor Anni Tempora quibus ex præcepto est jejunandum.

Vere	17, 19, 20	Febr.
Æstate	18, 20, 21	Maii.
Autumno	21, 23, 24	Sept.
Hyeme	14, 16, 17	Dec.

Stati dies spiritualium Exercitationum pro Sacerdotibus in Collegio Rhaudensi hoc anno habendarum, quæ semper sub vesperam inchoantur.

Die 10 Aprilis, dom. II post Pascha.
» 24 Aprilis, dom. IV post Pascha.
» 10 Julii, dom. VIII post Pentecosten.
» 8 Septembris, Festum Nativitatis B. M. V.
» 13 Novembris Dom. I Adventus Rit. ambr.

Villanovæ in parœcia Barzanorii, plebis Missaleæ, die 17 Aprilis, dom. III post Pascha; *complentur autem hora tertia post meridiem sabbati sequentis.*

Qui autem interesse voluerint, describantur in Collegio Sacerdotum Oblatorum Sancti Sepulcri Mediolani, vel Rhaudi.

Stati dies spiritualium Exercitationum Modoetiæ in Collegio Barnabitico S. Mariæ vulgo in Carrobiolo habendarum 1864.

Pro sacerdotibus. *Mense Junii* — Die 12 Dom. IV post Pent. sub vesperam inchoantur, et die 18 Sabb. mane fine habent.

Mense Augusti. — Die 16 Fer. 3 sub vesperam inchoantur, et die 25 Fer. 5 mane finem habent.

Mense Septembris. — Die 18 Dom. XVIII post Pent. sub vesperam inchoantur, et die 24 Sabb. mane finem habent.

Pro laicis. *Mense Maji.* — Die 6 Fer. 6 sub vesperam inchoantur, et 15 Dom. Pent. mane finem habent.

Qui autem interesse voluerint describantur in Collegiis Barnabiticis sive Mediolani, sive Modoetiæ, aut Laudis Pompejæ.

JANUARIUS habet dies 31.

MONITUM. Mense hoc Januario Ven. Parochi Urbis et Diœcesis exhibeant Rmo D. D. Vicario Generali scriptas notitias Beneficiorum et Legatorum quæ in eorum Parœciis ex integro vel ex parte adimpleta non fuerunt anno nuper elapso, simulque eleemosynas Missarum quæ non potuerunt eodem anno nec possunt cito inibi celebrari, tradant Curiæ Archiepiscopali, ut, eadem curante, Missæ adimpleantur, ad normam Litterarum Archiepiscopalium datarum 26 Junii 1848. In quibus etiam Parœciis obligationes Beneficiorum et Legatorum adamussim fuerunt dicto anno impletæ, Parochi idipsum scripta declaratione referant, ut memores officii cognoscantur.

Initium Matut. h. 8.

✠ 1 A. Fer. 6. *Circumcisio et Oct. Nativit. D. N. J. C.* Sol. Dom. De ea (rosso). *Antiph. ad Crucem septies. Missa Pont. in Metropol. ut et Vesp. 2 de ead. Solemn.* cum commem. S. Martiniani seq. Hodie Vesp. h. 2.

Promulg. Decret. Concil. Trident. contra eos qui Matrim. clandest. attentarint, et Decret. 18 *tit.* 1 *Concil. Prov. II de Usurariis manifest. Eccles. sepulturæ non trad.*

Publicationes singulis annis faciendæ, sunt seqq. Instructio Process. general.: Assumptio SS. D. N. Pii PP. IX in Summum Pontif.: Consecrat. Exmi et Rmi D. D. Archiep.: Litteræ Concil. Prov. IV et Synod. Diœces. IV de freq. Eccl. Paroch. diebus Festis, et Congregat. Sacerd. in Diœcesi singulis mensibus habendæ.

Singulis diebus, mane, meridie et vespere, in omnib. Eccles. detur signum Salut. Angel.; et orantes ad eadem signa juxta dierum et temporum rationem de genibus flectend., vel stando, prout præscribit. in Edicto hac de re evulg., conseq. Indulg. in eodem Edicto enunciatas.

In qualibet Eccl. Paroch. unum Altare est privileg. ex Decreto fel. record. Clementis XIII diei 19 *Maji* 1759 *singulis septenn. success. confirmato. Altare autem majus fuit design. cujusl. Paroch. Eccl., nisi aliud fuerit exoratum.*

Singulis Feriis sextis circa merid. detur sign. sono campanar., quo admoniti Fideles eadem hora J. C. D. N. Passionem intimo cordis affectu recolant, et Dom. immed. seq. Parochi denuntient Indulg. 40 *dier. concess. ter Orationem Dominic. et Salutation. Angelic. ex animo pronunciantibus quando datur idem signum, ut ex Decret. Concil. Provinc. II tit.* 2 *Decr.* 10.

2 b. Sabb. S. Martiniani Ep. Med. et Conf. sol. (bianco). *Ad Basil. Protom.* Ad Matut. Dec. Sabb. Hebd. I. In Vesp. 2 commem. S. Marini Mart. seq.

Ab hac die usque ad Octav. Epiph. inclusive omittunt. Preces etiam ad Prim. et Compl., quod erit servandum in omnib. Pontif., etiam iis quæ extra Metropol. fiunt, itemque in Festis Patronal. Ecclesiar. Urbis et Diœces. respectu Cleri in dictis Eccl. Divina tunc peragentis.

In diebus Officii solemn. non possunt celebr. Missæ votivæ, neque de Req., *ut constat ex Rubricis Missalis et ex Decret. S. R. C. die* 3 *Aug.* 1661 *relato in Append. ad Synod. nostram* 36 *et approb. ab Alexandro VIII, qui in Bulla* 22 *Januarii* 1667 *declaravit Missas de Sanctis solemn. celebrat. ad Altare Privil. in perpetuo sortiri eand. Indulg. ac si in iis essent celebratæ Missæ de* Req. *Immo Clem. Papa IX in Bulla edita die* 23 *Sept. anni* 1669 *extendit idem Privileg. ad septenn. vel ad brevius tempus. Has Alexandri et Clementis Const. confirmavit ven. mem. Innoc. XI die* 4 *Maji anni* 1688 *et insuper declaravit intellig. esse pro omnib. dieb. quibus juxta Rubr. Missal. Deff. Missæ celebrari non possunt.*

Quod si Anniversaria incidant in dies Officii solemn., tunc potest tant. cani Missa Conv. de Req., *ut ex alio Decreto ejusd S. R. C.* 22 *Novemb.* 1664 *approbato ab eod. Alex. VII et relato in eadem Appendice.*

Diebus item Officii solemn., præsente licet et insepulto cadav., unica tantum in cantu Missa de Requiem *permittitur, non autem privatæ, ut ex iisdem Missal. Rubr. et ex Decret. S. R. C. die* 10 *Junii* 1693. *Quod omnino servandum est ex repetit. Decr. in Vigiliis Nativit. Dom., Epiph. et Pentec.*

Item *nemini quemquam in funere laudare liceat, nisi prius et laudationem scriptam et personam probaverit Archiepiscopus. Ita Rit.*

☞ *Sacerd. Rom. Ritus, etiam Regulares, Missam celebrantes in Eccl. Rit. Ambr. tenentur se accommodare saltem quoad colorem in sac. vestibus Ecclesiæ in qua celebr. ex Decret. S. R. C.* 11 *Jan.* 1701 *nec non Card. Archiep. nostri Benedicti Odescalchi* 6 *Novemb.* 1730. *Immo ex Decr.* 16 *Decemb.* 1828 *debent se conformare etiam quoad Missam, quæ nequit celebrari de S. Confess. cum param. rubeis, et e contra.*

✠ 3 c. *Dom. post Nativit.* De ea (bianco) cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Convent. S. Marini M. *Ad Basil. S. Stephani.* In Vesp. de Dom. commem. Ss. seq.

Hoc mane in Metrop., Colleg. et Paroch. denuntiant. Missæ Pontif. canendæ Fer. 3 et 4 seq. in eadem Metr., quod servandum erit singulis Dominicis præced. aliquam Missam Pontif. vel Benedict. Papal. ab Exm̃o et Rm̃o D. D. Archiep. canend. vel impert. Dum autem Exm̃us et Rm̃us D. D. Archiep. Missam cel. vel publice vel privatim in Ecclesia, vel sermonem habet, Missa alia

interea in eadem Eccles. non cel., donec Benedict. in fine Missæ impertita sit, nisi aliter aliquando urgenti de caussa eidem Exm̃o et Rm̃o D. D. Arch. videbitur, ut ex Visit. Apost. Suum etiam munus §. Dum autem, *et ex Concil. Prov. IV tit.* Quæ pertinent ad Ss. Missæ Sacrific. et Divina Officia §. Dum in Ecclesia.

Ex Decr. Conc. Prov. IV tit. De Verbi Dei prædicat. *nemini licet Concionem habere in Urbe eo die et hora qua Rm̃us DD. Archiep. populum alloquitur.*

4 d. Fer. 2. SS. Faustini et Jovitæ Mm. (rosso). Ad Matut. Decur. *Nonne Deo.* In Offic. non sol. de Ss. ad Laud. et ad Vesp. fiunt commem. B. M. V. nec non S. Ambrosii et Ss. Ecclesiar. Patronorum. Vesp. de hac Fer. ut in Breviar. hac die 4 Januar. sine Vesp. Deff. (bianco).

5 e. Fer. 3. *Vigil. Epiph.*, quæ est de hortatu quoad jejun. Offic. de hac Vigil. ut in Brev. sine Laud. Deff. (bianco). *Missæ de Vigilia.* Vesp. 1 sol. de Epiph. Dom., inter quas canit. Missa Conv. de eadem Vigil., *præmissis Lect., Orat. et reliq.,* ut in calce Missal., *quæ omnia in Metrop. sunt Pontif.* A prandio post Compl. canit. Matut. sol. seq. Solemnitatis.

✠ 6 f. Fer. 4. *Epiphania Domini.* Sol. Dom. De ea (bianco). *Missa Pontif. in Metrop.*

Ex Canon. 1.° Concil. Aurelian. IV celebr. anno Christi 541 *Diaconus post Evang. denuntiat Sol. Paschatis, quæ hoc anno die vigesimaseptima mensis Martii celebr. Promulg. item dies Synodi Diœces.* 39 *quatenus de illa habenda Decret. emanaverit.* In Vesp. 2, *Pontif. in Metropol.,* fit commem. seq. Christophoriæ.

Hodie ex Decr. S. R. C. prohibent. Missæ in Orat. priv., nec potest cani Missa de Req., *etiam præs. cadav.*

7 g. Fer. 5. Christophoria, sive Reditus Christi ex Ægypto. Sol. Dom. De ea (bianco) cum commem. Octavæ Epiph. in Laud. et Miss. etiam Conv. et Vesp.

Hoc mane aperiuntur Nuptiæ.

Infra hanc Octav. non potest cani Missa de Requiem *in Anniv. Deff.*

8 A. Fer. 6. }
9 b. Sabb. } De Oct. Epiph. Sol. Dom. (bianco).

✠ 10 c. *Dom.* 1 *post Epiph.* De ea (verde) cum commem. Octavæ in Laud. et Miss. quoq. Conv. ac Vesp.

Public. Indulg. Plen. de Ss. Nomine Jesu pro Dominica prox. seq.

11 d. Fer. 2. De Oct. Epiph. Sol. Dom. De ea (bianco).

12 e. Fer. 3. De Octava ut heri. Vesp. vero ut in Vigil. Epiph. cum Psall. et Orat. in fine, ut in hac die 12 Januarii.

13 f. Fer. 4. Octava Epiph. Solemn. Dom. De ea (bianco). In Vesp. fit commem. S. seq.

14 g. Fer. 5. S. Datii Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. S. Victoris ad Corpus.* Ad Matut. Decur. *Sicut cervus* ex Fer. 5 Hebd. 1 Vesp 2 de eod. cum commem. S. seq.

☞ **Congreg. I Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. Stephanum.**

15 A. Fer. 6. S. Pauli primi Eremitæ et Conf. (bianco). Vesp. de S. seq. (rosso). Vesp. h. 2, q. 1.

16 b. Sabb. S. Marcelli Papæ et Mart. (rosso) cum commem. in Missis quoque Conv. B. M. V. Vesp. 1 sol. de seq. SS. Nomine Jesu (bianco). Compl. sine precibus.

✠ 17 c. *Dom. 2 post Epiph.* Item Festum *SS. Nominis Jesu,* de quo Offic. Solemn. Dom. (bianco) cum commem. Dom. in Laud. et Miss. etiam Conv. desumend. ex Dom. 6 post Epiph. In Vesp. 2 de eodem SS. Nomine commem. Dom. sextæ et seq. Cathedræ.

Summus Pontifex Pius PP. IX die 3 Junii 1856, ad augendam erga incruentum Sacrificium pietatem, in perpetuum concessit omnibus et singulis utriusque sexus Christifidelibus hujus Civitatis et Diœcesis vere pœnitentibus et confessis ac sacra Communione refectis, qui die Festo SS. Nominis Jesu in Parœciis Missæ Sol. vel Conventuali, ea qua decet reverentia ac pietate adstiterint, Plenariam omnium suorum peccatorum Indulgentiam et remissionem. Publ. Commun. gener. facien. Dom. prox. seq. in Basilica S. Laurentii.

18 d. Fer. 2. Cathedra S. Petri Ap. qua primum Romæ sedit, sol. (bianco). Ad Matut. Decur. *Nonne Deo.* In Vesp. 2 commem. S. Bassiani Ep. et Conf. seq.

19 e. Fer. 3. S. Bassiani Ep. et Conf. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. (rosso) cum commem. Ss. Mm. Solutoris et Soc. seq.

Clerus Metrop. ritu Pontif. canit has Vesp. in Eccles. S. Sebastiani cum Vigil., absq. ulla commem., prævia Supplic.

Dies Congreg. Vicar. For., si ita placuerit Exm̃o et Rm̃o DD. Archiep.

20 f. Fer. 4. S. Sebastiani Mart. sol. (rosso) cum commem. in Laud. et Miss. quoque Conv. Ss. Mart. Solutoris et Socior., *quæ omitt. in Eccles. S. Sebastiani, in qua Clerus Metropol., habita Supplicat., canit Missam Pontif. cum Oblat. Civitat.*

In Metrop. exponunt. Reliq. S. Sebastiani. Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. Sebastiani Mart.

21 g. Fer. 5. S. Agnetis V. et M. sol. (rosso). Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

☞ **Congreg. II Cleri urb. hora 12 ½ apud S. Laurentium.**

22 A. Fer. 6. S. Vincentii Levitæ et Mart. sol. (rosso). Vesp. 1 sol. S. Antonii Abb. seq. (verde) cum commem. S. præc. et S. Emerentianæ seq.

23 b. Sabb. De S. Antonio Abb. et Conf. sol. (verde), *fuit die 17 hujus,* cum commem. in Laudib. et Miss. quoque Convent. S. Emerentianæ Virg. et Mart. Vesp. 1 sol. de Conversione S. Pauli Apost. (rosso) cum commem. S. Antonii præced.

✠ 24 c. *Dom. in Septuagesima* De ea (morello) *Communio gen. a Rm̃o D. D. Archiep. facenda in Basil. S. Laurentii Mart.* Item *public. Commun. gen. faciend. dom. prox. seq in Eccl. Parœc. S. Marci.*

25 d. Fer. 2. Conversio S. Pauli Apost. sol. (bianco). Ad Mat. Decur.

Beatus vir. Vesp. 2 de eadem cum commem. Ss. Babylæ Ep. et trium Pueror. Mm. ac S. Polycarpi Ep. et Mart.

26 e. Fer. 3. De Ss. Babyla Ep. et tribus Pueris Mm., *die 24 hujus,* sol. (rosso). Fit commem. in Laud. et Miss. quoque Conv. S. Polycarpi Ep. et Mart. Vesp. 1 sol. de S. seq., *Psall.* de Pontif. et Doct. cum commem. Ss. Babylæ et trium Puerorum Mm. (bianco).

27 f. Fer. 4. S. Joannis Chrysostomi Ep. Conf. et Doct. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præc., *Psall.* de Doct. juxta commune suum pro utroq.

28 g. Fer. 5. S. Thomæ Aquinatis Conf. Sacerd. et Doct. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. (rosso) cum commem. S. præc., *Psall.* de Doct. Sac., et S. Petri Nolasci Conf. Sacerd.

☞ **Congreg. III Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. M. Montis Karmeli.**

29 A. Fer. 6. S. Aquilini Presb. et M. sol. (rosso), *ad Basil. S. Laurentii,* cum commem. in Laud. ac Miss. quoque Conv. S. Petri Nolasci. Vesp. 2 de S. Aquilino Presbyt. et M. cum commem. S. Savinæ seq.

30 b. Sabb. S. Savinæ Matronæ (morello), *ad Basil. Ambr.* In Miss. quoq. Conv. fit commem. B. M. V. Vesp. de Sabb. absq. Vesp. Deff., quæ semper in Sabb. omittunt. (morello).

✠ 31 c. *Dom. in Sexagesima.* De ea (morello). *Public. Litt. Gregorii XIII de Orat. vesp. et Indulg. concess. in illa se exercent. Hodie a Rm̃o D. D. Archiep. fit Commun. gen. in Eccl. Parœc. S. Marci.* Item *publ. Commun. gen. facienda in Metropolitana Dom. prox. seq.* De ea (morello). In Vesp. Dom. fit commem. seq. S. Julii Presb. et Conf. nec non S. Ignatii Ep. et Mart. ac S. Severi Ep. et Conf.

FEBRUARIUS habet dies 29 *ob Bissextum.*

Initium Matut. h. 7, q. 3.

1 d. Fer. 2. De S. Julio Presbyt. et Conf., *heri* (bianco). Ad Matut. Decur. *Nonne Deo* cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. S. Ignatii Ep. et Mart. ac S. Severi Ep. et Conf. Vesp. 1 sol. de Festo seq. Comp. sine precib. Vesp. h. 2, q. 2.

✠ 2 e. Fer. 3. *Purificatio B. M. V.* Solemn. Dom. De ea (bianco). Prima et Compl. sine prec. *Post Tertiam benedicuntur et distribuuntur Candelæ, tum fit Processio cum param. viol.* In Vesp. 2 commem. S. seq.

3 f. Fer. 4. S. Blasii Ep. et M. (rosso), *cuj Offic. in Metrop. est solemne* Vesp. 1 sol. de seq. Cath. S. Petri (bianco) cum commem., *in Metropol. tantum,* S. Blasii præced.

4 g. Fer. 5. Cathedra S. Petri Antioch. sol. (bianco). In Vesp. 2 commem. S. seq.

☞ **Congreg. IV Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. Stephanum.**

5 A. Fer. 6. S. Agathæ V. et M. sol. (rosso). In Vesp. 2. commem. S. seq.

6 b. Sabb. S. Dorotheæ V. et M. (rosso). Missæ etiam Conv. post Non. de Vigil. S. Matthiæ Ap. cum commem. S. Dorotheæ et B. M. V. (morello). Vesp. 1 sol. de S. Matthia Apost. (rosso).

✠ 7 c. *Dom. in Quinquagesima.* De ea (morello).
Publicat. Edict. de Quadragesima. In Metrop. Commun. gen. cum Indulg. Plen. perp. in eadem Metrop., Colleg. et Paroch. Urbis et Diœc. a Gregorio XIII die 13 Octob. 1572 iis concessa qui Orat. vespert. per annum frequentaverint.

8 d. Fer. 2. De S. Matthia Apost. sol. (rosso), *heri*. Ad Mat. Decur. *Beatus vir*. In Vesp. 2 de eod. commem. S. Apolloniæ seq.

9 e. Fer. 3. S. Apolloniæ V. et M. sol (rosso), *cujus Reliquiæ exp. in Metrop.* Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præc.

10 f. Fer. 4. S. Soteris V. et M. sol. (rosso). Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco) cum commem. S. præc.

11 g. Fer. 5. S. Lazari Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. Apost.* Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præc.

12 A. Fer. 6. S. Romualdi Abb. Sacerd. et Conf. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

13 b. Sabb. S. Joannis Boni Ep. Med. et Conf. sol. (bianco). *ad Basil. Metrop., ubi, in Sacello in quo S. ejus Corp. asservatur, ejusd. Caput publ. venerat. expon.* Vesp. 1 sol. de hoc Sabb. (morello), ad quas incipit Offic. Quadragesimale, et deponitur Cantic. Dñi *Hallelujah. Ab his Vesp. usque ad Missam Sabb. Sancti exclus. silent Organa, et cooperiuntur Sacræ Imagines in Eccl.* Post Complet. Antiph. *Salve, Regina,* etc. *In Sabb. semper omittuntur Vesp. Deff.*
Hoc item Vespere interdicuntur Nuptiæ.

✠ 14 c. *Dom. in capite Quadrages.* De ea (morello). In Dom. Quadrag. loco *Gloria in excelsis* dicunt. *Preces,* eæque recit. a Celebrante manibus extensis, a Diacono vero in Missa sol. manib. supra librum positis. *Ita Rubr. Missal.*
Denunt. Quat. Temp. et Orat. faciendæ pro Ordin. Item publ. Casus reserv. Exmo et Revmo D. D. Archiep. Item Decret. 12 Conc. Prov. II, tit. 1, et Syn. Diœc. III, Decr. 15 Syn. XI, tit. Monita execut. Decretor. quæ ad Sacramental. et Sacramenta pertinent de Commun. Pasch. in ea Paroch. Eccles. sumenda in cujus finib. major. anni part. unusquisque duxerit. Item Decr. Syn. Diœc. XI de profess. Fidei ab eis emittenda qui docendi artem exercent. Item Decr. de rebus incert. Item Decr. Concil. Prov. III contra confit. peccata extra Diœc. Vesp. de hac Dom., *Pontif. in Metr.*

15 d. Fer. 2. De ea (nero). Ad Matut. Decur. *Nonne Deo*. Singulis Feriis Quadrag., extra Hebdom. Sanct., recitat. unum Noct. cum Laud. Deff. retento hoc ordine: prim. Noct. Fer. 2 et 5; secund. Noct. Fer. 3 et 6; tert. Noct. Fer. 4 et Sabb. Respons. autem inter Lection. assign. in *calce Breviar*. In omnib. Feriis Quadr. ad Preces Nonæ loco Psalmi *Inclina* dicat. Psal. 50 *Miserere mei*. Quotidie, demptis Dominicis, Missa Conv. canit. post Non. Vesp. autem dicunt. ante prand. una cum Vesp. Deff. Complet. h. 3, q. 1.

16 e. Fer. 3. De ea (nero) ut heri.

17 f. Fer. 4. *Quat. Temp.* De ea (nero) ut sup. Post Tertiam recitant. *Antiph. cum Litaniis et Orationibus*, ut in Brev., idq. sing. Fer. 4 Quadr., excepta Fer. 4 Hebd. in Auth.

18 g. Fer. 5. De ea (nero) cum uno Noct., Laud. ac Vesp. Deff.

☞ **Congreg. V Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. Laurentium.**

19 A. Fer. 6. *Quat. Temp.* De ea (nero) ut sup. Post Tertiam recitant. *Antiph. cum Litan. et Orat.* ut in Brev., idq. sing. Fer. 6 Quadrag. usq. ad Hebd. Sanct. exclusive.

In Synodo Diœc. III, Decr. XX, hæc habentur: - Ut Eccl. Ambrosianae ritus ab univ. et sing. ejusd. Eccl. Sacerdot. retineat. et conservet., ne Sacerd. ullus, qui ritu ambr. Missæ Sacr. facere debet, id per Quadr., sextis Fer., ne in Regul. quidem Eccl., faciat, etiam Funer., vel Exequiar. aut alterius cujusve rei oblata caussa. Qui vero Sacerd., quamvis Ambros. Eccles. aliq. modo addicti, rom. tamen more Sacrum facere solent in Ecclesia ubi rom. more fit, iis interdictum ne sit. - Hoc decr. renov. fuit in Synodo XXXVI, Decr. XLVI, et non semel in Congreg. Vic. For. In Decreto ejusd. Syn. prohib. ipsis Regularib. celebr. Miss. in his Fer. VI ne ritu quidem rom. sive ad Alt. majus sive ad alia in iis Eccl. in quib. more ambr. Div. peragunt., etiamsi ibi occasione Quadr. concionent. Præterea sexta quaq. Fer. Quadr. in Metr. ac in Eccles. tam Colleg. quam Paroch., SS. Eucharist. Sacram. asservato et in Tabern. recondito, Sacra Crux ob memor. Passion. D. N. J. C. in Ara maj. expon. adoranda, ut ex Decr. Syn. XI, quæ alia præst. tradit.

20 b. Sabb. *Quat. Temp.* De eo (nero) cum uno Noct. ac Laud. Deff. *In Metrop. Miss. Pontif. cum sacra gen. Ord. adhib. param. coloris violacei. Sacra autem paramenta promovendorum ad Sacros Ordines, quacumque die habeat. Ordinatio, sint coloris albi, ut in Instructione ad Ordines Eccles. jussu Card. Archiepisc. Friderici Borromæi edita.* Vesp. sol. de Sabb. (morello).

21 c. *Dom. 2 Quadrag.*, quæ *de Samaritana*. De ea (morello). Promulg. Decr. Conc. Trid. Sess. 25, Cap. 12 de Reform., contra non solventes Decimas. Item Decr. contra Notarios non signific. Legata Pia.

22 d. Fer. 2. de ea (nero) cum uno Noct., Laudib. ac Vesp. Deff. Ad Matut. Decur. *Beatus vir.*

23 e. Fer. 3.
24 f. Fer. 4. } de eis ut supra (nero).
25 f. Fer. 5.

☞ **Congreg. VI Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. M. Montis Karmeli.**

26 g. Fer. 6. De eis ut supra (nero).
27 A. Sabb. De eo (nero) cum uno Noct. et Laudib. Deff. Vesp. sol. de Sabb. (morello).
✠ 28 b. *Dom.* 3 *Quadrag.*, quæ *de Abraham.* De ea (morello). *Hodie Ven. Parochi suas Oves, univers. quoq. Popul. singuli Concionator. enixe hortent. ut largas quisq. eleemos. conferat in Loca Terræ Sanctæ.*
29 c. Fer. 2. De ea (nero) Ad Matut. Decur. *Nonne Deo* cum uno Noct., Laudib. ac Vesp. Deff.

MARTIUS habet dies 31.

☞ ***Mensibus Martii et Aprilis Congreg. Cleri urbani vacant.***

Initium Matut. h. 7, q. 3.

1 d. Fer. 3. Compl. h. 3, q. 2.
2 e. Fer. 4. } De eis (nero), ut supra.
3 f. Fer. 5.
4 g. Fer. 6.
5 A. Sabb. De eo (nero). Vesp. sol. de Sabb. (morello).
✠ 6 b. *Dom.* 4 *Quadrag.*, quæ *de Cæco.* De ea (morello). *Public. Edict. de cautione cunarum, vel alterius firmi præsidii quod Parochus approbaverit, adhibenda sub excomm. pœna infantibus uno anno natu minorib.* Vesp. h. 3.
7 c. Fer. 2. De ea (nero). Ad Matut. Dec. *Beatus vir* cum uno Noct., Laud. ac Vesp. Deff.
8 d. Fer. 3.
9 e. Fer. 4. } De eis (nero), ut supra.
10 f. Fer. 5.
11 g. Fer. 6.
12 A. Sabb. De eo (nero), cum uno Noct. et Laud. Deff. *In Metropol. Missa Pontif. cum sacra gener. Ordinat., adhibitis param. coloris violacei. Sacra autem paramenta promovendorum ad sacros Ordines sint coloris albi, ut in Instruct. Card. Archiep. Friderici Borromæi.* Vesp. sol. de Sabb. (morello).
✠ 13 b. *Dom.* 5 *Quadrag.*, quæ *de Lazaro.* De ea (morello). *Moneant. Fidel. de schedula Confess. ad Parochos deferenda.*
14 c. Fer. 2. De ea (nero). Ad Matut. Dec. *Nonne Deo* cum uno Noct., Laud. ac Vesp. Deff. Compl. h. 3, q. 3.

15 d. Fer. 3.
16 e. Fer. 4.
17 f Fer. 5.
18 g. Fer. 6.
} De eis (nero), ut supra.

[+] 19 A. Sabb. in Traditione Symboli. Offic. de hoc Sabb. (rosso) cum uno Noct. et Laud. Deff. Vesp. de eadem Tradit.

☞ *Hoc signo uncinis incluso* [+] *notantur dies quibus Pastores animarum tenentur Missam applicare pro populo.*

Indulg. Plen. perpet. in Eccles. S. Joseph dicat., tam erectis quam erigend., a primis Vesp. usq. ad occas. solis huj. Festi concess. ab Innoc. XI, ut in Brevi 19 *April.* 1679.

✠ 20 b. *Dom. in ramis Palmarum et Olivar.*, De ea (rosso). *Post Tertiam, adhibit. Parament. col. viol., benedicunt. et distribuuntur Palmæ et Olivæ, deinde fit Processio. Promulg. Benedict. Papal. quæ dabitur ab Exm̃o et Rm̃o D. D. Archiepisc. post Missam Pont. in Solemn. Paschatis. Item promulg. Instructio pro sumendo Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.* Vesp. h. 3, q. 3.

21 c. Fer. 2. in Authentica. De ea (rosso) sine Officio Mortuor. tota hac hebdomada. Ad Laudes omittitur cant. evang. *Benedictus Dominus*, etc. *Hac hebdomada, ex Decr.* 51 *Syn.* 36, *non possunt celebrari Missæ votivæ, nec Missæ aut Offic. Defunctor. ullo modo, ob commem. Passionis D. N. J. C.; permittitur tamen Off. cum sola Missa Conv. hoc Triduo, præsente in Eccl. cadavere Defuncti.*

22 d. Fer. 3 in Authentica. De ea (rosso).

23 e. Fer. 4 in Authentica. De ea (rosso). Post Complet. hodie et biduo seq. canit. Matut. sol. Feriar. respective seq.

24 f. Fer. 5 in Cœna Domini. De ea (rosso). Hodie et biduo seq. omittit. Martyrol. *Inter Vesp. Pontif. in Metropol. canit. Missa parit. Pontif.*, *in qua fit consecratio Oleor. ab Exm̃o et Rm̃o D. D. Archiep. cum param. col. albi, cui actioni inserviunt duo ex Diacon. Collegiat., quorum alter Diacon., Subdiac. alt. param. induti intersunt. Intra Miss. fit Commun. general., ad quam primi accedunt Ministri Altar., tum Sacerdot. sing. stolis albis, si tamen fiat consecrat. Oleorum, alioquin cum stolis rubr.; quod erit servand. extra Metropol.: deinde Populus ad cancell. chor. Tandem fit Mandatum, ut in Missali, cum param. col. viol.*

Hodie, ex repetit. Decr. S. R. C. et ex mandato Clementis XI die 13 *Decemb.* 1716 *et die* 3 *April.* 1719, *prohibent. ubiq. Missæ priv. In Eccles. vero in quib. asservat. SS. Sacrament. dicit. una tant. Miss. sol., non obstante quacumq. consuetud. aut privileg., in quib. Decr. et in alio edito* 1714 *prohib. quoq. Missæ solemn. votivæ aut de* Req., *etiam præsente cadavere.*

25 g. Fer. 6 in Parasceve, de qua fit Offic. (rosso). Item Annunciatio B. M. V., cuj. *Festum hodie recurrens transfertur in Fer.* 2 *post Dom.* 1 *Albis depositis una cum præcepto audiendi Missam et vacandi ab operibus servilibus, ex Decr. S. R. C.* 11 *Martii* 1690,

super addita approbatione Papæ Alexandri VIII pro perpetuis futuris temporibus, incidente tali Festo in Fer. 6 in Parasceve vel in Sabb. Sancto, quibus diebus ex eod. Decr. prohibent. celebrari Missæ priv. Transfertur item Indulg. a Papa Pio IV in forma Jubilæi concess. Festivitatis Annunciationis B. M. V., hoc anno exponenda in Metropolitana. Ad Tert. Hymn. Jam surgit hora tertia, etc. *Mane, cant. Passione D. N. J. C. fit sol. adorat. SS. Crucis, et reliqua, ut in calce Missal. Hac die ex Decr. S. R. C. transeuntes ante crucem in Ara maj. expositam eam adorant cum genuflexione in honorem Crucifixi D. N. J. C.*

Hodie et die S. Paschæ, ex Rituali Ambros. ad Funera ducenda, prohibent. Funera et Exequiæ Defunctor.

26 A. Sabb. Sancto. De eo (rosso). *Mane post Nonam fit sol. Benedict. Cerei a Diac. Item Fons Baptism. consecrat. Quo consecrato in Metropol. baptizant. solemn. tres Infantes ab Exm̃o et Rm̃o D. D. Archiep., tum canit. Missa Pontif. cum sacra gener. Ordinat.* (bianco). *Mane item delegunt. sacræ Imagines, et distribuit. Aqua Baptismal.* Missa absoluta, canunt. Vesp. 1 sol. de Resurrect. Domini, *Pontific. in Metrop.* (bianco), ad quas incipit Offic. ritu æstivo, et fit mutatio capparum. Initio Complet. Hymn. *Te lucis*, etc. et omissis precib. canit. in fine Antiph. *Regina cœli*, etc., quæ toto Temp. Pasch. stando recitatur.

☞ *Nullum hodie signum detur Campanar. ante sign. Metrop., ut ex Constit. Leonis Papæ X et ex Decr. Conc. Prov. I De ratione Divin. Officior., ac ex Decr. 71 Syn. XXXVI.*

Hodie item prohibent. Missæ priv. omnes et solemn. quoq. votivæ ac de Req., *etiam præsente cadav. Defuncti, in omnib. Eccles. et Orator., etiam post pulsation. Camp., ut ex Decr. S. R. C. die* 11 *Februarii* 1690 *et ex alio edito* 10 *Januarii* 1693 *itemque ex alio sub die* 23 *Julii* 1697.

✠ 27 b. *Dom. Paschæ Resurrectionis D. N. J. C.* Solemn. Dom. De ea (bianco). *In Metrop. Missa Pontif., post quam Benedict. Papal. ab Exm̃o et Rm̃o D. D. Archiep., ut ex Brevi* 27 *Septemb.* 1762, *ibique Indulg. Plen. perpet.* Ad Prim. resum. Martyrol. Ad Tertiam, Sextam et Nonam toto Temp. Pasch., nisi fiat de Sanctis, recitant. semper eædem Oration. quæ subsunt immediate Capitul. earund. Horarum. *Hodie et biduo seq. moneant. Fideles ut omnino intra Octav. Pasch. Eucharistiam sumant sub pœna Interdicti, ut ex Decr. Concil. Prov. VII de Sacra Eucharistia. Inter Vesp. 2 Pontific. in Metropol. procedit. ad Fontem Baptism., idq. servat. seq. die.* Vesp. h. 3. q. 1.

Hodie ex Decr. S. R. C. prohibent. Missæ in Oratoriis privatis, nec potest cani Missa de Req., *etiam præs. cadav. Item infra hanc Octav. non potest cani Missa de* Req. *in Anniv. Deff.*

✠ 28 c. Fer. 2 *in Albis.* Solemn. Dom. De ea (bianco). *Promulg. Decr. Concil. Prov. II et Synodi Diœces. III contra Invasor. bonor. Clerici mortui. Item publ. Bulla quam de Medicis edidit S. Pius V,*

Item legunt. litt. Apost. de septem Basil. Stational., iisq. frequent. visitand.

[†] 29 d. Fer. 3 in Albis. Solemn. Dom. De ea (bianco).

30 e. Fer. 4 in Albis. Sol. Dom. De ea (bianco). In Vesp. commem. Deposit. S. Ambrosii. At in Eccles. Titul., aut ubi fit tamquam de Patrono, Vesp. mixtæ de Oct. et Deposit., ut in Breviario.

31 f. Fer. 5 in Albis. Sol. Dom. De ea (bianco) cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. Depositionis S. Ambrosii, cuj. Corp. sub ara maxima Basil. Ambros. quiescit. In Eccles. heri enunciat. Vesp. ut heri, Resp. sine Infant. *Si habeat. Synod., addit. in Missis etiam Conv. Collecta Spir. Sancti, non tamen in Eccles. enunciat.*

APRILIS habet dies 30.

Initium Matut. h. 7, q. 3.

Monitum. — *Sacerdotes Confessarii, quibus facultas ita data est ab Archiep. ut non nisi ex confirmatione possit in menses prox. futuros prorogari, mense hoc Aprilis confirmationem ipsam postulent diligenter. Ut vero res commode magis et prompte conficiatur, unusquisque Confessor indigens confirmatione acceptum Confessionis mandatum una cum testimonio* De vita et moribus *a proprio Parocho exarato, nec non scripta* Confessionis frequenter peractæ *attestatione per Parochum ipsum Vicario Plebis, Vicarius autem quilibet Plebis vel loci transmittet Curiæ Archiepisc.*

Attestationes immo supradictæ erunt quotannis per proprios Vicarios hoc ipso mense Archiep. Curiæ exhibendæ ab etiam iis Confessariis qui forte nulla egeant confirmatione.

Ipsi vero Vicarii collecta hæc confirmanda mandata et testimonia Curiæ transmittentes, nomina etiam scribent et causas illorum Plebis propriæ Confessariorum a quibus vel confirmatio petita non sit, vel vitæ et Confessionis testimonium nullum sibi fuerit delatum.

Mandata denique ab Archiep. Curia confirmata et remissa, Vicarii rursus per Parochos singulis Confessariis distribuent.

1 g. Fer. 6 in Albis. Sol. Dom. De ea (bianco).

2 A. Sabb. in Albis. Sol. Dom. De eo (bianco). Vesp. h. 5, q. 2.

✠ 3 b. *Dom. 1 post Pascha, Albis depositis.* De ea (verde). *Promulg. Edict. de dierum Festor. cultu, et recta in Eccles. conversat. Item Decr. Conc. Prov. III et IV de velo a mulierib. in Ecclesiis et*

processionib. gestando. Item Fideles moneant. qui hactenus Eucharist. non sumpserunt ut seq. octiduo omnino sumant, ex Decr. Conc. Prov. VII. In Vesp. de Domin., (quæ ritu Pasch. dicunt. usq. ad Dom. 1 post Pent. exclusive), fit commem. S. seq. *Post Compl. ab univ. Clero sæcul. et regul. fit proc. ad exponend. Indulg. ad formam Jubilæi in Metropolitana.*

✠ 4 c. Fer. 2. *Festum Annunciationis B. M. V.* ex Decr. jam citato hanc in diem translat. et de præcepto colendum. Offic. tamen fit de S. Honorato Ep. Mediol. et Conf. sol. (bianco), *fuit die* 8 *Febr., ad Basil. Regum.* Ad Matut. Dec. *Beatus vir.* Ad Prim., Complet. et reliq. Horas omittunt. preces, etiamsi fiat de Fer. toto Temp. Paschali, Triduo Litaniar. excepto. Omnibus autem Antiph., Respons., Psall., ut et Cantic. Missar., Triduo jam enunciato excepto, addit. in fine ℣. *Hallelujah.* Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco) cum commem. S. præced.

Mane aperiuntur Nuptiæ.

Hodie ex Decreto S. R. C. prohibentur Missæ in Oratoriis privatis.

5 d. Fer. 3. De S. Francisco Salesio Ep. et Conf. sol. (bianco), *die* 16 *Februarii.* Vesp. 1 sol. S. seq. cum commem. S. præced.

6 c. Fer. 4. De S. Joanne de Matha Conf. Sacerd. sol. (bianco), *die* 14 *Februarii.* Vesp. 2 de eodem cum commem. S. seq.

7 f. Fer. 5. S. Anselmi Ep. et Conf. (bianco), *fuit die* 18 *Feb. In Missis quoq. Conv. collecta Spiritus Sancti, Syn. causa, si habeatur.* Vesp. de Feria ritu Paschali sine Vesp. Deff.

8 g. Fer. 6. De ea, ritu Pasch. absq. Off. Deff. et sine precib. ut supra, quod servabitur in omnib. Feriis Pasch. Missa de Dom. præced. post Sextam (verde). Vesp. de Fer. ritu Pasch.

9 A. Sabb. De eo, ritu Pasch. (verde). In Miss. quoq. Conv. post Sextam commem. B. M. V. Vesp. 1 sol. de S. Leone Papa Conf. et Doct. (bianco), *Psall.* de Doct. et Pont.

✠ 10 b. *Dom. 2 post Pascha.* De ea (verde).

11 c. Fer. 2. S. Leonis Papæ Pont. et Doct. sol. (bianco). Ad Matut. Dec. *Nonne Deo.* Vesp. 2 de eodem, *Psall.* de Doct. et Pont.

12 d. Fer. 3. De ea, ritu Pasch. (verde). Missa de Dominica præced. post Sextam. Vesp. 1 sol. de S. seq. (rosso), *Psall.* de Temp. Pasch.

13 e. Fer. 4. S. Hermenegildi Regis et M. sol. (rosso). In Vesp. 2 *Psall.* ut heri et commem. Ss. Mm. seq.

14 f. Fer. 5. Ss. Tiburtii, Valeriani et Maximi Mm. (rosso). *In Miss. quoq. Conv. Collecta Spirit. Sancti, si habeat. Synod.* Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco), *Psall.* de Pont. Doct.

15 g. Fer. 6. S. Petri Damiani Pont. et Doct. sol. (bianco). In Vesp. 2 de eodem *Psall.* de Pont. Doct. Vesp. h. 3, q. 3.

16 A. Sabb. de eo, ritu Pasch. (verde). In Miss. quoq. Conv. commem. B. M. V. Vesp. 1 sol. (bianco) de S. Galdino Ep. et Conf. cum commem. S. Aniceti Papæ et Mart., *Psall.* de temp. Pasch.

✠ 17 b. *Dom. 3 post Pasch.* De ea (verde) cum commem. in Laud. et Miss. quoque Conv. S. Aniceti.

18 c. Fer. 2. S. Galdini Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. Metropol.* Ad Matut. Dec. *Beatus vir.* Vesp. 2 de eodem.

19 d. Fer. 3. De ea, ritu Pasch. (verde). Missa de Dominica præced. post Sextam Vesp. de Fer. ritu Pasch.

20 e. Fer. 4. De ea ritu Pasch. (verde). Missa ut heri. Vesp. de Fer. ritu Pasch.

Dies Synodi 38, quæ si habeat., Supplic. et reliqua fiunt de more.

21 f. Fer. 5. De ea ritu Pasch. (verde). Missa ut supr. Vesp. de Ss. Mm. seq. (rosso).

22 g. Fer. 6. Ss. Soteris et Caji Pont. et Mart. (rosso). Vesp. 1 de S. seq. (bianco).

23 A. Sabb. S. Maroli Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. S. zarii.* Vesp. 1 sol. (rosso) de S. Marco Evangelista cum comm S. præced.

✠ 24 b. *Dom. 4 post Pasch.* De ea (verde).

Public. Communio gener. facienda ab Exm̃o et Rm̃o D. D. Archie in Metrop. Dom. prox. seq. pro frequentantibus Doctrinam Christianam.

25 c. Fer. 2. S. Marci Evang. sol. (rosso). Ad Matut. Dec. *Nonne Deo* In Vesp. 2 fit commem. S. seq.

Hoc mane celebrant. Litaniæ majores: quare, cantata prius Missa de Sancto, Clerus sæcul. post Nonam supplic. procedit a Metrop. ad Basil. S. Ambrosii, deinde ad Basil. S. Victor. ad Corpus, ibique Stationib. peractis canit. Missa de Pœnitent. cum Param. col. viol., Clero ac Populo adstantib. Qui autem non intersunt Process. recitent post Laudes Antiph., Litan. ac Oration., ut in libro Litaniar. vel Breviar.

26 d. Fer. 3. S. Aloysii Gonzagæ Conf. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. (morello) de S. seq. cum commem. S. præced.

27 e. Fer. 4. S. Franciscæ Romanæ Matronæ, sol. (morello). Vesp. 1 sol. de Ss. Mm. seq. (rosso) cum commem. S. præced.

28 f. Fer. 5. Ss. Vitalis et Valeriæ Mm. Mediol. sol. (rosso). *Corpus S. Valeriæ in Basil. Ambr. quiescit.* Vesp. 1 sol. de S. seq., *Psall.* de temp. Pasch. cum commem. Ss. Mm. præced.

29 g. Fer. 6. S. Petri Sacerd. et Mart. sol. (rosso), *ad Basil. Eustorg.* Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco) cum commem. S. præced., *Psall.* de temp. Pasch.

30 A. Sabb. S. Catharinæ Senen. Virg. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de Ss. Apost. Philippo et Jacobo (rosso) cum commem. S. præced.

MAJUS habet dies 31.

Initium Matut. h. 7, q. 2.

✠ 1 b. *Dom.* 5 *post Pascha.* Item festum Ss. Philippi et Jacobi Apostol. Offic. fit de Dominica (verde) cum commem. in Laud. ac Miss. priv. tant. S. Sigismundi Reg. et Mart., *cuj. Corpus quiescit in propr. Eccl. intra Ædes Canonic. Basil. Ambros. Commun. gener. in Metrop. Operariorum Scholar. Doctr. Christ. cum promulg. Indulg. eisdem concess. Item promulg. Indulg. concessa visitantib. Ss. Christi Dom. Clavum in Metrop.* Vesp. h. 4.

2 c. Fer. 2. De Ss. Philippo et Jacobo Apostol. sol. (rosso), *heri.* Vigil. Invention. S. Crucis ex devotione Ad Matut. Dec. *Beatus vir.* Vesp. 1 sol. de seq., *Pontif. in Metrop.,* cum commem. Ss. Apostol. præc., *quæ omitt. in Metrop.*

[†] 3 d. Fer. 3. *Inventio S. Crucis.* Solemn. Dom. De ea (rosso). *In Metrop. Indulg. Plenar. perpet. et Miss. Pontif., post quam solemn. Process. ab universo Clero sæcul. et regul. cum S. Clavo ad Templ. S. Sepulcri.* In Vesp. 2, *Pontif. in Metrop.,* commem. S. Venerii Ep. et Conf., nec non S. Gothardi parit. Ep. et Conf. *Hodie in Metropolitana non potest cani Missa de* Requiem, *etiam præsente cadavere.*

4 e. Fer. 4. S. Venerii Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. S. Nazarii,* cum commem. in Laud. S. Gothardi Ep. et Conf. Miss. priv. de S. Venerio cum commem. Vig., quæ est de hortatu quoad jejun., et S. Gothardi. *In Colleg.* canit. dup. Missa: altera de Sancto post Tert. cum commem. S. Gothardi, altera de Vigil. post Non. (bianco). Vesp. 1 sol. de seq., *Pont. in Metr.,* absq. ulla commem.

✠ 5 f. Fer. 5. *Ascensio D. N. J. C.* Sol. Dom. De ea (bianco). *In Metropol. Missa Pontif.* Commem. Conversionis S. Augustini *hoc anno vacat. Hodie Ven. Parochi Urbis et Diœc. tenent. signific. Exm̃o et Rm̃o D. D. Archiep. vel ejus Rm̃o D. Vic. Gen. eorum nomina qui in Pasch. Commun. non sumpserunt. Hodie prohibent. Missæ in Orat. privat., nec potest cani Miss.* de Req., *etiam præs. cadav.* In Vesp. 2, *Pontif. in Metrop.,* commem. S. seq.

6 g. Fer. 6. S. Francisci de Paula Conf. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. (rosso), *Psall.* de temp. Pasch. cum commem. S. præced.

7 A. Sabb. S. Stanislai Ep. et Mart. sol. (rosso). Vesp. 2 de eodem, *Psall.* de temp. Pasch.

✠ 8 b. *Dom. post Ascens.* De ea (verde). *Promul. Instruct. de Litaniis Triduanis et de distributione cinerum super capita Fidelium. Item publ. Jejun. tum Triduan. Litan., tum Vigil. Pentec.*

(*Je.*) 9 c. Fer. 2 *Litaniar.* De ea (nero). Ad Matut. Decur. *Nonne Deo. In Eccles. in quibus habent Stationes adhibetur color viol. Hoc*

item Triduo dic. preces ad sing. Horas, omisso tamen Offic. Deff. Hoc item Triduo Missæ de propr., Conv. post Non. Qui autem processionibus non intersunt recitent post Tert. Antiph., Litan. et Oration. ut in Breviar., idque etiam biduo seq. Hoc mane benedicunt. cineres et Fidelium capit. imponunt. Hodie et cras Vesp. dicuntur ante prandium.

(*Jc.*) 10 d. Fer. 3 *Litaniar.* De ea (nero).

(*Jc.*) 11 e. Fer. 4 *Litaniar.* De ea (nero). Vesp. 1 sol. de S. seq. (rosso), *Psall.* de temp. Pasch. cum commem. S. Pancratii Mart. Complet. sine precibus.

12 f. Fer. 5. De S. Georgio Mart. sol. (rosso), *fuit die 24 Aprilis.* Oratio super Oblata in Missis desumatur ex Missa unius Mart. et Pont., et fiat commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. S. Pancratii Mart. Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco) cum commem. S. præc., *Psall.* de temp. Paschali.

☞ **Congreg. VII Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. Stephanum.**

13 g. Fer. 6. S. Natalis Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad S. Georgium in Palatio.* Vesp. 2 de eodem.

(*Jc.*) 14 A. Sabb. *Vigil. Pentec.* Offic. de Sabb. ritu Pasch. (verde). In Miss. priv. de Vigilia (rosso) commem. Ss. Felicis et Fortunati Mm. *Ante prandium* Vesp. 1 solemn. de Pentec., intra quas canit. Missa Convent. de ead. Vigilia, præmissis *Lectionib., Psalmell., Orationib.* ut in calce Missal., *quæ omnia in Metropol. sunt Pontif.; ubi consecrat. Fons Baptism., et baptizant. solemn. tres Infant. ab Exmo et Rmo D. D. Archiep., et distribuit. Aqua Baptism.* (rosso).

✠ 15 b. *Dom. Pentecost.* Solemn. Dom. De ea (rosso). Ad primos quat. versus Hym. *Veni Creator* flectunt. genua. *In Metrop. Missa Pontif. Denunciant. Quat. Temp. et Orat. pro Ordinand. faciendæ. Item promulg. Instruct. pro Sacram. Confirm. Inter Vesp. 2, Pontif. in Metrop., procedit. ad Font. Baptism., quod servatur etiam biduo et Sabb. seq.* Vesp. h. 4, q. 1.

Hodie et Decr. S. R. C. prohibent. Missæ in Oratoriis privatis, nec potest cani Missa de Req., *etiam præs. cadav., nec infra hanc Octav. potest cani Missa de* Req. *in Anniv. Deff.*

✠ 16 c. Fer. 2 *Pentecost.* Solemn. Dom. De ea (rosso). *Promulg. Decret. Conc. Prov. II contra Usurar. Item Decr. Syn. 33 de reverent. in Eccles. serv. Item Indulgent. iis concess. qui Divinis Off., Lectionib. et Concionib. devote intersunt.*

†] 17 d. Fer. 3 Pentecost. Solemn. Dom. De ea (rosso).

(*Jc.*) 18 e. Fer. 4 *Quatuor Temp.* De Oct. Pentec. Solemn. Dom. De ea (rosso).

19 f. Fer. 5. De Oct. Pentecost. Solemn. Dom. De ea (rosso). In Vesp. commem. S. Bernardini Conf. Sacerd.

☞ **Congreg. VIII Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. Laurentium.**

(*Jc.*) 20 g. Fer. 6 *Quat. Tempor.* De Oct. Pentec. Solemn. Dom. De ea

(rosso) cum commem. in Laud. et Missis quoq. Convent. S. Bernardini.

(*Je.*) 21 A Sabb. *Quat. Tempor.* De Oct. Pentec. Solemn. Dom. De ea (rosso). *In Metropol. Missa Pontif. cum Sacra gener. Ordinat. Paramenta pro Ordinandis sint coloris albi.* In Vesp. de Oct. commem. Ss. Trinitatis.

☩ 22 b. *Dom.* 1 *post Pentecost.* Item *Fest. Ss. Trinitatis.* Sol. Dom. De ea (bianco). Offic. ut in Breviar. hac die. *Promulg. Instructio pro Supplic. Corporis Domini, et Indulg. concess. iis qui per totam Oct. Divinis Offic. interfuerint.* In Vesp., post commem. Dominicæ, commem. S. seq., nec non S. Desiderii Ep. et Mart. In fine Complet. *Antiph.* Inviolata integra.

23 c. Fer. 2. De S. Victore Mart. sol. (rosso), *die* 8 *huj., ad Basilic. propr.* Ad Matut. Dec. *Beatus vir* cum commem. in Laud. ac Miss. quoque Convent. S. Desiderii Ep. et Mart. Vesp. 2 de eodem cum commem. S. seq.

24 d. Fer. 3. De S. Joanne Nepomuceno Presbyt. et Mart. sol. (rosso), *die* 16 *hujus.* Vesp. 1 sol. (bianco) de S. seq. cum commem. S. præced.

25 e. Fer. 4. Vigil. Corp. Dom., quæ est de hortatu, quoad jejun., vero acquirunt Indulg. 100 annor. Offic. tamen fit de S. Dionysio Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basilic. Metropol.* Vesp. 1 sol. de SS. Corp. Dom. (rosso) absq. ulla commem., *Pontif. in Metropol.* Complet. sine precib., post quod canit. Matut. seq. diei ritu fest, idque fit per totam Oct., excepto die ipso Oct.

☞ **Congreg. IX Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. M. Montis Karmeli.**

☩ 26 f. Fer. 5. *Fest. SS. Corporis Domini.* Solemn. Dom. De eo (rosso). *In Metrop. Missa Pontif., qua absol. fit Process. ab univ. Clero sæcul. et regul. ad Basil. Ambros. cum SS. Corpore Dom., ibiq. Indulg. Plenar. perpet.*

Hodie non potest cani Miss. de Req., *etiam præs. cadav.* Vesp. 2 de ead. Solemnitate, *Pontif. in Metropol.*

27 g. Fer. 6.
28 A. Sabb. } De Octava. Solemn. Dom. De eis (rosso).

☩ 29 b. *Dom.* 2 *post Pent.* De ea (rosso) cum commem. in Laud., Missis quoq. Convent. ac Vesp. Octavæ. *Promulgant. Indulg. concessæ visitantib. SS. Sacram. in Tabernac. Metropol. Item regulæ Sodalit. Corp. Dom., et Indulg. iisdem concess. Item Indulg. a Gregor. XIII iis concessæ qui pulsantib. campan. ad elevation. SS. Sacram. in Missa Conv. vel Paroch., sive domi, sive in agro, sive in via, vel alibi, genuflexi oraverint, etc. Hodie denunc. interdicti, de mandato tamen Exm̃i et Rm̃i D. D. Archiep., vel ejus Rm̃i D. Vic. Gen., qui in Pasch. Sacr. Eucharist. non sumpserunt.*

30 c. Fer. 2. De Oct. Solemn. Dom. De ea (rosso). In Vesp. commem. S. Petronillæ Virg.

31 d. Fer. 3. De Oct. Solemn. Dom. De ea (rosso) cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. S. Petronillæ Virg. In Vesp. commem. Ss. Gratiniani et Felini Mm.

JUNIUS habet dies 30.

Initium Matut. h. 7, q. 1.

1 e. Fer. 4. De Oct. Solemn. Dom. De ea (rosso) cum commem. in Laud. et Missis quoque Convent. prædict. Ss. Mm. Vesp. 1 sol. SS. Corp. Dom. cum commem. Ss. Petri et Marcellini Mm.

Vesp. h. 4, q. 2.

2 f. Fer. 5. Octava Corp. Dom. De ea (rosso) cum commem. in Laud. et Missis etiam Conv. prædict. Ss. Mm. In Vesp. 2 fit commem., *extra Metropol.,* S. seq., *Psall.* de Doct., *in Metropol.* vero commem. Ss. Cantianorum. Mm.

☞ **Congreg. X Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. Stephanum.**

3 g. Fer. 6. *Extra Metropol.* de S. Athanasio Ep. et Doct. sol. (bianco), *fuit die 2 Maji: in Metropol.* vero de Ss. Mm. Cantio, Cantiano et Cantianilla sol. (rosso): *fuere die 31 Maji. Ss. Cantian. Corp. quiescunt in ead. Metrop. sub ara Confess.* Ad Matut. Decur. Fer. 6 Hebdom. II, *Domine, exaudi,* etc. Vesp. 1 sol., *extra Metrop.,* de S. Geruntio Ep. Med. et Conf. cum commem. S. præc., *Psall.* de Doct. et Pont., nec non S. Quirini Ep. et Mart. *In Metropol.* vero Vesp. 1 sol. de S. Athanasio Ep. et Doct., *Psall.* de Doct. et Pont. cum commem. Ss. Mm. præc. et S. Quirini seq. (bianco).

4 A. Sabb. *Extra Metropol.* Offic. de S. Geruntio Ep. Mediol. et Conf. sol. (bianco), *fuit die 5 Maji,* cum commem. in Laud. ac Missis quoq. Conv. S. Quirini Ep. et M. *In Metropol.* de S. Athanasio Ep. et Doct. sol. (bianco), *fuit die 2 Maji,* cum commem. in Laud. et Miss. etiam Conv. S. Quirini prædicti. Vesp. 1 ubiq. sol. de SS. Corde Jesu cum commem., *extra Metrop.,* S. Geruntii Ep. et Conf., *in Metrop.* Sancti Athanasii, *Psall.* de Doct. et Pont.

✠ 5 b. *Dom. 3 post Pentecost.* Item Festum SS. Cordis Jesu, de quo fit Off. cum commem. Dominicæ. Sol. Dom. (rosso). Vesp. 2 de SS. Corde Jesu cum commem. Dominicæ et S. Eustorgii Pont. et Conf. seq.

6 c. Fer. 2. S. Eustorgii II Ep. Mediol. et Conf. sol. (bianco). Ad Matut. Dec. *Beatus vir.* Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

7 d. Fer. 3. S. Norberti Ep. et Conf. sol. (bianco). *Extra Metropol.* Vesp. 1 sol. de S. Gregorio Nazianzeno. Ep. et Doct., *Psall.* de Doct. et Pontif. *In Metrop.* Vesp. 1 de S. Geruntio Ep. Med. et Conf. cum commem. *ubiq.* S. Norberti præced.

8 e. Fer. 4. *Extra Metropol.* de S. Gregorio Nazianzeno Ep. et Doct. sol. (bianco), *die* 9 *Maji.* Verum *in Metropol.* de S. Geruntio Ep. Mediol. et Conf. sol. (bianco), *die* 5 *Maji. Extra Metropol.* Vesp. 1 sol. de S. Senatore seq. cum commem. S. præced., *Psall.* de Doct. et Pont. *In Metropol.* Vesp. 1 sol. de S. Gregorio Nazianzeno Ep. et Doct., *Psall.* de Doct. et Pont. cum commem. S. præced., nec non ubiq. Ss. Primi et Feliciani Mm.

9 f. Fer. 5 *Extra Metropol.* de S. Senatore Episc. Mediol. et Conf. sol. (bianco), *fuit die* 28 *Maji,* cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. Ss. Mm. Primi et Feliciani. *In Metropol.* vero de S. Gregorio Nazianzeno Ep. et Doct. sol. (bianco), *die* 9 *Maji*, cum commem. Ss. Mm. supradict. Vesp. 1 sol., *extra Metropol.*, de S. Antonino Pont. et Conf. cum commem. S. Senatoris: *in Metrop.* vero Vesp. 1 sol. de S. Senatore Ep. Med. et Conf. cum commem. S. Gregorii, *Psall.* de Doct. et Pont.

☞ **Congreg. XI Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. Laurentium.**

10 g. Fer. 6. *Extra Metropol.* de S. Antonino Pont. et Conf. sol. (bianco), *fuit die* 1 *hujus. In Metrop.* vero de S. Senatore Ep. Mediol. et Conf. sol. (bianco), *die* 28 *Maji.* Vesp. 1 sol. ubiq. de S. seq. (rosso) cum commem. S. respective præced.

11 A. Sabb. S. Barnabæ Apost. et primi Ep. Mediol. Eccles. sol. (rosso). *In Metropol. exponunt. Reliquiæ insignes S. Barnabæ, caput vero et cineres asservant. in Basil. Ambrosiana.* Vesp. 2 de eodem.

✠ 12 b. *Dom. 4 post Pent.* De ea (rosso). In Vesp. commem. S. seq.

13 c. Fer. 2. S. Antonii Patavini Conf. Sacerd. sol. (bianco). Ad Matut. Dec. *Nonne Deo.* Vesp. 1 sol. de S. seq., *Psall.* de Doct. Pont. cum commem. S. præced.

14 d. Fer. 3. S. Basilii Ep. Conf. et Doct. sol. (bianco). In Vesp. 2 *Psall.* de Doct. et Pont., commem. S. seq., nec non Ss. Modesti et Crescentiæ Mm.

15 e. Fer. 4. S. Viti Mart. (rosso) cum commem. in Laud. et Miss. quoque Conv. prædict. Ss. Mm. *Extra Metropol.* Vesp. 1 sol. de S. Philippo Nerio seq. *In Metrop.* de S. Antonino Pont. et Conf. (bianco).

16 f. Fer. 5. *Extra Metropol.* de S. Philippo Nerio Conf. et Sac. sol. (bianco), *fuit die* 26 *Maji. In Metrop.* de S. Antonino Pont. et Conf. sol. (bianco), *fuit die* 1 *Junii.*

☞ Hodie in omnibus Missis etiam Convent. fiat commem. pro SS. D. N. PIO PP. IX, qui die 16 Junii 1846 in Summ. Pont. assumptus est.

Extra Metrop. Vesp. 2 de S. Philippo Nerio cum commem. Translationis S. Nazarii M. et Ss. Mm. Marci et Marcelliani. *In Metrop.* Vesp. 1 sol. S. Philippi Nerii cum commem. S. Antonini et Ss. Mm. prædictorum.

☞ **Congreg. XII Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. M. Montis Karmeli.**

17 g. Fer. 6. *Extra Metrop.* de Translatione S. Nazarii M. (rosso), *ad*

Basil., fuit 10 *Maji*, cum commem. in Laud. et Miss. quoq. convent. Ss. Marci et Marcelliani. *In Metrop.* de S. Philippo Nerio Conf. et Sac. sol. (bianco), *fuit die* 26 *Maji*, cum commem. in Laud. et Missa quoq. Conv. Ss. Mm. prædictorum. *Extra Metrop.* Vesp. de Ss. Mm. Sisinnio, Martyrio et Alexandro. *In Metropol.* Vesp. 2 de S. Philippo supradicto cum commem. Translationis S. Nazarii M. seq.

18 A. Sabb. *Vigil. de hortatu. Extra Metrop.* de Ss. Mm. Sisinnio, Martyrio et Alexandro (rosso), *ad Basil. S. Simpliciani, fuerunt die* 29 *Maji. In Metrop.* Offic. de Translatione S. Nazarii M. (rosso), *die* 10 *Maji.* Missæ tam privatæ quam Conv. post Nonam de Vigilia Ss. Mm. Gervasii et Protasii cum commem., *extra Metrop.*, Ss. Mm. Sisinnii et Soc. et B. M. V. *In Metrop.* commem. Translationis S. Nazarii M. et B. M. V. (morello). Vesp. 1 sol. ubique de Ss. Mm. Protasio et Gervasio (rosso), quæ *a Clero Metrop., prævia Supplicat., Pontif. ritu canunt. in Basil. Ambros. cum Vigiliis.*

✠ 19 b. *Dom.* 3 *post Pent.* Item Festum Ss. Protasii et Gervasii Mm. et Eccl. Med. Patron. minus principalium sol. (rosso). Offic. de Dominica (rosso). *Mane a Clero Metropol. canunt duæ Missæ: altera de Dominica in ead. Metrop. post Tert., altera Pontif. de prædict. Ss. Mm. in Basil. S. Ambrosii post Nonam cum oblat. Civit., ad quam idem Clerus supplicabund. procedit, ibiq. est Indulg. plen. perp. Prædict. Ss. Mm. corpora quiescunt sub ara max. hujus Basil.* Vesp. de Dominica, *quæ in Metrop. sunt Pontif.*

20 c. Fer. 2. De Ss. Protasio et Gervasio Mm. sol. (rosso), *heri.* Ad Mat. Dec. *Beatus vir.* In Vesp. commem. S. seq.

21 d. Fer. 3. S. Juliani Mart. (rosso). Vesp. de S. seq. (bianco).

22 e. Fer. 4. S. Paulini Ep. et Conf. (bianco). *Extra Metrop.* Vesp. de Ss. Mm. Cantianis seq., *fuerunt* 31 *Maji: in Metropol.* de Ss. Mm. Sisinnio et Sociis pariter seq. (rosso).

23 f. Fer. 5. Vigil. Nativit. S. Joannis Baptistæ. Officium fit, *extra Metropol.*, de Ss. Mm. Cantio, Cantiano et Cantianilla (rosso): *in Metrop.* de Ss. Mm. Sisinnio et Sociis (rosso), *fuerunt* 29 *Maji.* Missæ vero tam privatæ quam Convent. post Nonam de Vigilia S. Joannis Bap. (morello) cum commem. Ss. Mm. de quibus respective fit Officium. Vesp. 1 sol. de Nativ. seq., *quæ in Metrop. sunt Pontif.* Compl. sine precib. (bianco).

[†] 24 g. Fer. 6. Nativitas S. Joannis Baptistæ sol. (bianco). Prima et Complet. sine precib. *In Metrop. Missa Pont.* In Vesp. 2, *Pontif. in Metrop.*, commem. S. seq.

25 A. Sabb. S. Februniæ Virg. et M. (rosso). Missa tam priv. quam Conv. post Non. de Vigilia S. Thomæ Ap. cum commem. S. Februniæ et B. M. V.(morello). Vesp. 1 sol. de S. Thoma Apost.

✠ 26 b. *Dom.* 6 *post Pent.* De ea (rosso) cum commem. in Laud. et Miss. priv. tantum Ss. Joannis et Pauli Mm.

Public. Jejun. Vigiliæ Ss. Ap. Petri et Pauli.

[†] 27 c. Fer. 2. S. Thomæ Ap. sol. (rosso), *olim* 21 *Decemb.* Ad Matut. Dec. *Nonne Deo.* Vesp. 2 de eodem.

(*Je.*) 28 d. Fer. 3. *Vigilia Ss. Apost. Petri et Pauli.* Offic. fit de Fer. cum Laud. Defunctor. (rosso). Missa de Vigil. post Nonam (morello). Vesp. 1 sol. de Ss. Apost. seq. cum commem. omn. Ss. Apost. (rosso), *quas Clerus Metropol. celebrat ritu pontific. in Basilica Apostolorum cum Vigiliis, prævia Supplicatione.* Complet. sine precib.

☩ 29 e. Fer. 4. *Ss. Petri et Pauli Apost. et commem. omnium Ss. Apost.* sol. (rosso). In Laud. et Miss. quoq. Conv. fit commem. omnium Ss. Apost. Prima et Complet. sine precibus. *Mane Clerus Metrop. supplicabund. proced. ad Basil. Apostolorum, ubi canit. Missa Pontif. In Metrop. exponunt. Reliq. insignes omnium Ss. Apost.* Vesp. 2 de iisd., *Pontif. in Metrop.*, cum commem. omn. Ss. Apost.
Hodie ex repet. Decr. S. R. C. prohib. Missæ in Or. priv., nec potest cani Missa de Req., *etiamsi præs. cadav.*

30 f. Fer. 5. De ea (rosso) cum Laud., Missis quoq. Conv. ac Vesp. Deff.

JULIUS habet dies 31.

Initium Matut. h. 7, q. 1.

1 g. Fer. 6. De ea (rosso) cum Laud. et Missis quoq. Conv. Deff. post Non. Vesp. 1 sol. de seq. (bianco). Compl. sine precib.

2 A. Sabb. Visitatio B. M. V. ad Elisabeth. Sol. Dom. De ea (bianco). Ad Primam et Complet. omitt. preces. Vesp. 2 de eadem.

☩ 3 b. *Dom. 7 post Pent.* De ea (rosso). In Vesp. commem. S. seq. *Publicat. Indulg. Plen. de Patrocinio B. M. V. pro Dom. prox. seq.*

4 c. Fer. 2. S. Ulderici Ep. et Conf. (bianco), *ad Basilic. S. Nazarii.* Ad Matut. Dec. *Beatus vir.* Vesp. 1 sol. de S. Hilario Pont. et Doct. seq., *Psall.* de Pontif. et Doct., cum commem. S. Margaritæ V. et M. (bianco).

5 d. Fer. 3. S. Hilarii Ep. et Doct. sol. (bianco). In Laud. et Missis quoq. Conv. fit commem. S. Margaritæ V. et M. Vesp. 2 de S. Hilario, *Psall.* de Pont. et Doct. cum commem. S. Tranquillini seq.

6 e. Fer. 4. S. Tranquillini Presbyt. et M. (rosso). Vesp. de Fer. cum Vesp. Defunct.

7 f. Fer. 5. De ea (rosso) cum Laud. Defunct. Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco).

☞ **Congreg. XIII Cleri urb. hora 12 ½ apud S. Stephanum.**

8 g. Fer. 6. S. Ampelii Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. S. Simpliciani.* Vesp. 2 de eodem.

9 A. Sabb. De eo (rosso) cum Laud. Defunct. Missa de B. M. V., *ad quam in sacris vestibus adhib. color. Fer. curr.: quod servabit. in omnib. Miss. votiv., quoties celebrent. ritu non sol.; quod si hujusmodi Missæ vot. non sol. celebrent. aliquando in die Sancti cujus Offic. non est sol., tunc adhibend. erit color correspondens illi Sancto de quo tali die fit Offic. Sin autem in aliqua Vigilia eæ forte sint celebrandæ, sive Offic. fiat de Fer., sive de Sancto, color Vigil. in iis adhibeatur. In Missa tamen votiva non sol. voces* Solemnit., Festivitatis *et hujusm. in alias commutent., nimirum* Commemorationis *aut* Venerationis. Vesp. 1 sol. de S. Benedicto Abb. et Conf. (verde) cum commem. Ss. Septem Fratrum MM.

✠ 10 b. *Dom.* 8 *post Pent.* De ea (rosso) cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. prædict. SS. MM.

Recurr. hodie in nostra Eccl. Festo Patroc. B. M. V., cantata post Tert. Missa de Dom. (rosso), *alia post Nonam in Metropol., Colleg. et Paroch. Ecclesiis canit. de Patrocin. B. M. V.* (bianco), *desumenda ex die 5 Augusti. Omnes autem et singuli utriusq. sexus Christifideles hujus Civitatis et Diœc. qui vere pœnitentes confessi ac sacra Commun. refecti in Parœcia Missæ Solemni vel Convent. de Patrocinio B. M. V. ea qua decet reverentia ac pietate adstiterint Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem consequentur a Summo Pont. Nostro Pio PP. IX misericorditer in Domino sub die 3 Junii* 1856 *in perpetuum concessam, ad augendam Fidelium erga incruentum Sacrificium pietatem.* Vesp. h. 4, q. 1.

11 c. Fer. 2. S. Benedicti Abb. et Conf. sol. (verde). Ad Matut. Dec. *Nonne Deo.* Vesp. 1 sol. de Ss. Mm. seq. (rosso) cum commem. S. præced., nec non S. Joannis Gualberti Abb. et Conf., *Psall.* Similabo, et Orat. de Comm. Conf.

12 d. Fer. 3. Ss. Naboris et Felicis Mm. sol. (rosso), *ad Basil. Ambrosianam,* cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. S. Joannis Gualberti prædicti. Vesp. 2 de iisdem.

13 e. Fer. 4. De ea (rosso) cum Laud. Deff. Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco), *Psall.* de Doct. et Pont.

14 f. Fer. 5. S. Bonaventuræ Ep. Conf. et Doct. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced., *Psall.* ut heri.

☞ **Congreg. XIV Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. Laurentium.**

15 g. Fer. 6. S. Henrici Imper. et Conf. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced. et Ss. Mm. seq.

16 A. Sabb. S. Camilli de Lellis Conf. sol. (bianco) cum commem. in Laud. ac Miss. etiam Conv. Ss. Quirici et Julittæ Mm. Vesp. 1 sol. de S. Materno Ep. et Conf. cum commem. S. præced.

✠ 17 b. *Dom.* 9 *post Pent.* De ea (rosso).

18 c. Fer. 2. S. Materni Ep. Mediol. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. Ambros.* Ad Matut. Dec. *Beatus vir.* Vesp. 1 sol. de B. M. V. de Monte Carmelo cum commem. S. præced. Complet. sine precibus.

19 d. Fer. 3. B. M. V. de Monte Carmelo sol. (bianco). Missa de S. Maria ad Nives 5 Augusti. Prima et Compl. sine precib. In Vesp. 2 commem. S. seq.

20 e. Fer. 4. S. Hieronymi Æmiliani Conf. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

21 f. Fer. 5. S. Praxedis Virg. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. (morello) cum commem. S. præced.

☞ **Congreg. XV Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. M. Montis Karmeli.**

22 g. Fer. 6. S. Mariæ Magdalenæ Matronæ sol. (morello). In Vesp. 2 commem. S. seq.

23 A. Sabb. Vigilia S. Jacobi Apost. Offic. tamen de S. Apollinari Ep. et Mart. sol. (rosso). Missæ priv. de Sancto cum commem. Vig. *At in Metrop. et Colleg. canunt. duæ Missæ: prima de Sancto post Tertiam, secunda de Vigil. post Nonam* (morello). Vesp. 1 sol. de S. Jacobo Apost. cum commem. S. præced.

✠ 24 b. *Dom.* 10 *post Pentec.* De ea (rosso) cum commem., *extra Metrop.,* in Laud. et Missis priv. tant. S. Christinæ Virg. et Mart., *cujus Caput hodie in Metrop. super Aram max. pub. cultui exponitur.* In Vesp. 2 commem. S. Christophori M.

[†] 25 c. Fer. 2. S. Jacobi Apost. sol. (rosso). Ad Matut. Dec. *Nonne Deo,* cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. S. Christoph. Mart. In Vesp. 2 commem. S. seq. Vesp. h. 4.

[†] 26 d. Fer. 3. S. Annæ matronæ Matris B. M. V, sol. (morello), *cujus Calva hodie exponit. in Basil. Protomart.*, Vesp. 1, *extra Metrop.*, de S. Marcellina Virg. sol. (bianco); *in Metrop.* vero Vesp. 1 sol. de S. Christina Virg. et Mart. (rosso) cum commem. *ubiq.* S. Annæ præced. et S. Pantaleonis Mart. seq.

27 e. Fer. 4. *Extra Metrop.* de S. Marcellina Virg. sol. (bianco), *fuit die* 17 *huj.* In Miss. quoq. Conv. commem. Vigiliæ Ss. Nazari et Celsi Mm., quæ est de hortatu quoad jejun., et S. Pantaleonis Mart. *In Metrop.* vero Offic. de S. Christina Virg. et Mart. sol. (rosso), *fuit die* 24 *hujus,* cum commem. in Miss. etiam Conv. prædictæ Vig. et S. Pantaleonis Mart. Vesp. 1 sol. de Ss. Mm. seq. (rosso) cum commem. S. præced., quæ omittit. in Basil. Nazariana, *ad quam Clerus Metropolitanus supplicab. accedit, ibiq. canit Vesp.* 1 *ritu Pontif. cum Vigiliis.*

28 f. Fer. 5. Ss. Nazarii et Celsi Mm. sol. (rosso). *Mane Clerus Metrop. supplicab. accedit ad Basil. Nazarianam, in qua ipsius Sancti Corpus asservat., ibiq. canit. Missa Pontif. At S. Celsi Corpus in Templo B. M. V. prope S. Celsum quiescit.* In Vesp. 2 commem. S. seq.

29 g. Fer. 6. S. Marthæ Virg. (bianco). *Extra Metrop.* Vesp. de Ss. Mm. seq. (rosso). *At in Metrop.* Vesp. 1 sol. (bianco) de S. Marcellina Virg. cum commem. Ss. Mm. Abdon et Sennen.

30 A. Sabb. *Extra Metrop.* Offic. de Ss. Abdon et Sennen. Mm. (rosso) cum commem. in Miss. quoq. Conv. B. M. V. *In Metrop.* vero

Offic. de S. Marcellina Virg. sol. (bianco), *fuit die 17 hujus*, cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. Ss. Mm. Abdon et Sennen. *Extra Metrop.* Vesp. de Sabb. (rosso). *In Metropol.* Vesp. 2 de eadem.

✠ 31 *Dom. 11 post Pentec.* De ea (rosso). In Vesp. commem. Ss. Mm. seq.

AUGUSTUS habet dies 31.

Initium Matut. h. 7, q. 2.

1 c. Fer. 2 Ss. Machabæorum Mm. (rosso). Ad Matut. Dec. *Beatus vir.* Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco) cum commem. S. Stephani Pap. et M.

2 d. Fer. 3. S. Ignatii Conf. Sacerd. sol. (bianco) cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. S. Stephani. Lectiones sumuntur de Parabolis Salomonis Fer. 3 post Dom. 12 post Pent. In Vesp. 2 commem. S. seq. et S. Gaudentii Ep. et Conf.

3 e. Fer. 4. Inventio S. Stephani Protom. (rosso) cum commem. in Laud. et Miss. etiam Conv. S. Gaudentii. Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. Perpetuæ Matronæ (bianco).

4 f. Fer. 5. S. Dominici Conf. Sacerd. sol. (bianco) cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. S. Perpetuæ. Vesp. 1 sol. de seq. Dedicat. cum commem. S. præc. Comp. sine precib.

☞ **Congreg. XVI Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. Stephanum.**

5 g. Fer. 6. Dedicatio S. Mariæ ad Nives, sol. (bianco). Ad Prim. et Compl. omittunt. preces. Vesp. 1 sol. de seq. Transfigur. cum commem. præc. Dedicationis.

6 A. Sabb. Transfiguratio D. N. J. C. Solemn. Dom. De ea (bianco) cum commem. in Laud. ac Miss. privat. tant. S. Xisti Pap. et M. Ad Primam et Compl. omitt. preces. Vesp. 2 de eadem.

✠ 7 b. *Dom. 12 post Pent.* De ea (rosso). In Vesp. commem. S. seq. et Ss. Cyriaci, Largi et Smaragdi Mm.

Public. Jejun. Vigiliæ Assumptionis B. M. V.

8 c. Fer. 2. S. Cajetani Conf. Sacerd. sol. (bianco). Ad Matut. Dec. *Nonne Deo.* Lection. de Libro Ecclesiastes infra hebdom. 2 Augusti cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. Ss. Mm. prædict. Vesp. 1 sol. de S. seq. (rosso) cum commem. S. præced., nec non Ss. Firmi et Rustici Mm.

9 d. Fer. 3. Vigilia S. Laurentii M. Offic. de S. Calimerio Ep. Med. et M. sol. (rosso), *fuit die 31 Julii, ad Basilic. propr.*, cum commem. in Laud. Ss. Firmi et Rustici Mm. Missæ privat. de Sancto cum commem. Vigil. S. Laurentii M. et Ss. Mm. prædict. *In Metropol. vero et Coll.* duæ canunt. Missæ: altera de Sancto

post Tert. cum commem. Ss. Mm. (rosso), altera de Vigil. post Non. (morello). Vesp. 1 sol. de S. seq. (rosso) cum commem. S. præced., *quæ omittit. in Basilica S. Laurentii, ubi a Clero Metropol. canunt. Vesp. Pontif. cum Vigiliis, prævia Supplicat.*

[†] 10 c. Fer. 4. S. Laurentii Levitæ et M. (rosso). *Clerus Metropol. supplicab. procedit ad Basil. S. Laur., ibiq. canit. Missa Pontif. Reliq. S. Levitæ et M. exponunt. in Metrop.* In Vesp. 2 commem. Ss. Mm. seq. nec non S. Radegundæ Reginæ et Matronæ.

Vesp. h. 3, q. 3.

11 f. Fer. 5. De Ss. Donato Ep. et Carpophoro Mm. (rosso), *die 7 huj., ad S. Fidelem*, cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. S. Radegundæ. Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco) cum commem. S. Claræ Virg.

☞ **Congreg. XVII Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. Laurentium.**

12 g. Fer. 6. S. Eusebii Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. S. Laurentii*, cum commem. in Laud. et Miss. etiam Conv. S. Claræ. In Vesp. 2 commem. S. seq.

(*Je.*) 13 A. Sabb. *Vigilia Assumptionis B. M. V.* Offic. de S. Hyppolito M. (rosso). Missæ de Vig. (morello) cum commem. in iis quoq. Conv. post Nonam., S. Hyppoliti. Vesp. 1 sol. de Assumptione B. M. V. (bianco). Compl. sine prec.

✠ 14 b. *Dom.* 13 *post Pent.* De ea (rosso). Vesp. de Domin. (bianco), *ob subseq. solemnit., Pontif. in Metrop.*

✠ 15 c. Fer. 2 *Assumptio B. M. V.* sol. (bianco). Ad Matut. Dec. *Beatus vir. In Metrop. Missa Pontif.* Ad Primam et Complet. omitt. preces. In Vesp. 2, *Pontif. in Metropol.*, commem. S. seq.

Hodie ex Decr. S. R. C. prohibent. Missæ in Oratoriis privatis, nec potest cani Missa de Requiem, *etiam præs. cadav.*

16 d. Fer. 3. S. Simpliciani Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. prop.* Lectiones ad Matut. sumuntur de Libro Sapientiæ ex Fer. 3 infra Hebd. 3 Augusti. In Vesp. 2 commem S. seq.

17 e. Fer. 4. S. Eusebii Ep. et Mart. (rosso). Vesp. de Ss. Mm. seq.

18 f. Fer. 5. Ss. Mammetis et Agapiti Mm. (rosso), *ad Basil. Protomart.* Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco).

☞ **Congreg. XVIII Cleri urb. hora 12 1/2 apud S. M. Montis Karmeli.**

19 g. Fer. 6. S. Hyacinthi Conf. et Sacerd. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

20 A. Sabb. S. Bernardi Abb. Conf. Sacerd. et Doct. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. Alphonso Maria de Ligorio Ep. et Conf. (bianco) cum commem S. præced.

✠ 21 b. *Dom.* 14 *post Pentec.* De ea (rosso). In Vesp. commem. Ss. Mm. seq.

22 c. Fer. 2. S. Alphonsi Maria de Ligorio Pont. et Conf. sol. (bianco) cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. Ss. Timothei et Socc. Mm. Ad Matut. Dec. *Nonne Deo.* Lectiones de Libro Ecclesiastici, infra Hebd. 4 Augusti. Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced. (morello).

23 d. Fer. 3. De S. Joanna Francisca Fremiot de Chantal, Matrona, sol. (morello), *fuit* 21 *hujus*. Missæ priv. S. curr. cum commem. Vigil. S. Bartholomæi Ap. In Metrop. et Colleg. dupl. Missa Conv.: prima post Tertiam de S. Joanna Francisca, altera post Non. de Vigil. (morello). Vesp. 1 sol. de S. seq. (rosso) cum commem. S. præced.

[†] 24 e. Fer. 4. S. Bartholomæi Apost. sol. (rosso) In Vesp. 2 commem. S. seq.

25 f. Fer. 5. S. Ludovici Regis et Conf. sol. (bianco). In Vesp. 2 commem. S. seq.

26 g. Fer. 6. S. Alexandri Mart. (rosso). Vesp. de S. seq.

27 A. Sabb. S. Genesii M. (rosso) cum commem. in Miss. quoq. Conv. B. M. V. Vesp. 1 sol. de Decollatione S. Jo. Bapt.

✠ 28 b. *Dom.* 15 *post Pentec.* De ea (rosso).

29 c. Fer. 2. Decollatio S. Joannis Baptistæ sol. (rosso). Ad Matut. Dec. *Beatus vir* et reliquæ Lectiones de Libro Ecclesiastici infra Hebd. 5 Augusti. Vesp. 1 sol. de S. seq., *Psall.* de Doct. et Pont. (bianco) cum commem. prædict. Decollationis nec non Ss. Mm. Felicis et Adaucti.

30 d. Fer. 3. De S. Augustino Episc. Confess. et Doct. sol. (bianco), *fuit* 28 *huj.*, cum commem. in Laud ac Miss. quoq. Conv. prædict. Ss. Mm. Vesp. 2 de eodem., *Psall.* ut heri cum commem. S. Abundii seq.

31 e. Fer. 4. S. Abundii Ep. Novocomi et Conf. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco) cum commem. S. Ægidii parit. seq.

SEPTEMBER habet dies 30.

Initium Matut. h. 7, q. 3.

1 f. Fer. 5. S. Joseph Calasanctii Conf. Sacerd. sol. (bianco) cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. S. Ægidii Abb. Conf. et Sac. Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præc.

2 g. Fer. 6. S. Mansueti Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. Protomart.* Vesp. 1 sol de S. seq. cum commem. S. præced.

3 A. Sab. S. Auxani Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. Protomart.* Vesp. 1 sol. de Ordinat. S. Gregorii Papæ Conf. et Doct., *Psall.* de Doct. Pontif. cum commem. S. præc.

✠ 4 b. *Dom.* 1 *post Decoll.* De ea (rosso). *Promulgat. Decr. Conc. Trid. contra non solventes Decimas. Item promulg. Benedictio Papalis quæ ab Exmo et Rmo D. D. Archiep. dabit. post Missam Pontif. die festo Nativ. B. M. V.*

5 c. Fer. 2. De Ordinatione S. Gregorii Pap. Conf. et Doct. sol. (bianco), *heri*. Ad Matut. Dec. *Nonne Deo* et Lection. de libro Job. Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced., *Psall.* de Doct. et Pontif.

6 d. Fer. 3. S. Benedicti Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. Ambros.* In Vesp. 2. commem. S. Adriani M.

7 e. Fer. 4. *Vigil. Nativit. B. M. V., quæ est de hortatu quoad jejun.* Offic. de S. Adriano M. (rosso). Missæ de Vigil. Nativitatis B. M. V. (morello) cum commem. in iis quoq. Convent. post Nonam S. Adriani M. Vesp. 1 sol. de seq. Nativitate B. M. V., *quæ sunt Pontific. in Metrop.*, cum Vigiliis (bianco). Compl. sine precibus, in cujus fine Ant. *Ave, Regina cælorum.*

✠ 8 f. Fer. 5. *Nativitas B. M. V.* sol. (bianco). *Festum titulare Basil. Metrop., in qua Indulg. Plenar. perpetua et Missa Pontif. cum oblatione Civitatis, ac post Miss. Pontif. Benedictio Papalis ab Exmo et Revmo D. D. Archiep.* Prima et Complet. sine precib. In Vesp. 2, *Pontif. in Metrop.*, commem. S. seq.

Hodie in Metrop. non potest cani Missa de Requiem, *etiam præsente cadavere. Public. Indulg. de SS. Nomine Mariæ pro Domin. prox. seq.*

9 g. Fer. 6. S. Joachimi Conf. Patris B. M. V. sol. (bianco). Vesp. 1. sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

10 A. Sabb. S. Nicolai de Tolent. Sacerd. Conf. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de SS. Nomine B. M. V. cum commem. S. præced. Complet. sine precib. Vesp. h. 3, q. 1.

✠ 11 b. *Dom. 2 post Decoll.* De ea (rosso) cum commem. in Laud. ac Miss. privat. tant. Ss. Proti et Hyacinthi Mm.

Currente hodie Festo SS. Nominis B. M. V., cantata post Tertiam Missa de Dom. (rosso), *alia in Metrop., Colleg. et Paroch. Eccl. canitur Missa post Nonam de SS. Nomine B. M. V.* (bianco), *desumenda ex die 11 hujus. Omnes autem et singuli utriusq. sexus Christifideles hujus Civitatis et Diœcesis qui vere pœnitentes, confessi ac Sacra Comunione refecti in Parœciis Missæ Solemn. vel Conventuali de hoc SS. Nomine, ea qua decet reverentia ac pietate adstiterint Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem consequentur, a Summo Pont. Pio PP. IX misericorditer in Domino sub die 3 Junii* 1856 *in perpetuum concessam, ad augendam Fidelium erga incruentum Sacrificium pietatem.* Vesp. de Dominica.

12 c. Fer. 2. De SS. Nomine B. M. V. sol. (bianco), *heri.* Ad Matut. Dec. *Beatus vir.* Prima et Compl. sine precib. In Vesp. 2 de eod. commem. Ss. Mm. seq. nec non S. Maurilii Ep. et Conf.

13 d. Fer. 3. De Ss. Mm. Cornelio Pap. et Cypriano Ep. (rosso), *heri,* cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. S. Maurilii Ep. et Conf. Vesp. 1 sol. de seq. Complet. sine precib.

14 e. Fer. 4. Exaltatio S. Crucis Solemn. Dom. De ea (rosso). Prima et Complet. sine precib. *In Metrop. exponunt. quat. Spinæ ex Corona D. N. J. C. una cum particula S. Crucis aliisq. Instrum. Passion. ac Sanguine miraculoso ejusd. D. N. Salvatoris.* In Vesp. 2 de Exalt. fit commem. Festi seq. et S. Nicomedis Presbyt. et Mart.

15 f. Fer. 5. Fest. Septem Dolor. B. M. V. sol. (bianco) cum commem. in Laud. ac Miss. etiam Conv. S. Nicomedis Presbyt. et Mart., *ad S. Vincentium.* Prima et Complet. sine precib. In Vesp. 2 commem. S. seq.

16 g. Fer. 6. S. Euphemiæ Virg. et Mart. (rosso). Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco).

17 A. Sabb. S. Satyri Conf. sol. (bianco), *ad Basil. S. Victoris ad Corpus.* Vesp. 1 sol. de S. Eustorgio I Ep. Med. et Conf. cum commem. S. præced.

✠ 18 b. *Dom. 3 post Decoll.* (rosso). *Denunc. Quat. Tempor. et Oration. faciendæ pro Ordinand.* In Vesp. commem. Ss. Januarii et Soc. Mm.

19 c. Fer. 2. De S. Eustorgio I. Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *heri, ad Basil. propr.* Ad Matut. Dec. *Nonne Deo* cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. Ss. Januarii et Soc. Mm. Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

20 d. Fer. 3. Vigilia S. Matthæi Apost. Offic. de S. Clycerio Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. Nazar.* Missæ priv. de Sancto cum commem. Vigil. *In Metrop. et Colleg.* Missa Conv. dupl.: altera de Sancto post Tert. (bianco), altera de Vigil. post Non. (morello). Vesp. 1 sol. de S. seq. (rosso) cum commem. S. præced.

[+] (*Je.*) 21 e. Fer. 4 *Quat. Tempor.* Item S. Matthæi Ap. et Evang. sol. (rosso). In Vesp. 2 commem. Ss. Mm. seq.

22 f. Fer. 5. Ss. Mauritii et Soc. Mm. (rosso). *Quod. Offic. ubi asservant. Reliq. insign. praedict. Mm. est sol. cum expositione Reliq.; ideoq. in Metrop. exponitur caput S. Maximi, alterius ex prædictis Ss. Mm., cuj. etiam cineres sub ara Conf. quiesc. In Metrop. et in Eccl. de quibus supra* Vesp. 2 de S. Mauritio cum commem. S. Lini. *Alibi* Vesp. de S. Lino.

(*Je.*) 23 g. Fer. 6 *Quat. Tempor.* Offic. de S. Lino Pap. et Mart. (rosso). Vesp. 1 sol. de S. seq., *Pontif. in Metrop. cum Vigil.*

(*Je.*) 24 A. Sabb. *Quat. Tempor.* Offic. de S. Thecla Virg. et Mart. sol. (rosso). *Missa Pontif. cum sacra gener. Ordinatione in Metrop., in qua exponitur Caput dictæ S. M. et canunt. Vesp. 2 Pontif. de ead. Alibi* vero Vesp. 1 sol. de S. Anathalone Ep. Med. et Conf. (bianco) cum commem. S. Theclæ.

✠ 25 b. *Dom. 4 post Decoll.* De ea (rosso). In Vesp. commem., *in Metrop. tant.*, S. Anathalonis, *ubique* Ss. Cypriani et Justinæ Mm. seq.
Vesp. h. 5.

26 c. Fer. 2. De S. Anathalone Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *heri.* Ad Matut. Dec. *Beatus vir* cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. Ss. Mm. Cypriani et Justinæ. Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

27. d. Fer. 3. S. Caji Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. Ambros.* Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

28 e. Fer. 4. S. Vincentii a Paulo Sac. et Conf. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de seq. (bianco) cum commem. S. præced.

[†] 29 f. Fer. 5. *Dedicat. Basil. S. Michaelis Archang.* sol. (bianco). In Vesp. 2 commem. S. seq., *Psall.* de Doct. Sacerd.

30 g. Fer. 6. S. Hieronymi Presbyt. Conf. et Doct. sol. (bianco). In Vesp. 2 *Psall.* ut heri et commem. S. seq.

OCTOBER habet dies 31.

Initium Matut. h. 7, q. 3.

1 A. Sabb. S. Remigii Ep. et Conf. (bianco) cum commem. in Missis quoq. Conv. B. M. V. Vesp. 1 sol. de Festivitate SS. Rosarii. Complet. sine precib.

✠ 2 b. *Dom. 1 Octob.* Item *Fest. SS. Rosarii.* Offic. de Dom. (rosso) ut et Miss. In Metrop. vero et Colleg. Conv. missæ duæ: prima de Domin. post Tert. (rosso), altera de B. M. V. post Non. desumenda ex die 5 Augusti (bianco). Promulg. Indulg. conc. Sodalit. SS. Rosarii.

Hodie incipit Officium ritu hyemali.

3 c. Fer. 2. De SS. Rosario B. M. V. sol. (bianco), *heri.* Ad Matut. Dec. *Nonne Deo.* Ad Prim. et Compl. omittu. prec. Missa de die 5 Augusti. In Vesp. 2 commem. Ss. Angelor. seq.

4 d. Fer. 3. De Ss. Angelis Custod. sol. (bianco), *die 2 huj.* In Vesp. 2 de iisdem commem. S. seq., nec non Ss. Placidi et Soc. Mm.

5 e. Fer. 4. De S. Francisco Borgia Conf. Sacerd. sol. (bianco), 3 *huj.*, cum commem. in Laud. ac Missis quoq. Conv. Ss. Placidi et Soc. Mm. Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præc.

6 f. Fer. 5. S. Brunonis Conf. Sacerd. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced. (morello).

7 g. Fer. 6. S. Birgittæ Matronæ sol. (morello). Vesp. 1 sol., *extra Metrop.*, de S. Francisco seq. (bianco) cum commem. S. præc. ac S. Pelagiæ Virg. et Mart. seq., de qua, *in Metrop.*, fiunt Vesp. 1 sol. (rosso) cum commem. S. præc.

8 A. Sabb. *Extra Metrop.* de S. Francisco Conf. sol. (bianco), 4 *huj.*, cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. S. Pelagiæ Virg. et Mart., *cuj. sacri Ciner. in Metrop. sub ara Confession. asservant.;* quapropter ibid. de ipsa fit Offic. sol. (rosso). Vesp. 1 sol. *ubiq.* de S. Casimiro Conf. cum commem. S. præced. respective ac Ss. Dionysii et Soc. Mm. seq. (bianco).

✠ 9 b. *Dom. 2 Octob., quæ dicit. ante Dedicat.* De ea (rosso) cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. Ss. Mm. Dionysii, Rustici, Eleutherii et Domnini.

10 c. Fer. 2. S. Casimiri Reg. et Conf. sol. (bianco). Ad Matut. Dec. *Beatus vir. Extra Metrop.* Vesp. 2 de eod. *In Metropol.* Vesp. 1 sol. de S. Francisco Conf. cum commem. S. præced.

Vesp. h. 2, q. 2.

11 d. Fer. 3. De ea, *extra Metrop.* (rosso), cum Laud. ac Miss. quoq. Conv. Deff. post Nonam. *At in Metrop.* fit Offic. sol. de S. Francisco Conf. (bianco), *4 huj.* Vesp. 1 sol. *ubiq.* de S. seq. (bianco) cum commem., *in Metrop. tant.*, S. præced.

12 e. Fer. 4. S. Monæ Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. Metrop.* Vesp. 2 de eod.

13 f. Fer. 5. De ea (rosso) cum Laud. Deff. *In Metrop.* vero Missa etiam Conv. post Non. eorumd. Defunct. Vesp. de S. seq.

14 g. Fer. 6. S. Callisti Pap. et Mart. (rosso). Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco).

15 A. Sabb. S. Theresiæ Virg. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de seq. Dedicat. sine comm., *Pontif. in Metrop.* Comp. sine precibus.

✠ 16 b. *Dom. in Dedicat. Eccles. Major.* De ea. Solemn. Dom. (bianco), cuj. Offic. fit in omnibus Eccles. Urbis et Diœces. etiam Rom. Ritus, ut ex repet. Decret. S. R. Congr. *Missa Pontif. in Metrop., ubi Indulg. plen. perpet. iis concessa qui eamd. hac Domin. 3 a S. Carolo consecratam visitav. Promulg. Edict. de recta in Eccl. conversat.* Vesp. 2 de ead., *Pontif. in Metropol.*

Hodie in Metrop. non potest cani Missa de Requiem *etiam præs. cadavere.*

De S. Gallo Abbate hoc anno nihil.

17 c. Fer. 2. De ea (verde). Ad Matut. Dec. *Nonne Deo* cum Laud. ac Miss. quoq. Conv. Deff. post Nonam. Vesp. 1 sol. de S. seq. (rosso).

18 d. Fer. 3. S. Lucæ Evangelistæ sol. (rosso). In Vesp. 2 commem. S. seq.

19 e. Fer. 4. S. Petri de Alcantara Conf. Sacerd. (bianco). Vesp. de Fer. cum Vesp. Deff. (verde).

20 f. Fer. 5. De ea (verde) cum Laud. Deff. Vesp. de Ss. Virg. et Mm. seq., *quæ in Metrop. et in aliis Eccles. ubi asservant. insignes eorum Reliquiæ sunt sol.* (rosso).

21 g. Fer. 6. Ss. Ursulæ et Sociar. (rosso). *Quarum Offic. in Metrop. et in prædictis Eccl. fit ritu solemni cum expositione earumdem sacr. Reliquiar., ideoq. ibidem fiunt* Vesp. 2 cum commem. Ss. Mm. seq. *Alibi* vero Vesp. de Ss. Cosma et Damiano Mm. seq.

22 A. Sabb. Ss. Cosmæ et Damiani Mm. (rosso) cum commem. in Miss. quoq. Conv. B. M. V. Vesp. 1 sol. de S. Raphaele Archang. (bianco).

✠ 23 b. *Dom. 1 post Dedicat.* De ea (verde).

24 c. Fer. 2. S. Raphaelis Archangeli sol. (bianco). Ad Matut. Dec. *Beatus vir.* In Vesp. 2 commem. Ss. Mm. seq.

25 d. Fer. 3. Ss. Chrysanthi et Dariæ Mm. (rosso). Vesp. de S. seq. Vesp. h. 2, q. 2.

26 e. Fer. 4. S. Evaristi Pap. et Mart. (rosso). Vesp. de Fer. cum Vesp. Deff. (verde).

27 f. Fer. 5. Vigil. Ss. Simonis et Judæ Apost. Offic. de Fer. (verde) cum Laud. Deff. Missa de Vigil., Conv. post Non. (morello). Vesp. 1 sol. de Ss. Apost. seq. (rosso).

[†] 28 g. Fer. 6. Ss. Apost. Simonis et Judæ, *qui et* Thaddæus dicit., sol. (rosso) cum commem. in Laud. ac Miss. priv. tant. S. Fidelis Mart., *ad Eccl. propr.* In Vesp. 2 commem. S. seq.

29 A. Sabb. S. Antonini Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. S. Simplic.* In Vesp. 2 commem. S. Saturnini Mart. seq.

☩ 30 b. *Dom.* 2 *post Dedicat.* De ea (verde) cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. S. Saturnini Mart., *ad Basil. S. Victoris ad Corpus.*

Public. Jejun. Vigiliæ Omnium Sanctorum.

(Je.) 31 c. Fer. 2. *Vigil. Omn. Sanct.* Offic. de Fer. (verde) cum Laud. Deff. Ad Matut. Dec. *Nonne Deo,* Miss. de Vigil., Conv. post Non. (morello). Vesp. 1 sol. de Omnibus Sanctis (bianco), *Pontif. in Metrop., ad quas adnect. cappis choralib. pelles de armellino.* Complet. sine precib.

NOVEMBER habet dies 30.

Initium Matut. h. 8.

☩ 1 d. Fer. 5. *Fest. Omnium Sanctor.* sol. (bianco). Prima et Complet. sine precibus. *Missa pontif. in Metrop. Promulg. Decret. Concil. Trid. contra attent. Matrim. clandest. Item Indulg. iis concess. qui Vesp. orant pro Deff., Item Indulg. Plen. perpet. pro seq. Commem. Omn. Fidel. Deff., quæ per modum suffrag. applic. potest etiam Deff. a primis Vesp. usque ad occas. solis ejusdem Commemor. diei, ab Innoc. XI iis concess. qui confessi ac sacra Comm. refecti suam respective Paroch. Eccles. devote visitaverint, ut in Brevi diei* 30 *sept.* 1679, *in quo Brevi idem Summ. Pontifex declaravit præf. seq. Commemor. die omnia Altaria esse privileg., quæ declarat. fuit confirm. et universe extensa a Clemente XIII per Decr. edit.* 19 *Maji* 1761. Post Vesp. 2 de Omn. Sanct., *Pontif. in Metrop.,* dic. Vesp. sol. Defunctor. (nero), eæq. conclud. unica Orat. *Fidelium, Deus.* Deinde Complet. organis silent., quod in omnib. Offic. et Miss. Deff., quacumque die, utcumque solemnit. celebrentur, omnino est servand.

Hodie prohibent. Missæ in Orat. priv. ex Decret. S. R. Congr., nec potest cani Missa de Req., *etiam præs. cadavere.*

2 e. Fer. 4. Commemoratio Omn. Fidel. Defunctor. (nero). Offic. de Fer. communi: post Laud. Feriæ dicunt. tria Noct. cum Laud. Deff. ritu sol. In 2 Noct. ℟. 1 *Desiderium,* ℟. 2 *Caligaverunt,* et in fine Laud. unica Orat. *Fidelium, Deus,* etc. Missæ de prop. hac die, Conv. post Non. ritu sol., ac post Missam fit Aspersio per Eccles. et Cœmet., deinde Absolut. Vesp. de Fer. cum Vesp. Deff. (verde).

3 f. Fer. 5. De ea (verde) cum Laud. Deff. In Metrop. et Colleg., præter Offic. et Miss. Conv. de Fer. curr., canit. Offic. et Missa sol. pro Deff. Archiep. Vesp. 1 sol. de S. Carolo seq. (bianco), *Pontif. in Metrop.*

4 g. Fer. 6. S. Caroli Borromæi Card. Archiep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Metrop., in qua Missa Pontif. cum oblat. Hospit. Maj. et Civit., ibid. et in Templo S. Sepulcri Indulg. Plenar. perpet.* In Vesp. 2, *Pontif. in Metrop.,* commem. S. seq.

Hodie in Metrop. non potest cani Missa de Requiem, *etiam præsente cadavere.*

5 A. Sabb. S. Magni Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. Eustorgianam. In Metrop. et Colleg., præt. Offic. et Miss. Conv. de S. curr., canit. Offic. et Missa sol. Defunctor. pro Deff. Canon. aliisq. Sacerd.* In Vesp. 2 de eod. commem. S. Leonardi Conf.

✠ 6 b. *Dom. 3 post Dedicat.* De ea (verde) cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. S. Leonardi Conf. *Promulg. formula prohib. Nuptiar.* In Vesp. commem. Ss. Mm. seq.

7 c. Fer. 2. Ss. Vitalis et Agricolæ Mm. (rosso). Ad Matut. Dec. *Beatus vir.* Vesp. de Ss. Mm. seq., *quæ in Metropol. sunt sol.*

8 d. Fer. Ss. Quatuor Coronatorum Mm. (rosso). *In Metropol.* ritu sol., *ibid.* Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. Ss. præced., *alibi* vero Vesp. de S. seq. (bianco).

9 e. Fer. 4. S. Aurelii Ep. et Conf. (bianco), *ad Basil. Metropol., ubi Offic. est sol.* Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem., *in Metropol. tant.,* S. præced.

10 f. Fer. 5. S. Andreæ Avellini Conf. Sacerd. sol. (bianco). In Miss. quoq. Conv. fit commem. Vigil. S. Martini, quæ est de hort. quoad jejun. Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

Vesp. h. 2, q. 1.

11 g. Fer. 6. S. Martini Ep. Turon. et Conf. sol. (bianco). Vesp. 2 de eod.

12 A. Sabb. De eo (verde) cum Laud. Deff. Missa de B. M. V. Vesp. 1 sol. de Sabb. Advent. (morello). *Hoc Vesp. interdicunt. Nuptiæ.*

✠ 13 b. *Dom. 1 Advent.* De ea (morello), cum commem. in Laud. ac Miss. priv. tant. S. Antonini Mart. *Public. Litter. Pastor. de Adventu et Decr. Concil. Trid. contra detent. bonor. Eccles. Moneantur fideles de Institutione Capsæ incertorum, ad quam commode deferre poterunt incerta bona quæ sint restituenda.*

Post Complet. in Metrop. fit sol. Expositio SS. Sacram. et instituit. Orat. 40 Horar., et ad Supplic. interveniunt Clerus sæcul. et regul. nec non Confrat. cum cereis accensis.

14 c Fer. 2. De ea (morello). Ad Matut. Dec. *Nonne Deo* cum Laud. ac Vesp. Deff. Missæ de Dom. præced., Conv. post Non.

15 d. Fer. 3. De ea (morello) cum Laud. ac Vesp. Deff. Missæ ut heri.

16 e. Fer. 4. De ea (morello) cum Laud. ac Vesp. Deff. Missæ ut supra.

17 f. Fer. 5. De ea (morello) cum Laud. Deff. Missa de Dom. præced. Conv. post Non. Vesp. de S. seq. (rosso.)

18 g. Fer. 6. S. Romani M. (rosso). Vesp. de S. seq.

19 A. Sabb. S. Pontiani Pap. et Mart. (rosso). In Miss. quoq. Conv. commem. B. M. V. ex Missa Temp. Advent., cuj. Ingressa *Missus est.* Vesp. 1 sol. de Præsentat. B. M. V. (bianco). Compl. sine precib.

✠ 20 b. *Dom. 2 Advent.* De ea (morello).
In Basil. S. Simpliciani Indulg. Plen. perp. ob recurr. hodie Fest. S. Benigni Ep. Med. et Conf., cujus sacrum corpus ibi quiescit. Vesp. de Dom.

21 c. Fer. 2. Præsentat. B. M. V. in Templo sol. (bianco). Ad Matut. Dec. *Beatus vir.* Ad Prim. et Compl. omitt. preces. In Vesp. 2 commem. S. seq.

22 d. Fer. 3. S. Cæciliæ Virg. et M. (rosso). Vesp. 1 sol. de S. seq.

23 e. Fer. 4. S. Clementis Pap. et M. Sol. (rosso). Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco) cum commem. S. præced.

24 f. Fer. 5. S. Protasii Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. S. Victoris ad Corpus.* Vesp. 1. sol. de S. seq. cum commem. S. præced. (rosso).

25 g. Fer. 6. S. Catharinæ Virg. et M. sol. (rosso). Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced. Vesp. h. 2.

26 A. Sabb. De S. Benigno Ep Med. et Conf. sol. (bianco), *fuit die 20 huj., ad Basil. S. Simpliciani.* Vesp. 1 sol. de Sabb. Advent. (morello).

✠ 27 b. *Dom. 3 Advent.* De ea (morello). In Vesp. fit commem. S. seq.
Publicat. Jejun. Feriarum 4 et 6 Adventus.

28 c. Fer. 2 S. Joannis de Deo Conf. sol. (bianco). Ad Matut. Dec. *Nonne Deo.* Vesp. 2 de eod.

29 d. Fer. 3. Vigilia S. Andreæ Apost. Offic. de Fer. Advent. (morello) cum Laud. Deff. Missæ de Vigilia, Conv. post Non. (morello). Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. Baptismi S. Ambrosii (rosso).

[✝] (*Je.*) 30 e. Fer. 4. *Jejun. Feriæ 4 Advent.* S. Andreæ Apost. sol. (rosso) cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. prædicti Baptismi. In Vesp. 2 commem. S. seq.

DECEMBER habet dies 31.

Initium Matut. h. 8.

1 f. Fer. 5. S. Castritiani Ep. Med. et Conf. sol. (bianco). Vesp. 1. sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

(*Je.*) 2 g. Fer. 6. *Jejun. Feriæ 6 Advent.* S. Francisci Xaverii Conf. Sacerd. sol. (bianco). Vesp. 1 sol. de S. seq. cum commem. S. præced.

3 A. Sabb. S. Miroclis Ep. Med. et Conf. sol. (bianco), *ad Basil. S. Victoris ad Corpus.* Vesp. 1 sol. de S. Gabriele Archang. cum commem. S. præced.

✠ 4 b. *Dom. 4 Advent.* De ea (morello) cum commem. in Laud. ac Miss. priv. tant. S. Barbaræ Virg. et M. In Vesp. 2 commem. S. Dalmatii Ep. et M.

Publicat. Jejun. Vigil. Ordin. S. Ambrosii Patroni et Feriæ 6 Advent.

5 c. Fer. 2. S. Gabrielis Archang. sol. (bianco). Ad Matut. Dec. *Beatus vir* cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. S. Dalmatii Ep. et M. In Vesp. 2 commem. S. Nicolai.

(*Je.*) 6 d. Fer. 3. *Vigilia Ordin. S. Ambrosii.* Offic. fit de S. Nicolao Ep. et Conf. (bianco). Missæ de Vigil. cum commem. S. Nicolai in iis quoq. Conv. post Non. (morello). Vesp. 1 sol. de S. seq. (bianco), *quæ a Clero Metrop. prævia Supplic. pontif. ritu cum Vigil. canunt. in Basil. Ambros.* Compl. sine precib.

✠ 7 e. Fer. 4. *Ordinatio S. Ambrosii Ep. Med. et Conf. ac Doct., Patroni Urbis, Diœces. ac Provinc. Mediol.* sol. (bianco). Ad Primam et Compl. non dicunt. preces. *Reliq. S. Ambros. exponunt. in Metrop., ejusq. Clerus supplicab. proced. ad Basil. Ambros., sub cuj. Ara maxima quiescit Corpus S. Præsulis, et in qua Indulg. Plenar. perp., ibiq. canit. Missa Pontif. cum oblat. Civit.* Vesp. 2 de ead. Ordin., *Pontif. in Metropol.*, cum commem. seq. Concept. nec non S. Zenonis Ep. et M.

Jejun. hujus Fer. 4 Adv. ob Festum patron. S. Ambrosii ex legit. disp. hoc anno vacat.

Hodie in omnibus Ecclesiis Urbis et Diœc. quicumq. confessi sacram Euchar. sumpserint lucrant. Indulg. Plen. a Gregorio XIII perp. concess. sub die 10 *April.* 1580.

Item hodie non potest cani Missa de Req., *etiam præs. cadav.*

✠ 8 f. Fer. 5. *Immaculata Conceptio B. M. V.* sol. (bianco) cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. S. Zenonis Ep. et M. Prima et Complet. sine precib. Vesp. 2 de ead.

(*Je.*) 9 g. Fer. 6 *privileg.* Jejun. Feriæ 6 Advent. De ea (morello) sine Laud. et Vesp. Deff. Missa de Dom. præced. post Non.

10 A. Sabb. *privileg.* De eo (morello) sine Laud. Deff. Missæ ut heri cum commem. in Missis etiam Conv. post Non. S. Melchiadis Pap. et M., nec non B. M. V. de Missa Advent. (morello). Vesp. 1 sol. de Sabb. Advent. Vesp. h. 1, h. 3.

✠ 11 b. *Dom. 3 Advent.* De ea (morello). *Denunc. Quat. Temp. et Orat. pro Ordinand. faciendæ.* In Vesp. commem. S. seq.

12 c. Fer. 2. S. Joseph Sponsi B. M. V. Conf. sol. (bianco). Ad Matut. Dec. *Nonne Deo.* In Vesp. 2 commem. S. seq.

13 d. Fer. 3. S. Luciæ Virg. et M. sol. (rosso), *cuj. Reliq. exponunt. hodie in Metropol.* In Vesp. 2 commem. S. Syri Ep. et Conf., et S. Matroniani Conf. seq.

(*Je.*) 14 e. Fer. 4 *Quat. Tempor.* S. Syri Episc. et Conf., *privil.*, (bianco)

cum commem. in Laud. et Miss. quoq. Conv. S. Matroniani Erem. et Conf. Vesp. de Feria Advent. cum Vesp. Deff.

15 f. Fer. 5. De ea (morello), cum Laud. et Vesp. Deff. Miss. de Dom. præced., Conv. post Non.

☞ **Hodie in Sacello Archiepiscopali erit Congreg. generalis Cleri urb. hora 12 1/2.**

(*Je.*) 16. g. Fer. 6 *Quat. Tempor.* et *privil.* Offic. de hac Fer. (morello) sine Offic. Deff. Miss. de Dom. præced., Conv. post Non.

(*Je.*) 17 A. Sabb. *Quat. Tempor.* et *privileg.* Offic. de hoc Sabb. (morello) sine Laud. Deff. Missa ut heri, addita tamen, etiam in Conv. post Non., commem. B. M. V. de Temp. Adventus. *In Metropol. Missa Pontif.* absque commem. *cum sacra gener. Ordinat. Sacra param. Ordinandorum ad sacros Ordines sint coloris albi.* Vesp. 1 sol. de Annunciat. B. M. V. seu Incarnat. D. N. J. C. (bianco). Complet. sine precib.

✠ 18 b. *Dom.* 6 *Advent.*, in qua celebrat. Offic. Incarn. D. N. J. C. Sol. Dom. (bianco). *Promulg. Edict. de cultu dier. Fest., item Decret. Synod.* 35 *de rever. et modest. in Eccles. servanda. Item public. Jejunium Feriarum* 4 *et* 6 *Advent. et Vigiliæ Nativit. Domini.* Vesp. 2 de eadem.

19 c. Fer. 2 *De exceptato.* De ea (morello) sine Offic. Deff., quod omitt. per totam Hebdom. Post Tertiam hodie et biduo seq. recitant Litan. cum Antiph. et Orat., ut in Breviar. Missa de propr., Conv. post Non.

20 d. Fer. 3. *De exceptato* (morello). Miss. de propr.

(*Je.*) 21 e. Fer. 4. *De except.* Jejun. Fer. 4. Adv. (morello). Missa de propr., Conv. post Non.

22 f. Fer. 5. *De except.* De ea (morello). Missæ de Dom. præced, cujus Ingressa *Credite Salvatorem*, Conv. post Nonam.

(*Je.*) 23 g. Fer. 6. *De except.* De ea (morello). Missæ ut heri. *Jejun.* Fer. 6 Adv.

(*Je.*) 24 A. Sabb. *Vigilia Nativitat. D. N. J. C.* Offic. et Missæ etiam priv. de hac Vigil. (bianco). Ad Matut. *Psall.* de Sabb. Hebdom. 1. *Hodie a venerab. Parochis Urbis et Diœces. aspergunt. domus aqua benedicta, adhibit. stola col. albi et Benedictione, ut in Rituali.* Ante prand. Vesp. 1 solemn. de seq. Nativ. Domini, inter quas canit. Miss. Convent. de Vigil., præviis *Lectionib. Psalmell. et Oration.*, ut in calce Missal., *quæ omnia in Metrop. sunt Pontific.* Compl. sine precib., in cujus fine *Antiph.* Alma Redemptoris.

✠ 25 b. *Dom.* De qua nihil. *Nativ. D. N. J. C.*, de qua fit Offic. Sol. Dom. (bianco). Missæ tres a sing. Sacerd. Si quis vero unam tant. celebr. voluerit. tertiam celebr. *Sacerdos in I et II Missa purificet digitos in alio calice aut vase decenti; dicat consuetas orationes* Quod ore sumpsimus, *etc., et* Confirma hoc, Deus; *neque sumat purificationem nisi in III Missa tantum. Caveat igitur ne in I et II Missa calici imponat purificatorium post Com-*

munionem, neque in II et III ante Hostiæ oblationem calicem detergat aut deponat extra corporale, nisi saltem supposita palla, ob reverentiam reliquiis sacrarum specierum debitam. Hæ Missæ in Metrop. sunt Pontif., ibiq. Indulg. Plen. perpet. Post Vesp. 2 de Nativ., *Pontif. in Metropol.*, canunt. Vesp. 1 sol. de S. Stephano Protomart. seq. cum commem. omnium Ss. Mm. (rosso).
Hodie ex Decr. S. R. C. prohibent. Missæ in Oratoriis privatis, nec potest cani Missa de Req., *etiam præs. cadav., et infra Octav. prohibent. Missæ de* Requiem *in anniv. Deff.*

✠ 26 c. Fer. 2. *S. Stephani Levitæ et Protom.* sol. (rosso) cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. Oct. et omnium Ss. Mm. *Reliquiæ insig. S. Stephani exponunt. in Metrop., cujus Clerus supplic. procedit ad Basil. ejusd. Protomart., ibique canit. Missa Pontif. sine commem. Octavæ,* Vesp. duæ sol., primæ de Nativ. seu Oct., secundæ de S. Joanne seq. cum commem. S. Steph. et omnium Ss. Mm. (bianco).

[✝] 27 d. Fer. 3. S. Joannis Apost. et Evang. sol. (bianco) cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. Oct. Vesp. 1 sol. de Ss. seq. (rosso) cum commem. Oct. et S. præced. *At in Metrop. et Eccles. in quibus Reliquiæ insign. Ss. Innocentum asservantur, dicunt. Vesp. 1 solemn., quarum Lucernar.* Signatum est, *etc.*

28 e. Fer. 4. SS. Innocentum Mm. sol. (rosso) cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. Oct. *In Metrop. exponuntur Reliquiæ Ss. Innocentum, ibique et in supradict. Eccles.* Vesp. 2 de iisdem cum commem. Octav. et Sancti seq. *Alibi* vero Vesp. sol. mixtæ de Octava et Sancto seq. cum commem. SS. præced. (rosso).

29 f. Fer. 5. S. Thomæ Cantuar. Ep. et M. sol. (rosso) cum commem. Oct. in Laud. ac Miss. etiam Conv. Vesp. sol. mixtæ de Oct. et S. Eugenio cum commem. S. præced. (bianco).

30 g. Fer. 6. S. Eugenii Ep. et Conf., *ad Basil. Reg.* At Offic. de Oct. Nativit. Solemn. Dom. (bianco) cum commem. in Laud. ac Miss. quoq. Conv. S. Eugenii. Vesp. sol. mixtæ de Oct. et S. Silvestro Pap. et Conf. seq.

[✝] 31 A. Sabb. S. Silvestri Pap. et Conf. Offic. tamen de Oct. Nativit. Solemn. Dom. (bianco) cum commem. in Laud. ac Miss. etiam Conv. S. Silvestri. Vesp. 1 sol. de seq. Circumcisione Dom., *Pontif. in Metrop.* (rosso).

Littera Martyrologii anni seq. 1865 erit *c minusc.*

LAUS DEO,

B. M. V. ac Ss. Ambrosio, Protasio et Gervasio Patronis,
Barnabæ et Carolo Protectoribus,
nec non omnibus Sanctis.

REDEGIT P. J. B. GERMANI, *Sacr. Cærem. Metrop. Magister.*

TABULA ORTUS SOLIS, etc.,

pro utentibus horologio italico, recens emendata ad altitudinem poli gr. 45° 25' pro horologio campanam seu sphæram habente, non pro solari, data crepusculis vespertinis semihora tantum.

Init. aur. Q. H.	Dies mens.	Mensis	Dies mens.	Ortus solis H. Q.	Merid. H. Q.	Mat. priv. H. Q.	Med. nox H. Q.	Dies mens.	Mensis	Dies mens.	Init. a ur. H. Q.
		December.	25	15	19 1	21 2	7 1	19	*December.*		
								3		14	13
13	1	*Januarius.*	9	14 3					*November.*		
12 3	14		17	14 2	19	21 1	7	24		28	12 3
12 2	22		24	14 1				17		21	12 2
12 1	30		30	14	18 3		6 3	11		13	12 1
								6		7	12
12	5	*Februarius.*	5	13 3			6 2	1		1	11 3
11 3	11		10	13 2	18 2	21					
11 2	16		15	13 1				26	*October.*	26	11 2
11 1	21		20	13	18 1		6 1	21		21	11 1
11	26		25	12 3				17		16	11
					18	20 3	6	12		11	10 3
10 3	2	*Martius.*	1	12 2				7		7	10 2
10 2	7		6	12 1	17 3		5 3	2		2	10 1
10 1	12		11	12							
10	17		16	11 3	17 2	20 2	5 2	27	*September.*	28	10
9 3	21		20	11 2				23		23	9 3
9 2	25		25	11 1	17 1		5 1	18		18	9 2
9 1	30		30	11				13		14	9 1
								9		10	9
9	3	*Aprilis.*	3	10 3						3	8 3
8 3	7		8	10 2	17	20 1	5	4		1	8 2
8 2	12										
8 1	17		13	10 1				30	*Augustus.*	28	8 1
8	21		18	10	16 3		4 3	25		23	8
7 3	25		23	9 3				19		19	7 3
7 2	29		29	9 2	16 2	20	4 2	14		14	7 2
								9		10	7 1
7 1	4	*Majus.*	4	9 1						6	7
7	8		10	9	16 1		4 1	3		1	6 3
6 3	12										
6 2	17		16	8 3				28	*Julius.*	28	6 2
6 1	22		23	8 2	16	19 3	4	21		23	6 1
6	27									18	6
								11		11	5 3
5 3	3	*Jun.*	1	8 1							
5 2	10		19	8	15 3		3 3				

TABULA ORTUS ET OCCASUS SOLIS, etc.,

juxta horolog. europ. ad altitudinem poli gr. 45° 28'.

Mensis	Dies mensis	*Initium auroræ H.	Q.	Ortus solis H.	Q.	Ave Mar. matut. H.	Q.	Matut. priv. seq. diei H.	Q.	Occas. solis H.	Q.	Ave Mar. vespert. H.	Q.	Dies mensis	Mensis
Dec.	21	5	3	7	3	6	3	2	1	4	1	5	0	21	Decemb.
	27	5	3	7	3	6	3	2	1	4	1	5	0	13	
Januarius.	2	5	3	7	3	6	3	2	1	4	1	5	0	7	
	8	5	3	7	2	6	3	2	1	4	2	5	0	1	
	14	5	3	7	2	6	3	2	1	4	2	5	0	25	November.
	18	5	2	7	2	6	3	2	1	4	2	5	1	21	
	26	5	2	7	1	6	2	2	2	4	3	5	1	13	
Februarius.	2	5	2	7	1	6	2	2	2	4	3	5	2	7	
	8	5	1	7	0	6	2	2	2	5	0	5	2	1	
	14	5	1	6	3	6	1	2	3	5	1	5	3	26	October.
	18	5	0	6	3	6	1	2	3	5	1	5	3	22	
	26	5	0	6	2	6	1	2	3	5	2	6	0	13	
Martius.	4	4	3	6	1	6	0	2	3	5	3	6	1	7	
	10	4	2	6	1	6	0	3	0	5	3	6	2	1	
	16	4	2	6	0	5	3	3	0	6	0	6	2	25	September.
	22	4	1	6	0	5	3	3	0	6	0	6	3	19	
	28	4	0	5	3	5	2	3	1	6	1	6	3	13	
Aprilis.	3	3	3	5	2	5	2	3	1	6	2	7	0	7	
	9	3	2	5	2	5	2	3	1	6	2	7	1	1	
	15	3	2	5	1	5	1	3	2	6	3	7	1	26	Augustus.
	21	3	1	5	0	5	1	3	2	7	0	7	2	20	
	27	3	0	5	0	5	1	3	2	7	0	7	3	14	
Majus.	3	2	3	4	3	5	0	3	2	7	1	7	3	8	
	9	2	2	4	3	5	0	3	3	7	1	8	0	2	
	15	2	1	4	2	5	0	3	3	7	2	8	0	27	Julius.
	21	2	1	4	2	5	0	3	3	7	2	8	1	21	
	25	2	0	4	2	5	0	3	3	7	2	8	1	15	
Junius.	2	1	3	4	1	4	3	4	0	7	3	8	2	9	
	11	1	3	4	1	4	3	4	0	7	3	8	2	1	
	14	1	2	4	1	4	3	4	0	7	3	8	3	27	Jun.
	21	1	2	4	1	4	3	4	0	7	3	8	3	21	

752

MONITUM

Sacræ Cleri Congregationes, quæ Ecclesiasticæ disciplinæ vita sunt et tutamen, nullatenus tam utilem scopum assequi possunt, nisi totius Cleri interventu et actione foveantur. Quapropter, instantes Sancti Caroli institutionibus (*Synod. Diœces. II, Decr. XXIV*), declaramus interventum ad sacras Cleri Congregationes munus esse et obligationem omnium cujuscumque gradus Sacerdotum qui non sint legitime impediti, et eorum potissime qui in animarum curam electi sunt. Hinc præsenti Decreto decernimus ut deinceps quicumque ad ecclesiastica beneficia concurrere voluerint, una cum reliquis de praxi documentis, proferant etiam testimonium a Directore propriæ Congregationis exaratum, quo constet eos frequenti et activa præsentia sacris Cleri Congregationibus interfuisse.

Datum Mediolani, die 14 Augusti 1861.

† C. CACCIA EP. FAMAUG. *Vic. Gen. Cap.*

QUÆSTIONES
IN CONGREGATIONIBUS URBANIS
PROPONENDÆ
Anno Domini 1864

MENSE JANUARIO.

I. In Congregatione ad S. Stephanum, die 14, feria 5 (1).

Ex Theologia Dogmatica. — De fide ne est, Angelos, qui Deo, ut ait S. Thomas, assimilantur quatenus est purus spiritus, existere? Quod vero docet catholica fides, constat ne etiam tum ex verbo Dei scripto et tradito, tum ex ipsa Græcorum, Parsorum et Indorum theologia? (V. Justinum M., *orat.* 4. — Clementem Alexand., *Stromat.*, c. 1 et 5. — Petavium, *de Ang.*, lib. 1, c. 1. — Baltum, *Difesa de' Ss. Padri.* — Du Perron d'Anquetil, *Cosmogonia de' Parsi,* etc.)

Ex Theologia Morali. — Titius matrem suam domo profugam, et tum fama, tum paupertate abjectam, nondum tamen resipiscentem, neque salutat in via, neque ullo subsidio adjuvat; quæritur utrum peccet in IV.^{m} Decalogi præceptum, et utrum ad aliquid teneatur?

(D. Ligor. — Bonac. — Filliuc. — Gury et alii de hoc præcepto.)

Ex Jure Ecclesiastico (2). — Variis nominibus, quibus Episcopi designantur, non una eademque significatio subest; dicti sunt enim Angeli Ecclesiæ, Vicarii Christi, Patres Patrum, Præsules, Præfecti, Ecclesiæ sacerdotum populique Principes, etc. Ne una quidem eademque potestate semper usi sunt; nam canones modo ampliorem, modo restrictiorem eos auctoritatem habuisse sat aperte tradunt. Quæritur proinde in quo stet episcopatus essentia et natura.

---

(1) Hora Congregationum est *media* post meridiem, nisi aliter adnotetur.

(2) Ut nonnullorum vota impleantur quæstiones ex Jure Ecclesiastico propositas referri ad primum librum Decretalium et priora Decretorum capita, quæ *de reformatione* inscribuntur in sess. V, VI, XIII, XIV, XXIII, XXIV, XXV Tridentinæ Synodi, ac consuli posse *Institutiones juris publici et privati*, auctore Card. Soglia, brevi forma ac methodo scholastica editæ, ampliores vero notiones exhibere Bouix (*Institutiones juris canonici:* Tract. De Episcopo), nec non peritissimos juris ecclesiastici interpretes Fagnanum (Commentaria in quinque libros Decretalium) et Reiffenstuel (*Jus canonicum universum*), qui libros Decretalium per titulos sunt secuti.

II. In Congregatione ad S. Laurentium, die 21, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Quomodo definitur Angelus et an de fide sit, ipsum esse substantiam nedum spiritualem, verum etiam omnis corporis, aerei licet et subtilis, expertem? (V. Conc. Lateranense, 4. — S. Thomam, par. 1, q. 50. — Suarezium, *de Ang.*, lib. 1, c. 5. — Petavium, lib. 1, c. 3.)

Ex Theologia Morali. — Quidam filiusfamilias sacramentaliter confitetur se nomen sponte dedisse militiæ vel regulari, vel voluntariæ, invitis aut inconsultis parentibus; quæritur 1.° utrum, et in quantum peccaverit; 2.° quando absolvi possit?

(Auctores jam supra allati, nec non Scavini De Oblig.)

Ex Jure Ecclesiastico. — Præcellentia et dignitas, quæ inter Episcopos jurisdictione exurgit, ita ut sint alii aliis subjecti, estne juris divini an humani? Prisca vero Metropolitarum potestas potuitne per supremam Ecclesiæ auctoritatem immutari atque minui? Denique quænam sunt jura eminentiora, quibus nunc temporis Metropolitæ tum in suffraganeos, tum in suffraganeorum subditos et diœceses gaudent?

III. In Congregatione ad S. Mariam Montis Karmeli, die 28, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Utrum Angelus verum corpus, non apparens, interdum assumat et undenam? Quænam vero inter Angelum assumentem et corpus assumptum sive adscititium relatio intercedit? (V. S. August., *de Civit. Dei*, lib. 21. — S. Th., p. 1, q. 51 et 115. — Suarezium, lib. 4, *de Ang.*, c. 38.)

Ex Theologia Morali. — Vir quidam, conjuge reluctante, filiam, quam ex adulterio habuit, Locis Piis exposuit; inde tamen, taxa soluta, deduxit; eamque postea, ut ipse ait, nimiæ pietati studentem, et religionem in aliquo monasterio enixe profiteri cupientem, libris, ephemeridibusque impiis ita paullatim corrumpit ut tandem, vitiis omnibus obruta, in prostitutionem, non inscio patre, filia se immittat. Quæritur 1.° an conjux adulter munus suum erga filiam lædat eam exponendo Piis Locis; et utrum facti pœnitens a simplici confessario possit absolvi; 2.° quid dicendum de altero conjuge reluctante contra expositionem; an scilicet per hanc tantum animi dispositionem vitet reservationem; 3.° an impius conjux excommunicationem incurrat latam in eos, qui impediunt, quominus filia velum accipiat; 4.° denique utrum idem conjux in reservationem inciderit contra parentes, qui filiam prostituerint?

(D. Ligor. — Filliuc. — La Croix. — Salmant. — Declarat. casuum reserv. in hac Diœc.)

Ex Jure Ecclesiastico — Cum non uniformi disciplina regantur actus, quibus Episcopi constituuntur, quæritur 1.° utrum clericus, qui fuerit ad sedem episcopalem rite commendatus, vel electus, vel præsentatus, vel

nominatus, aliquod jus in diœcesim acquirat antequam fuerit in Consistorio promotus, 2.° utrum, qui promotionem in Consistorio non obtinuerit, saltem, titulo vicarii capitularis, diœcesim administrare valeat, 3.° utrum in Consistorio promotus queat in diœcesis administrationem se ingerere, antequam provisionis literas Capitulo Cathedrali exhibuerit, 4.° denique utrum promotus seu *in episcopum electus*, exhibitis bullis, aliquam jurisdictionem ante ordinationem consequatur.

MENSE FEBRUARIO.

IV. In Congregatione ad S. Stephanum, die 4, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Circa virtutem Angeli intellectivam quæritur, quænam fuerit ejusdem cognitio in via et quænam et quotuplex in patria? Rursus quæritur, quot et quænam angelicæ cognitionis objecta extiterint in via, quot et quænam existant in patria? (V. S. August., lib. 4, *super Genes.*, c. 22 et 31; *de Civit. Dei*, lib. XI, cap. 29. — S. Th., 1, q. 57 et 58; 2 2, q. 2, art. 7. — Suarezium, lib. 2, c. 9 et seqq. — Petavium, lib. 1, c. 6.)

Ex Theologia Morali. — Quidam pœnitens confitetur se in quodam gradu eminentiori constitutum superiori suo publice obedientiam denegasse, vel mala impediendi gratia, vel quadam in mandato distinctione facta. Quæritur utrum valida aliquando adducta ratio, et licita sit hujusmodi distinctio; quid vero agendum confessario cum suo pœnitente, si utraque minime sit admittenda?

(D. Th. 2.ª 2.æ, quæst. 104. — Bonac. Disput. IV de Decal. — Salmant. de IV Decal. præcepto. — Scavini de Legib.)

Ex Liturgia. — Cum sit communicandum in Missa cum Particulis in ea consecratis, quot Particulæ super patenam possint consecrari? et quando Pixis sit adhibenda? Ubi locanda sit Pixis super altare dum celebratur Missa? An necessario aperienda tempore Oblationis et Consecrationis? Quomodo post distributionem debeat purificari? Et quomodo, et a quo debeat ad altare deferri, et ab ipso removeri ut sacristiæ restituatur?

(Act. Eccl. Med. P. IV — Rituale Ambr. de Sacr. SS. Euch. in ubr. — Theologi, de Sacr. Missæ, ubi de consecratione.)

V. In Congregatione ad S. Laurentium, die 18, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Circa virtutem Angeli appetitivam quæritur, utrum ea præditus dicendus sit Angelus, et quidem libera, rationali autem dumtaxat, excluso nempe appetitu sensibili tum concupiscibili tum irascibili? (V. S. Th., 1, q. 59. — Suarezium, lib. 3, c. 1. — Petavium, lib. 1, c. XI. — Theologiam Virceburgensem, *de Ang.*, num. 30. — Knoll, § 160.)

Ex Theologia Morali. — Duo cives in taberna vinaria conviciis ad invicem sese lacessentes, subita ira adeo exardescunt, ut in pugnam cultris utrinque prehensis, atque hinc paribus armis veniant, vulneribusque ita confodiantur ut alter brevissimo tempore mortem obeat; quæritur 1.° an ineant duellum proprie dictum; 2.° an adsit verum homicidium, atque hinc sit peccatum reservatum vel Summo Pontifici, vel in nostra Diœcesi?
(D. Lig. de V præcepto Decal. et alii, nec non Declar. cas. reserv.)

Ex Liturgia. — Exponantur ritus et ceremoniæ ministrandi extra Missam Ss. Communionem 1.° quoad indumenta et genuflexiones; 2.° quoad modum tenendi sacram Pixidem, signum Crucis faciendi ante faciem communicaturi; utendi purificatorio in actu ministrationis, 3.° quoad tempus tum audiendi inservientis *Confiteor*, tum porrigendi communicaturo particulam, tum recitandi ante tabernaculum Orationem *Domine sancte Pater*. 4.° Denique, an pixide, vel potius manu, danda sit populo benedictio, an prius sit osculandum altare? Et an liceat Pixidi super altare pallam pro corporali supponere?
(Rit. Ambr. et Act. Eccl. Med. P. IV de Sacr. SS. Euch.)

VI. In Congregatione ad S. Mariam Montis Karmeli, die 25, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Utrum Angelus polleat virtute motrice, possit nempe se ipsum localiter et quam citissime movere; rursus alios spiritus et corpora quoque; et quomodo possit? (V. S. Th., p. 1, q. 53. — Suarezium, lib. 4, c. 24 et seqq. -- Theol. Virceburg., num. 34 et seqq. — Knoll, § 161 et seqq.)

Ex Theologia Morali. — An mulier fœta nimio labori indulgens, atque hinc in abortum veniens, semper sit hoc peccato culpanda, et reservationem pontificiam, vel nostram diœcesanam incurrat?
(D. Lig. de V præcepto Decal. — Roncaglia. — Scavini, et Declar. cas. reserv.)

Ex Liturgia. — Cujus formæ et magnitudinis esse debeant Particulæ consecrandæ pro Communione: a quo tempore confectæ. Quot particulæ consecratæ perpetuo custodiendæ sint in tabernaculo; quando renovandæ, et utrum, si non sufficiant pro communicandorum numero, Hostia major in Ostensorio asservata possit dividi in partes, vel saltem aliquæ Particulæ? Et an pro alicujus communione Celebrans uti possit aliqua particula Hostiæ sacrificii?
(Rituale Ambr. - Theologi. — Liguori, de Missæ Sacr.)

MENSE MAJO.

VII. In Congregatione ad S. Stephanum, die 12, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Utrum Angelus sit in loco et quomodo, videlicet circumscriptive et per contactum quantitatis, an definitive et per

contactum virtutis? Rursus quæritur utrum plures Angeli in uno eodemque loco simul consistere possint? (V. S. Joan. Damascenum, *de Orthod. Fide*, lib. 2, c. 3. — Tertullianum, *Apolog.*, c. 22. — S. Th. 1, q. 52 et 3. — Suarezium, lib. 4, *passim*. — Petavium, lib. 1, cap. 13.)

Ex Theologia Morali. — Æque ne grave est adulterium eorum conjugum qui sibi facultatem invicem fecerint illius patrandi, hinc juri suo quisque renuntiaverit, et adulterium eorum qui, secreto invicem servato illud commiserint? Viget ne in hoc casu diœcesana reservatio?

(Scavini. — Cursus complet. Theol. et D. Ligor. de VI præcepto; Declar. cas. reserv.)

Ex Jure Ecclesiastico. — Licetne clerico, qui fuerit ad sedem episcopalem nominatus, illam abdicare? Itemne si fuerit a Romano Pontifice confirmatus, vel etiam ordine episcopali insignitus? Cum autem Episcopus ad aliam diœcesim transferatur, quandonam a jurisdictione ordinaria in sua diœcesi excidit?

VIII. In Congregatione ad S. Laurentium, die 19, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Quot et quænam potest Angelus efficere in triplici genere vitæ vegetativæ, sensitivæ et rationalis? Aliis verbis, potestne Angelus morbos vel mortem homini inferre, sanitatem restituere, mortem differre? voluptatem et dolorem in appetitu sensitivo excitare et sensibus externis illudere? denique intellectum, mediate saltem, movere, atque voluntatem, indirecte et ab extrinseco, inclinare? (V. S. Luc., c. 9. — S. August., *de Trinit.*, lib. 3, c. 9; *et de Civit. Dei*, lib. 15, c. 23. — S. Th., 1 par., q. 111, art. 3. — Suarezium, lib. 6, c. 16. — Theol. Virceburg., num. 42 et seqq. — Des Mousseaux, *La Magia nel secolo XIX; I Mediatori.*)

Ex Theologia Morali. — Juvenis quidam, æquivocis sæpe locutionibus inter adolescentulas de earum sensu nescias, ad turpia intendit; imo illas quoque joci causa satis procaciter, tamen non prorsus impudice tangit; matrem autem suam ex naturali affectu osculans, in pollutionem quidem, sed tamen involuntariam, corruit. Quæritur, an in his actibus quid levis esse possit, et utrum hic juvenis graviter peccaverit; deinde quænam sit a confessario admonitio facienda?

(D. Th. 2.ª 2.ª, quæst. 154; et TT. ubi de Luxuria.)

Ex Jure Ecclesiastico. — Omnes episcopos, quocumque nomine et titulo designatos, Ss. Trid. Syn. declarat « obligari ad personalem in sua ecclesia et diœcesi residentiam. » Quæritur 1.° Quid sit residentia, 2.° An Episcopus in sua Ecclesia non residendo, vel a sua diœcesi causa rationabili recedendo, residentiæ obligationi satisfaciat, 3.° An absens ultra tempus a jure statutum exspoliatus censeri vel exspoliari possit.

IX. In Congregatione ad S. Mariam Montis Karmeli, die 25, feria 4.

Ex Theologia Dogmatica. — An dæmon corpora vel spiritus defunctorum evocare possit? Quid vero dicendum in specie de Samuelis evocatione (1 Reg. 28) et de iis quæ ab evocatis spiritibus mirifice scripta vel prædicta recentiores Theurgi jactare solent? (V. Corn. a Lapide, *in* 1 *Reg.* 28. — Theol. Virceburg., num. 51. — De Mirville, *Degli Spiriti.* — Des Mousseaux, *I Mediatori.*)

Ex Theologia Morali. — Duæ puellæ a quodam procaci milite in suo cubiculo deprehensæ, ita clauso ostio pertentantur, et omni ratione, vique impelluntur, ut vel in peccatum consentiant, vel certam obeant mortem. At interim ex illis una ab alto se dejicit, et evadit; altera vero metu perculsa, animoque tamen resistens, ad probrum passive se habet. Quæritur an utraque bene se gesserit?

(D. Lig. de V præcepto Decal. — Salmatic. — et alii.)

Ex Jure Ecclesiastico. — Cum Episcopus, qui titulo pontificatus omnibus Summi Sacerdotii muneribus fungitur, cultui publico præsit, quæritur quænam sit in jure liturgico ejus potestas.

MENSE JUNIO.

X. In Congregatione ad S. Stephanum, die 2, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Quandonam et quot numero Angeli, juxta communem sententiam, fuerunt a Deo conditi? quot et quinam sunt Angelorum ordines? et quodnam interest discrimen inter diversos Angelorum ordines? (V. Conc. Lateranense, 4. — S. Dionysium, *de Cœlesti Hierar.* — S. Th. 1, q. 50 et 61. — Suarezium, lib. 1, c. 13. — Petavium, lib. 1, c. 16 et lib. 2, c. 2. — Liebermann, *de Ang.*, num. 38.)

Ex Theologia Morali. — Reus ne furti censendus est qui mutuum viginti, vel ultra supra centum exigit, cum lex liberam contrahentibus relinquat mutui taxationem? Quid insuper confessario agendum cum pœnitente qui confitetur se suffragium dedisse in Legatorum conventu pro hac lege ferenda?

(TT. ubi de furto, mutuo et cooperant. in damnum alterius.)

Ex Liturgia. — Quando Sacerdos, immediate post Missam, sacram Communionem ministrat, debet ne casulam et manipulum deponere, uti habetur in Rituali Ambrosiano, vel adhuc planeta indutus Eucharistiam ministrare ad normam Ritualis Romani? Item, an præstet aliquando differre Communionem post Missam? an possit ministrari etiam a Sacerdote vestibus missalibus induto qui in alio altari Missam celebravit, vel illuc pergit celebraturus?

(Rubr. Missalis. — Ben. XIV de Sacr. Missæ, S. R. C. Decr.)

XI. In Congregatione ad S. Laurentium, die 9, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — An de fide sit, Angelos in custodiam hominum esse deputatos, itemque de fide sit, singulos homines, singulas Ecclesias, et singula regna suum sibi habere Angelum custodem? (v. S. Ambrosium, *serm. in psal.* 123. — S. Bernardum, ep. 77 *et serm.* 12 *in psalm.* 90. — S. Th. 1, q. 113, art. 4. — Petavium, lib. 2, c. 7. — Suarezium, lib. 6, c. 17.)

Ex Theologia Morali. — Legatarium suum rogat Titius infirmus, ut cito accersat Notarium ad aliquam in Testamento jam confecto mutationem pro filiis suis inserendam. Verens ille ne id in sui damnum vertatur, moram consulto interponit, ita ut iterim Titius moriatur. Legatarius superveniens cum Notario, dum certiorem de morte non sine trepida admiratione se facit, novum reperit chirographum haud a testatore subscriptum, quod, cum suum legatum valde imminutum judicet, in ignem projicit. Quæritur 1.° utrum iste Legatarius contra justitiam commutativam tum in mora, tum in chirographi ustione peccaverit; 2.° utrum aliquid teneatur restituere, si primum Testamentum vim habeat; 3.° utrum in reservationem diœcesanam contra incendiarios, vel contra supprimentes istrumenta incurrerit?

(TT. ubi de cooperant. in damnum alter. — Declarat. cas. reserv.)

Ex Liturgia. — Qua hora ministrari possit sacra Communio. Quid dicendum de Communione in Missa Natalis Domini quæ media nocte celebratur? Et an liceat celebranti in Oratorio privato Communionem deferre intra Missam ad infirmum in eadem domo decumbentem? Et quo ritu ad eundem ægrotum deferenda est Communio, sive intra, sive post Missam?

(Theologi — S. R. C. Decr.)

XII. In Congregatione ad S. Mariam Montis Karmeli, die 16, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — An et quinam cultus sit Angelis exhibendus, et an et quatenus sunt invocandi? (v. S. Aug., ep. 121. — Petavium, lib. 2, c. 10).

Ex Theologia Morali. — Qui in maxima annonae caritate triticum repositum sibi vel summo pretio exhibito renuit vendere, poteritne septimi Decalogi præcepti vi, et sanctitate integra, sive a privatis, sive a publica auctoritate ad venditionem compelli?

(D. Lig. de VII præcepto, dub. VIII, art. 1 de Contract. — Filliuc. aliique.)

Ex Liturgia. — Utrum in Communionibus vulgo Generalibus, quando SS. Eucharistia ministratur fidelibus cum apparatu et pompa solemniori, possit Sacerdos qui non habet usum Pontificalium induere Pluviale, vel saltem

habere Sacerdotem cotta indutum qui patenam ori communicantium supponat? Quid notandum circa Communionem Sacerdotum feriæ V in Cœna Domini? Quid si contingat aliquem communicare Feria VI in Parasceve? Quid si ad altare ubi facienda est Communio aliud officium celebretur, puta recitatio Matutini, vel Laudum, vel Officii Defunctorum?

(Decr. S. R. C. — Theologi, ubi de Pasch. Commun.)

MENSE JULIO.

XIII. In Congregatione ad S. Stephanum, die 7, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Quandonam et quot numero Angeli a Deo defecerunt? an et quotuplici pœna mulctati fuerunt? an plures, quamvis non semper iidem, per aera vagentur? (v. S. Th. 1, q. 63 *et in Quæst. Disput.* 24, a. 10. — Suarezium, lib. 7 et 8 *passim.* — Petavium, lib. 1, c. 15 et lib. 3, c. 2. — Knoll, § 174 et seqq.)

Ex Theologia Morali. — Quidam famuli in officina domini sui, nulla conspiratione inter se inita, scientes tamen invicem furantur; quæritur quid restituere teneantur?

(TT. ubi de cooper. in damn. alter.)

Ex Jure Ecclesiastico. — Quænam jura ac obligationes Episcopus habet ex officio docendi ac Evangelium prædicandi, quod Trid. Syn., sess. 5.ª, c. 2, *de Ref. præcipuum episcoporum manus* esse declarat?

XIV. In Congregatione ad S. Laurentium, die 14, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Quinam Michael qui cum Lucifero pugnavit, et quænam extitit ejus pugna? Quinam Lucifer et quodnam ejus, ejusque sociorum peccatum? (Apocalyps. 12, Isaiæ 14. — Suarezium, lib. 6, c. 10 et lib. 7, c. 7. — Petavium, lib. 3, c. 3).

Ex Theologia Morali. — Quidam vecturarii, quos fur armis aggressus exspoliavit, hujusmodi facti pudentes, subito ipsum et furem jam festine abeuntem aggrediuntur, ut rem quisque suam vi quoque recuperet; fit pugna, et qui antea invasor interficitur. Quæritur, 1.° utrum vectores rem suam ita recuperare potuerint; 2.° utrum propter patratum homicidium in reservationem diœcesanam incurrerint?

(D. Lig. de V præcepto Decal. — Gury, de occis. injust. aggress. — Declarat. cas. reserv.)

Ex Jure Ecclesiastico. — Quibus limitibus coerceatur legifera potestas, qua Episcopus in regenda sua diœcesi instruitur.

XV. In Congregatione ad S. Mariam Montis Karmeli, die 21, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Quid est physica dæmonis infestatio, quid moralis? Relate ad physicam, quomodo differt obsessio a possessione? Relate ad moralem, quomodo differt tentatio diaboli a tentatione Dei? Cur denique sinit Deus, vel etiam vult, hominem utrique tentationi esse obnoxium? (2 Petri, c. 1. — S. Ambros., *de Abrah.*, lib. 1, c. 8. — Suarezium, lib. 8, c. 21. — Knoll, § 178. — Theol. Virceburg. num. 89).

Ex Theologia Morali — Utrum catholici qui protestantium funeribus intersunt, et feretrum ad cœmeterium absque, vel cum cereo comitantur, simulatione, aut hypocrisi culpandi sint, vel e contra licite id agere possint?

(De Lugo de virt. fidei div. Sect. V. — Salmanticens. de Præceptis Decal. tract. XXXI.)

Ex Jure Ecclesiastico. — Quænam sint Episcopi Coadjutoris, Vicarii Generalis ac Vicariorum foraneorum officia atque jura. Jurisdictio, quæ singulis competit vel tribuitur, estne ordinaria an delegata?

MENSE AUGUSTO.

XVI. In Congregatione ad S. Stephanum, die 4, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Quomodo probas, utramque dari infestationem tum physicam, tum moralem; et quomodo respondes objicientibus, divinæ bonitati haud consentaneum videri, ut homines, maxime justi, a malis spiritibus vexentur? (Job, c. 1 et 2. — Matth. 4. — Actor. 16, etc. — Knoll, § 121 et seqq.)

Ex Theologia Morali. — Titius, ut majores fructus ex domo sua lucretur, eam meretrici, vel acatholicis ad conventum protestantium habendum locat; quæritur utrum licite?

(Salmantic. de simplic. fornicat., aliique TT.)

Ex Liturgia. — Quo loco communicandi sint Sacerdotes et Diaconi? Quo loco Clerici inferiores? et quo habitu induti esse debeant? Qualis ordo servandus si inter communicandos adsit etiam missæ inserviens, vel minimo, vel nullo clericali ordine instructus? Et utrum simplices fideles, et etiam fœminæ, præsertim si non adsint cancelli, possint ad gradus altaris pro Communione accedere? Item, an quando sacerdos qui sacram Eucharistiam ministravit, jam reversus est ad altare, et aliquis supervenit qui petat communicare, debeat statim ejus desiderio satisfacere, vel SS. Sacramentum reponere et novam Communionem aliquantulum differre?

(Gavant. Pars II, Tit. X — S. R. C. Decr.)

XVII. In Congregatione ad S. Laurentium, die 11, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Quid et quotuplex est magia realis seu superstitiosa; quomodo differt a magia naturali et an possit admitti? Negata vero magia reali, negandum ne æque illud cum dæmone commercium quod innititur pacto, ut ajunt, sive expresso, sive tacito? (Exodi 7. — Actor. 8. — Bellarminus *de Sacram in genere*, lib. 1, c. 20. — Bergier *Dict. Theol. ad vocem* magia. — Perrone, *de Ang.*, num. 121. — Knoll, § 186. — Theol. Virceburg., num. 33. — Des Mousseaux, *La magia nel secolo, XIX*).

Ex Theologia Morali. — Quidam reus interrogatus negat se crimen patrasse; quæritur 1.° utrum ad id uti possit restrictione pure mentali; 2.° utrum et semper verbis tantum æquivocis?
(Viva Theol. trut. thes. damnat. — D. Lig. — Scavini.)

Ex Liturgia. — An necessario sternendæ sint mappæ super cancellos, aut scamna oblonga ubi SS. Communio ministratur? An ad hunc usum debeant tantum inservire? An possit in earum deficientia mappæ altarium adhiberi? An tolerandum, si unus tantum, aut alter ad Communionem accedit, ut loco mappæ grandioris, sternatur linteum quod ad manus abstergendas in missæ sacro inservit, sive supra scamnum, sive supra bursam calicis; vel ut communicaturi aliud parvum linteum ad instar corporalis aptatum, et chartæ crassiori decenter infixum, ori supponant, et sibi etiam invicem tradant?
(Act. Ecc. Med. — Liturgistæ Gavant. Bouldry et alii ubi de Commun.)

XVIII. In Congregatione ad S. Mariam Montis Karmeli, die 18, feria 5.

Ex Theologia Dogmatica. — Negata magia reali, negatoque etiam pacto sive tacito, sive expresso, cum tamen plures extiterint qui fidem utrique adhibentes magicis artibus studuerunt; tum ostende, Ecclesiam jure meritoque contra superstitiosa hujusmodi commercia cum dæmone leges sanxisse. (v. *Conc. Rom. 4.* — Constit. Sixti V, *Cœli terræque conditor.* — Constitut. Gregorii XV, *Omnipotentis Dei*).

Ex Theologia Morali. — Quidam superioris sui crimen occultum et grave ejus subditis manifestat; quæritur utrum aliquando id liceat, imo fieri debeat?
(D. Lig. de VII præcepto Decalogi, et TT.)

Ex Liturgia. — Utrum SS. Eucharistia deferri possit ad ægrotos sine pluviali? Utrum sine umbella? Utrum aliquando etiam sine stola? Utrum liceat, si periculum urgeat, Sacerdotem currere per vias cum SS. Sacramento? Et quomodo post infirmi Communionem purificanda sit Pixis quando una tantum delata fuit particula? Et an in casu danda sit manu benedictio?
(Theologi, ubi de Comm. ad ægrotos — Rit. Amb. = S. R. C. Decr.)

ERRATA — CORRIGE.

Pag. 43, not. (2), lin. 1. *impleantur* — impleantur, adnotamus. Lin. 5. *editæ* — editas.

RESPONSA AD QUÆSTIONES
EX THEOLOGIA MORALI ET SACRA LITURGIA
IN URBANIS CONGREGATIONIBUS PROPOSITAS
ANNO 1863

Ex Theologia Morali.

I.

Quæstio. — *In confesso est, atque ex Theologia patet, Decalogum totam naturæ legem complecti; attamen, tum præceptum de Dei, proximi, et suimetipsius dilectione, tum illud quod ad prudentiam, fortitudinem, aliasque ordinis naturalis virtutes attinent, in Decalogo desiderantur. Quid ergo? Dicine potest hæc præcepta de lege naturali non esse?*

Responsum. — Quod in Decalogo nonnulla desiderentur præcepta circa quasdam Legis Naturalis virtutes, id specie, et materialiter, non re et formaliter admitti fas est. Cum enim Decalogus sit veluti totius Legis Naturalis epitome, ipsa ratio docet in eo, brevitatis gratia, omittenda fuisse tum quæ sunt prima et communia, quippe omnibus nota; tum quæ intellectu difficiliora, quippe paucioribus clara, et hinc diligenti investigatione scrutanda. Etenim illa continentur in conclusionibus proximis, uti summa principia; ista in propositis principiis, uti conclusiones per sapientum disciplinam deducendæ [1]. Jam vero triplex hujusmodi dilectio, cui innititur, quamque totus exprimit Decalogus, ut maximum principium habetur; honorare enim Deum, ejusque mandata servare [2]; hominum jura revereri; ordinare se in Deum, hoc est vel Deum, vel proximum, vel seipsum vere diligere. Præceptum autem tum de modo se amandi, quod satis superque obscurum est [3]; tum de ordinis naturalis virtutibus idem Decalogus complectitur ut conclusiones a sapientibus deducendas, quia sunt media, quibus uti debemus ad hanc Legem observandam; hinc necessaria est prudentia, quæ dicitur recta ratio agibilium [4]; necessaria fortitudo, quæ est cohibitiva timorum [5]; et sic de cæteris.

(1) D. Th. 1 2, quæst. C, art. 3. — (2) Joann. XIV, 15, 21. — (3) D. Th. 1 2, quæst. C, art. V, ad I. — (4) D. Th. 2 2, quæst. XLVII, art. 3. — (5) D. Th. 2 2, quæst. CXXIII. art. 3.

II.

Quæstio. — *Philosophus quidam in suo Athenæo docet jura in homine a relationibus suis cum Creatore, creaturisque oriri; et, cum relationes mutentur, jura quoque mutari; hisque mutatis, inferendum esse, et legem*

naturalem, et ipsum Decalogum mutari; obligationes enim, quæcumque sint, semper juribus respondent. Quæritur ergo, an recte suam sophus ratiocinationem instituat, ut Decalogus dicendus sit mutabilis?

Responsum. — Hic sophus haud recte ratiocinatur. Porro non inficior jurium fundamentum esse obligationem, si logicam tantum genesim consideres; jura enim erga alios habemus, quia supremo ordinis Auctori, cujus tantum jus omnem aliorum obligationem præcedit, omnes obtemperare tenemur; non inficior obligationes, quæcumque sint, semper juribus respondere; eorum quippe alterum alterius correlativum est (1); non hinc inficior jura in homine a relationibus suis cum Creatore, creaturisque oriri; attamen cum relatio duplicis possit esse speciei, nempe naturalis aut necessaria, et adventitia aut accidentalis (2); cumque in rerum natura, et in ordine a Deo statuto illa nitatur, altera vero in factis ab homine positis, et omnino ab hominum voluntate pendentibus; cumque denique Dei, hominisque natura sit immutabilis, inferendum est et immutabiles esse relationes quæ consequuntur, et immutabilia esse jura, quamvis eorum objectum, id est materia, mutari possit; vinculum enim, quo vicissim obstringimur, non ipsi creamus, sed in materialem, quam ponimus, conditionem inducimus; et ita sponte veluti ingredimur in eas relationes, ex quibus ordo æternus huic obligationem, alteri jus constituit. Licet ergo concludere, distinctione relationum attenta, et Legem Naturalem, et ipsum Decalogum mutari non posse.

(1) Taparelli, *Saggio teoretico di Dir. Naturale,* Capo III. — (2) Liberatore, *Institut. philosophicæ, Metaphysica gener.,* art. 7. — Suarez, *Metaph. de Relatione,* dispul. 47.

III.

Quæstio. — *Si Decalogi præcepta nequeunt mutari, in potestatene est tum Dei, tum hominis qui suprema gaudeat auctoritate, eadem ita relaxandi, ut eorum violatio ne culpæ quidem vertenda sit? In intellectu enim æterno altiora inesse possunt principia, ut ajunt, quæ nostra jura et relationes ita excellant, ut licitum fortasse sit aliquando furari, aliena concupiscere, falsum testimonium proferre, et hujusmodi. Ita ne se res habet?*

Responsum. — Hic, ut patet, sermo non est de dispensatione quæ relativa et impropria dicitur, sed de absoluta et propria. Jam id prorsus negandum. Nam, ut judicemus utrum Deus, aliusve supremus Legislator id agere possint per se, habenda nobis est ratio de principiis et relationibus, quæ hic et nunc nos afficiunt, quæque Dei hominisque naturæ, a qua pendent, omnino conveniunt, quia vel ordinant ad Deum, qui est bonum commune, et finis ultimus; vel ordinant ad justitiam inter homines servandam, ut nulli fiat indebitum et cuilibet debitum reddatur. Si autem Deus in his dispensaret, sibi hominique deesset, et negaret seipsum, quod est absurdum. Si qua vero in Scripturis sunt facta quæ dispensationem subiisse videntur, id improprie contigisse intelligendum est, scilicet per mutationem materiæ, quæ desiit comprehendi sub Lege. Quod vero attinet ad altiora, ut ajunt, principia juribus, nostrisque relationibus excellentiora, ex quibus inducendum esset licitum fore quod illicitum in

præsens est, id patet somnium esse mentis infirmæ, et phrenesi correptæ; nam cum jura, et relationes, quæ nunc ex Decalogo obtinent, ex natura tum Dei, tum hominis oriantur, admitti deberet posse in Deo adesse principia quæ Dei, hominisque naturam evertant, et destruant. Ex quo fit, juxta Isaiam 24, 5, ridiculum sane, atque impietatem sapere jus mutare, proindeque velle novum jus inducere; quasi ac novus possit Deus effingi, et nova creatura, quæ cum sit prædita natura humana, diversis, oppositisque, quibus nunc gaudet principiis, et attributis, institui possit, et regi [1].

(1) S. Th. 1 2, quæst. C, art. 8. — Suarez, *De Legibus*, cap. XIII et XV. — Gury, *De Legibus in specie*, cap. I.

IV.

Quæstio. — *Quidam, litteris, scientiisque deditus, asserit et contendit, progressus materiales scientiarum, morumque disciplinæ in societate ita perfici posse, ut, vel nulla religio, vel alia quam christiana et catholica, populorum universitati necessaria sit. Quæritur, an utrumque admitti possit, an qui ita sentiat, bona fide gaudere valeat, vel quonam secus sit peccato culpandus?*

Responsum. — Neutrum prorsus admittendum. Progressus enim, ut verus habeatur, et nunquam a veritate deficere, et semper in veritatem magis magisque debet tendere. At veritas id prae omnibus postulat, ut nemo inficiari audeat tum Dei, tum hominis naturam. Atqui Dei natura est, ut sit etiam omnium Creator, et supremus Dominus; hominis autem, ut sit illius creatura omnino dependens; ergo quicumque fuerint, futurique sint progressus, semper aderit hæc essentialis relatio; quæ ex se, et absolute obsequium et aliquam religionem requirit. Hæc autem religio, contra alterum, quod asseritur, nequit esse nisi Christiana catholica; ex eo quia cum hæc una omnem veritatem possideat, et doceat, veros progressus nec vereri, nec adversari potest; quin imo eos fovere, uti jus suum, omni studio nititur, et contendit. Utrum autem, qui vel nullam, vel aliam quam catholicam religionem necessariam esse profiteatur, bona fide gaudere valeat, in prima hypothesi negandum prorsus, ipsa abhorrente natura; in altera, si præsertim sermo est de iis, qui vel inter catholicos vitam gerant, vel eorum doctrinam aliqua saltem ratione non omnino ignorant, vel litteris student, id quoque negandum; hinc de innumeris, qui in acatholicorum sectis ab incunabulis versantur, si rudiores non paucos excipiamus, cæteros ab hæresi formali, et infidelitate non esse excusandos affirmarem [1].

(1) D. Th. in opusc. contra impugnantes Dei cultum, cap. I. — S. Vincent. Lirinensis in Commonit. 23.

V.

Quæstio. — *Berta, dum suam a Deo absolutam independentiam prædicat, tamen Cajo publice honorem qui Creatori tantum competit, eo exhibet animo, ut is bonum quoddam hic in terris vehementer ab ea desideratum,*

summo Bono posthabito, illi comparet. Quæritur an Berta peccatum idololatriæ patraverit ratione tum sui, tum hominis, tum rei creatæ?

Responsum. — Ratione habita de variis idololatriæ speciebus, dico Bertam non patrasse peccatum idololatriæ formalis *ratione sui* prædicando absolutam independentiam a Deo; id enim potius est hæresis, et blasphemia hæreticalis, quam indebiti, divinique sibi cultus exhibitio; hinc, præter metaphoricam, nulla hic adest idololatriæ species. Dico insuper, nec *ratione rei creatæ*, quia Bono a se desiderato nil adorationis tribuit; et quamvis Bonum summum posthabeat, idque explicite, tamen nonnisi apostasiæ videtur rea, cum Deum rejiciat, qui est totius fidei fundamentum, et synthesis. Denique *ratione hominis* Bertam probabiliter lapsam tueor in formalem idololatriam, ad quam tres actus requiruntur, nempe intellectus, voluntatis, et externus, quos illa posuit; nam 1.° eam independentiam, quam Deo detrahit, in Cajo, cui se submittit, recognoscit; en actus intellectus; 2.° quia cum putet Cajum acturum, quod ipsa vehementer desiderat, sponte se determinat ad cultum præstandum; en actus voluntatis; 3.° quia publice honorem, qui Creatori tantum competit, illi tribuit; en actus externus. Nihilominus hæc mulier in id progressa impietatis, mentisque cæcitatis difficilius videtur, ut hominem Deum esse putet; qua dempta existimatione, Berta in imperfectam tantum idololatriam incidisset [1].

(1) Suarez, *De virtute Relig.*, tract. III, lib. 2.

VI.

Quæstio. — *Duo sunt confessarii, quorum, unus suadet et approbat, uti remedium efficacissimum contra morbos, usum magnetismi, eo tamen pacto, ut si vires naturæ excedat, adhibeatur quidem, sed omni fœdere prorsus rejecto cum dæmone; alter vero, sub comminatione absolutionis denegandæ, quemlibet magnetismi usum damnat et prohibet. Quæritur, an uter sacerdos bene se gerat; an uterque aberret?*

Responsum. — Uterque equidem, unus prae alio aberrat; ille 1.° quia si non prohibet quominus magnetismus adhibeatur ut causa physica ad consequendum effectum naturæ vires excedentem, licet pactum cum dæmone prorsus rejiciat, id tamen implicitam saltem magiam sapit, et implicat; nolle enim id, cujus ponitur causa ut fiat, idem est ac velle; 2.° quia habetur responsio tum Curiæ Romanæ in Congregat. S. Officii 21 aprilis 1841; tum Sacræ Pœnitentiariæ 1.ª Julii ejusdem anni, ubi magnetismi usum, prout in casu exponitur, declaratur non licere. Errat quoque alter, 1.° quia cum magnetismus proponatur etiam ut causa mere physica, ex qua sequi possint effectus mere naturales, non est cur rejici, damnarique debeat pœnitens, qui intra licitos fines eo utatur; secus enim, qui physicæ student numquam vel potuissent, vel possent quamlibet naturæ vim primitus sese prodentem ad analysim vocare; 2.° quia si cum controvertitur utrum effectus procedat ex causa naturali, nec ne, dubium interpretandum est in meliorem partem, et idem effectus naturali causæ

non est negandus; innumeræ enim, ait Sanchez, agentium naturalium vires nos latent; consequitur rejici simpliciter non posse usum magnetismi; 3.° quia cum judicium et sententia a legitima auctoritate lata sit, ut non liceat usus magnetismi, prout in casibus fuit expositus; ergo inferendum est eum absolute non damnari. Hinc patet hunc confessarium nimis rigidum, et sub aliqua ratione injustum fuisse; qui propterea satis prudenter se geret, si data bona fide, honestate, exclusoque pacto cum dæmone, et intentione adhibendi magnetismum ut naturale remedium, hujusmodi usum ipse nec approbet, nec suadeat [1].

(1) Sanchez, *De Decalog.*, lib. II, cap. XC. — Gousset, *Theol. Mor.*, T. I, 425. — Gury, *app. ad I Præceptum Decal.*, — Scavini, *De vitiis Relig. oppositis.*

VII.

Quæstio. — *Mulier quædam ex somniis, variisque, tum rerum, tum personarum, vicissitudinibus, numeros quosdam ad sortitionem scribendos, quasi ex fide, conjicit. Quæritur* 1.° *an fides habenda sit aliquando somniis?* 2.° *an ista mulier peccaverit?*

Responsum. — Quoad I, si quis utatur somniis ad præcognoscendum futura, secundum quod somnia vel pro certo, vel probabilius saltem ex revelatione divina sibi teneat immitti, non est illicita divinatio; hæc autem si oriatur ex revelatione dæmonum, quibuscum pacta habeantur vel expressa, si ad id invocantur, vel tacita, si hujusmodi divinatio, ut ait D. Th., se extendit ad quod se non potest extendere, est quidem illicita, et superstitiosa. Hinc ex fine, ad quem tendunt, ex causa, qua quis utitur, et ex circumstantiis in quibus eveniunt colligi poterit, utrum a Deo, vel a natura, vel potius a dæmone somnia originem ducant. Quoad II, mulier peccasse videtur, sed tantum venialiter; peccasse quidem, cum fuerit contra ordinem Providentiæ, quæ personarum, rerumque vicissitudines ad sortitionem haud moderatur; venialiter tantum, cum desit expressa, vel tacita dæmonum invocatio; non enim mulier certe fidit somniis, quorum absque dubio fallaces non raro experta fuerit divinationes.

(D. Th. 2 2. — D. Ligor. lib. 3, tr. I. — Gury de præcept. Decal. cap. 2.)

VIII.

Quæstio. — *Quidam templorum exornator, scalam, quam socius scandit, ad imum tenens, et specie obfirmans, ita tamen consulto dimovet et agit, ut ille, veluti casu, sed revera, ex veteri alterius odio, ab alto decidat, mortemque obeat. Quæritur* 1.° *quid, et quotuplex sacrilegium?* 2.° *an exornator hoc peccato culpandus?* 3.° *an Ecclesia polluta fuerit?*

Responsum. — Quoad I, sacrilegium est violatio rei sacræ, hoc est, cultui divino solemniter dicatæ; etenim id omne, quod ad irreverentiam rerum sacrarum pertinet, ait D. Th., ad injuriam Dei pertinet, et habet rationem sacrilegii. Debemus autem reverentiam metiri ex sanctitate; quæ cum in personis, locis, et rebus divino cultui addictis inesse possit, triplex habet objectum; proinde, si violetur, triplex adest sacrilegium, nempe

personale, locale, et *reale.* Quoad II, affirmative, si loci rationem advertit; quia ex circumstantiis tum veteris odii, tum dimotionis, agitationisque scalæ patet eum voluisse vel homicidium, vel saltem gravem in socio, cruentamque corporis læsionem; quod utrumque loci sacri violatio est. Quoad III, nisi certo constet in foro externo de patrato homicidio, nempe nisi odium, et agitatio scalæ ita probentur, ut subsecuta mors, aut vulnus ex juris, vel facti notorietate reo tribuantur, Ecclesia haud polluta est censenda; in dubio enim mors casu evenisse creditur; et ad rationem sacrilegii theologica culpa requiritur certa.

(D. Th. 2 2, q. XCIX, 3. — D. Ligor. lib. 3, tr. I. — Gury de præcept. Dec. cap. 2, art. 1.)

IX.

Quæstio. — *Quænam requirantur ut furtum sit sacrilegum, et num fures sacrilegi sint sive qui catholicorum, sive qui hæreticorum, vel infidelium, quorumvis templa expilaverint.*

Responsum. — Quoad I, ad furtum sacrilegum ex Jure Can. cap. *Quisquis,* causa 17, q. 4, requiritur injusta rei sacræ, vel non sacræ [1], saltem probabilius, a loco sacro, ablatio. Quoad II, cum sacer habeatur locus, qui ex Ecclesiæ auctoritate publico cultui deservit, quamvis non consecratus, vel benedictus, furta commissa in templis catholicorum, vel hæreticorum quidem, sed catholicis jam antea usurpatis, nec unquam execratis, absque dubio, ratione saltem loci, sacrilega sunt; ea vero, quæ in fanis infidelium habita fuerunt, sacrilegii specie infici nequeunt; nil enim in iis, nisi profanum nobis considerare fas est.

(1) D. Lig. lib. 3, tr. 1. — Salm. tr. 6, cap. 8. — Gury de Præcept. Decal. n. 279.

X.

Quæstio. — *Quidam ab jus habente ad votum in collatione alicujus beneficii ecclesiastici acerrime vexatur, ita ut alii quoque patroni hac tantum de causa ei adversentur; attamen pro certo habet, si pecuniam offerat, illum et a vexatione cessare, et suum votum cum cæteris præbere. Vexatus ergo aurum tradit, non aliud, quam se a vexa redimere, intendens. Quæritur, an præbens, et accipiens, aliique simoniaci sint appellandi?*

Responsum. — Simonia est studiosa voluntas emendi, aut vendendi spirituale, vel spirituali annexum pro temporali. Jam, modo quamvis, ex regula a D. Th., Suarez, aliisque tradita, non liceat pretio se redimere ab injusta vexatione illius, qui obesse, et una simul prodesse, potest, quia solutum aurum una cum vexationis remotione electorem videtur allicere ad suum votum præbendum; tamen hic satis probabile est vexatum absque simonia pretium solvisse; quia 1.° hæc vexatio videtur quasi vis, aut fraus, nec non quædam aliorum subornatio, quæ omnia, cum omnino injusta, et temporalia sint, æquum, justumque est per temporale tolli posse; 2.° intentio, in hypothesi manifestanda cum traderetur pecunia, tantum est, ut elector animo ita se comparet, ut rationabiliter, et hinc voluntarie, et libere agat, quod nemo est, qui carpere audeat.

Vexantem deinde simoniaca labe affectum defendo; non enim videtur, nisi suæ mentis non sit, cur acerrime vexet, quin aliquid pro animi remissione, suffragiique concessione accipere intendat. Denique alios electores nihil accipientes, quibusque nihil promissum, simonia non esse ullo modo culpandos censeo.

(Less. de Iust. lib. 2, cap. 3, 5. — D. Lig. lib. 3, tr. I.

XI.

Quæstio. — *Titius ex prava consuetudine blasphema in Deum verba profert, non intelligens quidem eorum sensum, sed cognoscens saltem in confuso, vel dubitans ea injuriam aliquam Deo irrogare. Violatne secundum Decalogi præceptum, atque ita violat, ut incurrat etiam vel pontificiam, vel diœcesanam reservationem?*

Responsum. — Titius violat secundum Decalogi præceptum; quia sive in confuso cognoscat, sive dubitet, cum reapse verba proferat, deliberate injuriam, quamvis non clare, aut non certe apprehensam, Deo irrogat, qui autem cum dubio practico actionem ponit, quæ ei videtur gravi culpa non carere, lethaliter peccat. Quod vero attinet ad pravam in blasphemando consuetudinem, nisi sit ex animo retractata, sufficientem ad peccatum mortale advertentiam non adimit; quamvis enim habitus, ait D. Ligorius, vivacitatem conscientiæ extinxerit, satis tamen reliquit luminis ad verborum impietatem advertendam. Quoad pontificiam reservationem, Titium ea incurrisse non arbitror. Hæc enim ex blasphemia hæreticali, externata, cum errore intellectus, voluntatisque pertinacia, quam censuræ adnexæ notitia comitetur, tantum contrahitur; quæ omnia videntur deesse in Titio. Si autem de diœcesana reservatione sermo est, hac, dummodo materia sit per se gravis, irretitum censeo, non quatenus dubitantem, quia nec *deliberate*, nec *conscius de sensu verborum* blasphemiam protulit, sed quatenus cognoscentem saltem in confuso prolata verba injuriam aliquam Deo irrogare; quia satis conscius, satisque deliberate agit; dixi, *dummodo materia sit per se gravis*; nam cum *aliqua* injuria esse possit aliquid levis, in casu, ex regula generali, reservatio non vigeret.

(D. Lig. lib 3, tr. 2, N. 127. — Compendium Th. ad normam Card. Gousset. — Declarat. cas. reserv.

XII.

Quæstio. — *Juramentum est divini nominis invocatio in testimonium veritatis. Quæritur 1.° validumne est juramentum magistratus qui Deum negat? 2.° pejerat ne magistratus qui jurat cum animo, vel se non obligandi, vel non implendi quod jurejurando promisit, vel imo illud evertendi?*

Responsum. — Ad I, quamvis magistratus hic Deum negare plena mentis persuasione non possit, cum nemo compos sui, in tanta effectuum multitudine et magnificentia, causam prorsus necessariam, et primam rejicere audeat; tamen videtur de ejus existentia quidquam posse animo

excipere incertitudinis, quæ saltem sufficiat ad evacuandam juramenti vim, quæ tota in usurpatione testis omniscii, et infallibilis posita est, cum per hujusmodi testem supplere nitimur defectui tum veritatis, tum cognitionis humanæ; hinc fit, quod, deficientibus, ob dubium utrum Deus existat, omnisceintia, et infallibilitate, juramentum cadere necesse est; basi enim nulla, aut infirma, stare nequit ædificium. Ergo ista nominis divini usurpatio, quatenus actus religionis, est invalida; quatenus actus civilis a lege imperatus, et a magistratu ad se obligandum positus, valida est. Quoad II, si jurat cum animo se non obligandi, pejerat quidem, sed ad obligationem non tenetur; pejerat, quia divini nominis invocatione in testimonium mendacii abutitur, in quo præsertim ratio perjurii consistit; non obligatur coram Deo, quia Deus juramenta non acceptat nisi qua exhibentur intentione. Denique, si jurat cum animo vel non implendi, vel etiam evertendi, et pejerat, quod evidens est; et jurata promissione vincitur: obligatio enim juramenti promissorio est essentialis, et inseparabilis; proinde hoc ipso quod quis jurat, eadem quippe ratione expresse se obligat; nequit enim actus naturam destruere, et facere quod verum juramentum sit non verum.

(D. Th. 2 2, 89. 7. — Scavini De act. relig. exter. — D. Lig. lib. 3. tr. 2.)

XIII.

Quæstio. — *Quædam uxor, antequam matrimonium rite contraheret, votum castitatis perfectæ et perpetuæ emisit, sed id oblita est, nec recordatur, nisi jam alterius juris facta. Quæritur 1.° an hoc votum uxorem obliget etiam post matrimonium? 2.° cuinam sit per se reservatum? 3.° an possit in casu ab Episcopo dispensari?*

Responsum. — Quoad I, affirmative; nempe mulier nec petere, nec reddere potest primo labente bimestri; ex privilegio enim Juris Can. eximuntur hoc temporis spatio conjuges ab obligatione conjugalis debiti reddenti jure petendi suspenso; cum igitur sit veluti soluta, tota ejusdem voti obligatione afficitur, qua ne reddat, tenetur uti privilegio bimestris, et quominus petat, omnino prohibetur. Quod si statim a matrimonio sui voti reminiscatur statimque efflagitet dispensationem, in ea procul dubio mentionem faciat de bimestri nondum elapso, ne illam obrepere videatur. Quoad II, dummodo sit absolutum, sub gravi, determinatum, et materia, libertateque perfectum, hoc votum summo Pontifici reservatur; et ratio est, quia in iis, quæ sunt juris divini ab humana voluntate pendentis, cum totius Ecclesiæ regimen, bonumque respiciant, solus Pontifex, ut supremus magister, et judex auctoritatem habet. Quoad III, affirmative, idque communius, et valde probabiliter; tum quia lex reservationum est in ædificationem, quæ secus in hujusmodi casu sæpe sæpius periclitaretur; tum quia hæc facultas dispensandi conceditur episcopis ex consuetudine, quæ jurisdictionem præbet. Cum tamen dispensatio non sit ab Ordinariis concedenda, nisi quatenus necessitas urgeat; cumque ad id sufficiat voti suspensio, consequitur hanc Episcopi facultatem non esse absolutam, sed conditione, et limite circumscriptam.

(D. Lig. De Voto, et Matrim. — Gury de Matrim. — Sanchez de Matrim. lib. IX.)

XIV.

Quæstio. — *Quidam dives privilegium obtinuit de Oratorio privato; cum autem morbi causa domo egredi nequeat, die festo et licito sacerdotem ad celebrandam Missam advocare recusat, ex eo quia, ut ait, non tenemur privilegio uti. Quæritur an valida sit ratio cui innititur hic dives? vel e contra obligetur ad vocandum sacerdotem, ut Missam audiat?*

Responsum. — Ad I, negative; hic enim attendenda potius est ratio præcepti cum circumstantia privilegii, quam ipsum per se privilegium; ex prima enim urget obligatio audiendi sacrum; ex altera hujusmodi obbligatio possibilis fit; quisque autem tenetur satisfacere præcepto, si potest, sine notabili incommodo; ergo etiam quoad II, affirmative, si modicum stipendium requiritur; etenim si pedibus ire ad Ecclesiam nequiret, sua quidem uti rheda teneretur, quæ est alterum quasi privilegium divitum; igitur non videtur eximendus ab alterius privilegii usu, ut eidem præcepto satisfaciat. Non nego tamen adesse auctores doctrina, et pietate præditos, qui contrariam sententiam tuentur, nempe Suarez, Filliucius, Salmantic., et alii, huic tantum rationi innixi, quod privilegium datur ut favor, non ut onus. Cæterum D. Lig. post hæc ait, probabilius obligationem vigere.

(D. Lig. lib. 3. Tr. 3, dub. V. — La Croix lib. 3. N. 676.)

XV.

Quæstio. — *Negotiator quidam familia gravatus asserit haud leve se damnum pati, eo quia suam diebus dominicis clausam teneat officinam, aliis interim vicinioribus liberrime negotiantibus, eumque irridentibus; sensim sine sensu decrescere numerum suorum clientum, merces sibi manere invenditas, urgere creditores. Num hisce de causis ipsi licebit quod alii sibi permittunt?*

Responsum. — Hic, quod alii liberrime viciniores negotientur, et ipse irrisionibus afficiatur, non est cur possit in violatione diei festi eos imitari; pravum enim exemplum equidem fugiendum, et irrisiones haud pertimescendæ sunt, cum plus auctoritatis habere Ecclesia debeat, quam privati homines. Quoad alias vero causas, quæ innuuntur, quæque ad damnum non leve patiendum, vel lucrum notabile amittendum reducuntur, omnes sane excusant a servilibus in die festo exercendis. Hæc est sententia communis, et forte, ait D. Ligorius, magis probabilis; et ratio est, quia lex humana cum gravi detrimento non obligat. Notandum tamen hanc licentiam non magis extendendam esse, quam ipsa necessitas postulet; et conciliandam cum munere vitandi scandalum; ideoque suadendum, ut saltem divinorum officiorum tempore ab operibus abstineat, atque officinam claudat; quod si id quoque non possit, ut non omnino adaperiat fores, et exterius quædam suæ erga diem festum reverentiæ indicia præseferat; ita ut quisque non impietati, et contemptui, sed uni tantum necessitati adjudicet, si is tali die operibus servilibus incumbit.

(D. Lig. lib. 3. tr. 3, cap. I. — Scavini de Act. relig. exter. — Billuart de Relig. et vit. opp. art. 4.

XVI.

Quæstio. — *Quædam mulier diebus festis, ne tempus satis longum otio terat, quod jam experta est causam fuisse sibi tum tentationum, tum etiam peccatorum, vel pingit, vel in viridario suo nonnullas horas insumendo flores expurgat, componit, irrigat, terramque etiam bipalio vertit, vel alia opera quæ prorsus servilia sunt, remoto tamen scandalo, facit. Quæritur, an in his omnibus violet tertium Decalogi præceptum?*

Responsum. — Quando hæc mulier experta sit otium fuisse sibi veluti causam peccandi, tunc licita omnia fuerunt, quæ die festo, ut falleret tempus, operata est; nam si possumus opera servilia exercere ad vitandum damnum materiale, idipsum eo magis licitum esse debet, remoto scandalo, cum agitur de spirituali, quod aliter vitari nequeat. Quando vero otium fuit tantum tentationum occasio, tunc sufficiens ratio non aderat utendi servilibus; violatio enim præcepti tunc in culpam non vocatur, cum gravis urgeat necessitas; atqui in casu hæc deerat, quia tentatio hujusmodi et erat absque gravi labendi periculo, et expelli aliter poterat, proindeque debebat; ergo, etc. Quoad opera quæ mulier exercuit, utrum servilia sint, nec ne, hinc utrum illa nec ne violaverit præceptum, in mentem revocanda est regula, fortasse non ab omnibus satis attenta, nempe illud esse opus servile, in quo, omni etiam lucri ratione remota, potius, et quasi absolutum sit exercitium corporis, quam mentis; est enim defatigatio corporalis, quæ hujusmodi præcepto opponitur; jam modo pingere, si fiat sine magno apparatu, magis est mentis opus, quam corporis; hinc summum est actio servis liberisque communis, proindeque proprie non servilis; cætera vero, quæ in viridario exercentur, servilia quidem sunt, sed levia, si vertere terram excipias; hinc ut gravem materiam efficiant plus temporis requirunt, quam alia per se graviora. Confessarius ergo, ut in his judicium suum recte statuat, et æquam ferat sententiam, tum periculi animæ propter otium, tum qualitatis operum propter defatigationem, tum temporis insumendi propter diuturnitatem rationem habeat.

(D. Lig. lib. 3. — Gury de 3 Præcept. Decal. — La Croix lib. 3, p. I. — Layman lib. 4. tr. 7.

XVII.

Quæstio. — *Quidam typographus ephemerides excudit, proditque in lucem tum diebus festis, tum mendaciis, vel erroribus contra fidem, vel narratiunculis contra bonos mores refertas. Quæritur* 1.° *an hoc opus, omni etiam abusu remoto, licitum per se sit illis quoque diebus?* 2.° *an, si illicitum, gravius fiat ex abusu peccatum, attenta circumstantia temporis?*

Responsum. — Ad I, in excudendo duo præsertim distingui debent, nempe collocare typos, sive, ut ajunt, characteres ad compositionem verborum, et imprimere. Jam modo primum communiter non inscribitur inter servilia, quippe quod ingenii magis, quam corporis vim requirat; alterum autem habetur ut servile, quippe quod omnino mechanicum est; et id testantur impressores qui catholice sentiunt, cum diebus festis se absti-

neant omnino abs excudendis diariis. Quoad II, ex circumstantia diei festi ephemeridum abusus contra veritatem, bonosque mores non induceret novam speciem peccati, quamvis in sua gravior fieret; objectum enim præcipuum istius præcepti est abstinentia a servilibus; quatenus vero per peccatum mendacii, vel impietatis dehonorat diem festum, facit quidem contra finem præcepti, nempe ut dies Domini digna veneratione colatur; non autem contra objectum ejusdem præcepti, nempe ut a servilibus quisque abstineatur.

(D. Lig. 3, 282. — Scavini tr. V. disp. 11 ar'. 3. — Layman lib, 4, tr. 7.

XVIII.

Quæstio. — *Quidam pœnitens officinam suam de pannis, vel calceis, vel chirothecis totum mane diebus festis, ut mos sibi est, adventoribus pandit. Quæritur 1.° potest ne id de omnibus, quas innuimus, rebus permitti? 2.° quid agendum si pœnitens iste in periculo vitæ constituatur? scilicet, obligandusne est, antequam viaticum suscipiat, de scandalo veniam adstantibus petere?*

Responsum. — Præmittendum censeo hic sermonem non esse de venditore, cui faveat legitima, vel saltem tolerata consuetudo, aut gravis oriatur id faciendi necessitas; jure enim suo uteretur. Jam modo quoad I, si de pannis, et calceis agitur, permitti potest venditio; ita tamen prouti pietas in Deum, et charitas in proximos suadebit, ut nempe sit modus, et veneratio ad diem sacrum habeatur, tum subclaudendo fores, tum velando propatula, tum præsertim omnino ab operibus cessando cum solemnia peraguntur. Ratio autem est, quia licet ad victum, vel valetudinem hæc non requirantur, benignius interpretari possumus legem canonicam id prohibentem, quatenus sunt merces non ad luxum exquisitæ, sed cujusdam necessitatis, præsertim pro pauperibus, montanis, iisque tandem qui nimis a longe ementes veniunt. Quod si de chirothecis agitur, nisi adsit legitima consuetudo, idem dicendum non arbitror; merx enim hæc luxui tantum inservit, eaque utuntur ii qui cæteris diebus temporis brevitate excusari posse non videntur. Quoad II, nisi scandalum sit gravissimum, vel pœnitens inter primos fuerit ad inducendam consuetudinem, hic non esset obligandus ad veniam de illo petendam, quia et non deest alicujus excusationis ratio, et si aliquid scandali datum fuit, id satis per piam, manifestamque in suscipiendis sacramentis diligentiam sarciri videtur.

(D. Lig. lib. 3, tr. 3. — Gury de Præcept. Decal. cap. II.)

Ex Sacra Liturgia.

Quæstio I.

1.° *Quid veniat in præsenti disciplina sub nomine Oratorii?*
2.° *Utrum Oratorium differat a Capella?*
3.° *Quid necessario et essentialiter requiratur ut Oratorium sit publicum?*

Ad Primum = Quid veniat in præsenti disciplina sub nomine Oratorii?

Oratorium, ait divus Augustinus, ex eo ad quod factum est nomen accepit: et ideo, in primis Ecclesiæ sæculis, loca omnia exclusive electa ad Deum laudandum et exorandum, vel psalmorum concentu, vel sacrificiorum oblationibus, Oratoria generice appellabantur.

Processu temporis, hæc nimis ampla significatio limitari cœpit; et, ut diversæ sacræ ædes inter se, ex ipso nomine, distinguerentur, alia nomina invecta fuere, *Martyrii* scilicet ad sepulcra martyrum indicanda; *Basilicæ* vel *Templi* ad ædificii magnificentiam et amplitudinem exprimendam; sed frequentius nomen invaluit *Ecclesiæ* ad locum designandum in quo multi simul fideles, orationis et sacrificii gratia, congregarentur. Et ita factum est, ut, sexto Ecclesiæ sæculo, vel etiam quinto, Oratorii nomen reservaretur ad indicanda parva sacella, tum publica, tum privata, tam lapideis, quam ligneis tabulis, sive in agris super Sanctorum reliquias, sive prope domos in civitatibus, sive intra septa monasteriorum, vel alio quocumque loco, ædificata. A nono vero sæculo ad nostra usque tempora, hoc Oratorii nomen constantius retentum fuit ad privata tantum sacella designanda, et quasdam parvas sacras ædes in quibus parochialia officia celebrari nequibant, aut quæ, ob loci angustiam, neque Basilicæ, neque Templa vocari decebat.

In præsenti ergo disciplina, sub Oratorii nomine veniunt Domestica Sacella, et publicæ quædam Ecclesiolæ, quæ ut sacella se habent, vel quia ambitu valde angustæ, vel quia, loco parum obvio ædificatæ, rarius aperiuntur, et a paucis frequentatur.

Ad Secundum = Utrum Oratorium differat a Capella?

Tribus præsertim Capella differt ab Oratorio, scilicet, 1.° Nominis etymologia, 2.° Vocis antiquitate, 3.° Significationis amplitudine.

1. Nominis etymologia = Oratorii nomen, ut jam diximus, a loci usu naturaliter est derivatum: Capellæ vox a circumstantiis omnino accidentalibus originem duxit. Ecce enim quid super hoc nos doceat historia. Francorum Reges, inter plurima Sanctorum pignora quæ in proprio palatio servabant, præcipuo cultu ea prosequebantur quæ ad magnum Turonensem Episcopum Martinum, a Francis omnibus singulari honore semper habitum, pertinebant. Capam ipsius Sancti Antistitis summa cura in palatio servabant, et quocumque pergerent pugnaturi, eam, quasi tutissimum adversus

hostes præsidium, per spectabiles presbyteros, deferri ad castra desiderabant. Ut ergo sancti Martini Cappa inter præcipuas reliquias computabatur, ita, vel ab hujus reliquiæ specificatione, vel a capsella, sive theca argentea in qua hæc reliquia custodiebatur, vel a capreis pellibus quibus ipsa operiri solebat, capellæ nomen accepit, non tantum sancti Martini Reliquia, verum etiam portatile Oratorium in quo ipsa custodiebatur, nec non præsbyterorum chorus qui ad ipsius obsequium et conservationem continuo vigilare debebant. Ita, sensim sine sensu, factum est ut Oratorio, etiam generice sumpto, Capellæ nomen derivaret, et presbyteri Oratorio aliquo addicti Capellanorum nomine distinguerentur.

II. Vocis antiquitate. Quod de Capellæ nominis etymologia asseruimus, recens hujus nominis usus plane confirmat. Archeologi enim omnes in his conveniunt 1.° quod, non aliter quam in Gallia, cujus ad fidem conversio ad quintum sæculum refertur, primum Capellæ nomen audiri cœperit, 2.° quod, non nisi septimo Ecclesiæ sæculo, Capellæ nomen inveniatur ad Oratorium significandum. Hoc ex Marculfo recolitur, cui libenter adhæret Mabillonius, et perceleber Gatticus, in suo de Domesticis Oratoriis doctissimo opere, certissimum putat.

III. Significationis amplitudine. Post Carolina tempora magis magisque increbrescente Capellæ denominatione, Oratorii nomen ita parum frequenter est usurpatum ut sæculo XIII, sicuti colligitur ex Synodo Exoniensi, habito anno 1287, inter Capellas et Oratoria hæc discretio facta fuerit, ut domestica sacella *Oratorii* nomine, publica vero *Capellæ* titulo donarentur.

Postremis vero temporibus, diversissimo in sensu Capellæ nomen acceptum est, scilicet ad significandum 1.° Aliquando modicam Ecclesiolam, vel domi, vel in agro, vel etiam in urbe, ad aliquorum commodum ædificatam. 2.° Aliquando Ecclesiam Parochialem in quam antiqua Capella conversa fuit, uti Romæ evenit Capellæ sancti Silvestri ad Capitulum S. Mariæ Transtiberinæ pertinentis, ad cujus parochianos, ineunte sæculo XIII, suam scribebat Epistolam Honorius III. 3.° Aliquando Ecclesiam, etiam Collegiatam, jurispatronatus, uti facile est videre in residentiali Principum ac Regum palatio. 4.° Aliquando sacrarum Solemnia quæ coram Papa et Cardinalibus aliisque magnis Principibus ac Prælatis peraguntur 5.° Aliquando Altare in quo vel ædificans, vel dotans, juspatronatus exerceat: et Capella sic sumpta etymologice dicitur *Capellania*. 6.° Communius vero, pro Capella intelligitur cujuscumquæ formæ et amplitudinis Sacellum in satis ampla ecclesia constructum, tum ad fidelium pietatem erga Christi et Beatæ Virginis mysteria et diversorum ordinum Sanctos fovendam, tum ad plurium missarum simultaneæ celebrationi commodius consulendum.

Ad Tertium = Quid necessario et essentialiter requiratur ut Oratorium sit publicum?

Duo sunt Oratorii publici constitutiva, uterque tam essentialia ut unum sine altero Oratorium publicum constituere nequeat. 1.° Ut locus sit vere sacer. 2.° Ut ad illud omnibus Christi fidelibus indiscriminatim pateat aditus.

Primum constitutivum Oratorium Publicum supponit, sed non facit, cum

dari possit ut locus sit vere sacer, quin publicus dici queat; uti evenit in domibus episcopalibus et monasteriis.

Secundum vero, maxime si primo adjungatur, Oratorium vere Publicum et constituit, et demonstrat.

I. Ut locus sit vere sacer. Idest, quod non tantum altare, uti evenit in Oratorio privato, verum etiam ædes in qua est altare, vel mandante, vel saltem annuente Episcopo, sit constructa; per consecrationem, vel saltem benedictionem episcopalem, divino cultui tantum dicata; hinc Ordinarii jurisdictioni subjecta; immunitate, ubi viget, per triginta in circuitum passus gaudens; locus denique qui, absque Ordinarii licentia, a nullo privato homine licite dirui, vel in alios usus converti possit. Ratio hujus constitutivi triplex est: 1.° quod, ordinarie loquendo, sacræ functiones non nisi in loco jam sacro peragi possunt, 2.° quod, quidquid semel Deo dicatum est, nequit amplius ad profanos usus converti, 3.° quod nihil majus dedecet quam privato homini fiat libertas convertendi cras in profanos usus quod hodie ad sacra solemnia publice deservivit.

II. Ut ad illud omnibus indiscriminatim fidelibus pateat aditus. == Hoc enim stricte requirunt 1.° Divini cultus natura, 2.° Juridicus denominationis sensus, 3.° Sæpe repetita Ecclesiæ dispositio.

1.° *Divini cultus natura:* Divinus cultus, natura sua, publicus est, idest omnibus Christi fidelibus indiscriminatim communis. Locus ergo in perpetuum divino cultui tantum dicatus, ex natura sua, cuique semper patere debet.

2.° *Juridicus denominationis sensus:* Publicum in jure definitur id quod in publico usu habetur, vel publico usui destinatur. Hinc Franciscus a Mustazo apud De Bonis, Oratorium publicum illud definiit quod in aliquo loco publico, ad instar Basilicæ, vel Capellæ, auctoritate Episcopi est fundatum, et habet ostium patens in publica via.

3.° *Sæpe repetita Ecclesiæ dispositio:* Illustrissimo Cardinali Bevilaqua, qui Capellam publicam, in sua Tusculana Villa, construendi licentiam petebat, Sacra Cardinalium Congregatio, cujus ipse erat Præfectus, sub die 13 Novembris 1626, responsum fecit, ejus precibus annui; sed hac attenta perentoria conditione, scilicet: « Si construatur in loco ad quem omnibus » pateat aditus, dictusque card. Bevilaqua publico instrumento se obliget » semitam qua itur ad Capellam cuicumque liberam in perpetuum servare, » atque illius dominio et juri renuntiet. » Hinc notanda sunt conclusionalia Ferraris verba in sua Prompta Bibliotheca: « Quod Oratorium publicum de» beat habere portam continuo apertam correspondentem in publicum, de» claravit Sacra Congr. Episcoporum, die 22 Septembris 1719, et Sacra » Congr. Concilii in Savonensis die 28 Julii, et 9 Sept. 1724, et sæpe alibi. »

Huc usque dictis firmissime stantibus, diffitendum non est, aliquando in publicis Oratoriis licitum esse, ut in aliis Ecclesiis, legitima tamen causa, admissis tantum certis ac determinatis personis, januis clausis sacra persolvere. Hoc enim a Tridentino Concilio non vetatur, cum ab eo præcipiatur non quod publice, sed quod in Ecclesia, seu in loco publico, celebretur.

Fatemur etiam fuisse olim, et adhuc extare aliqua Oratoria quæ jure ut publica habentur, etiamsi ad illa ingressus non pateat nisi per atria et etiam

per scalas privatæ domus uti extat Romæ intra ambitum Palatii excel. Familiæ Altempsianæ; sed quatuor in hoc sunt notanda.

1.° Quod, ubi deficiat immemorabilis consuetudo, domini atrii, vel palatii in quo publicum extat Oratorium, semper compelli debeant ad liberum ad ea transitum omnibus relinquendum.

2.° Quod dicta Oratoria, nequeant publica reputari nisi adnexum habeant ecclesiasticum beneficium quod in titulo conferatur: quæ conditio necessarìo non requiritur pro Oratoriis in loco publico ædificatis.

3.° Quod hùjuscemodi Oratoria publico ingressu carentia tam ægre ab Ecclesia tolerantur, ratione invectæ immemorabilis consuetudinis, ut novæ eorum erectiones absolute vetentur, uti colligitur ex responsione a Sacra Concilii Congregatione facta sub die 23 Julii 1616 ad quamdam Comitissam quæ de Oratorii Publici privilegio in sua privata domo istanter supplicabat.

4.° Quod ab hac regula sunt excipienda 1.° Oratoria erecta in Seminariis, Conservatoriis, Hospitalibus et publicis carceratorum Reclusoriis; quia in praxi habentur tamquam publica, cum ista loca dici non possint privatæ domus. 2.° Oratoria erecta in Palatiis Episcoporum et Cardinalium: immo notandum est quod Episcopi possunt celebrare, vel celebrare facere, se præsentibus, in omnibus domibus, etiam extra Diœcesim, ubi inveniuntur, causa non tantum visitationis, verum etiam itineris aut moræ. Sic enim declaravit Bulla *Apostolici muneris* Innocentii XIII, a Benedicto XIII confirmata.

Ad hujusce materiæ complementum, absque utilitate non erit illa adnotare quæ, etsi ad Publici Oratorii essentiam non pertineant, in dubio tamen Publicum a Privato distinguunt. Hæc autem sunt:

1.° Si Oratorium altare habeat fixum et stabile: exceptis tamen Oratoriis Episcoporum et Monasteriorum, quibus fixi altaris decus non denegatur, etiamsi illorum Oratoria privata omnino per se evadant.

2.° Si omnibus indiscriminatim fidelibus, præcipue in maximis anni solemnitatibus, pro missæ sacrificio, de more aperiatur.

3.° Si, ad populum convocandum, publice expositam, et præcipue si supra turrim ad hoc constructam, habeat campanam.

4.° Si alicujus Sancti nomine distinguatur, ac, ejus die recurrente, solemne festum de eo agatur.

5.° Si fixa gaudeat dote, vel certum habuerit capellanum, cujus capellania in titulum conferatur.

Quando igitur, nec publico instrumento, nec quovis alio æquipollenti chirographo, alicujus Oratorii originaria publicitas probari non possit, si aliqua, etiam unica, ex quinque nuper adnotatis, gaudeat prærogativa, potius quam privatum, publicum esse censendum, Canonistæ omnes et tenent, et docent.

Quæstio II.

1.° *Quale Oratorium dicatur Privatum?*
2.° *Quæ notanda occurrunt relate ad* domum habitationis *in qua Indultarius uti potest privati Oratorii privilegio?*
3.° *Et an hoc Oratorium visitandum, aut benedicendum sit ab Episcopo?*

Ad Primum. = Quale Oratorium dicatur Privatum.

Tres præsertim sunt notæ per quas Privatum Oratorium distinguitur a Publico = 1.° Aditus omnino privatus, 2.° Designatio personarum quæ Indultarii beneficio participare possunt, 3.° Carentia campanæ.

1,° Aditus omnino privatus = Privatum dicitur illud Oratorium ad quod non pateat aditus nisi per locum simpliciter privatum: nisi enim aditus ad Oratorium immediate respondeat viæ vere publicæ, vel quæ, consuetudinis lege, pro tali habeatur, publicum sane numquam erit.

2.° Designatio personarum quæ Indultarii beneficio participare possunt = Privatum habetur illud Oratorium quod unius tantum familiæ, aut aliquorum tantummodo usui inservit, sive intra privatæ domus ambitum illud sit, sive intra Monasteriorum, aut Xenodochiorum septa, vel stabili modo ædificatum, vel transitorie paratum.

3.° Carentia campanæ = Cum campana, quomodocumque parvula, in loco eminenti collocata, sit veræ publicitatis signum (nam, ex se, destinatur ad publicum monendum de tempore quo sacra peraguntur, ut ad eorum celebrationem libere omnes conveniant), et publicis tantum Oratoriis illa permittatur, etsi non jubeatur, sic cujuscumque campanæ carentia est, ex se, potissimum Oratorii tantum privati indicium.

Ad Secundum = Quæ notanda occurrant relate ad domum habitationis in qua Indultarius uti potest privati Oratorii privilegio?

Cum Indulti clausulæ relate ad domum habitationis multipliciter variari possint, verba omnia Concessionis accurate perpendi debent, ne quis aliud audeat facere præterquamquod manifeste a Romano Pontifice indultum sit.

De more vero, Indulti clausulæ, in casu, ad has tres reducuntur.

1.° *In domo tuæ solitæ habitationis, in diœcesi tali existentis.*
2.° *In domo tuæ habitationis, absque voce* solitæ.
3.° *In privatis domorum vestræ habitationis Oratoriis.* =

I. Ad liciti ergo privilegii usum, si clausulæ verba prima sint, scilicet *in domo tuæ solitæ habitationis,* Indultarius, per majorem, vel saltem mediam anni partem, certam domum habitare tenetur, vel animum saltem habere eam habitandi. Ex hoc legitime infertur quod iste Indultarius duplicem ad summum habere potest habitationis domum privilegiatam, dummodo tamen ex æquo in illis commoretur morali utique modo.

Verba vero *in Diœcesi tali,* si dubitare licet an restrictive, seu taxative, apposita sint, vel potius tantum demonstrative, non privant Indultarium privilegio, etiamsi mutet domicilium, et illud transferat etiam in aliam Diœcesim. Ratio est, quod, cum privilegium hoc sit personale, seu immediate

concessum personæ ratione sui, sequi debet personam quocumque se transferat. Hoc in sensu, et non aliter, intelligenda est localis omnino accessoria indicatio *in Diœcesi tali*, etiamsi aliis verbis, sed idem sonantibus, apposita in Indulto inveniretur·

II. Si clausulæ verba sint absque voce *solitæ*, ut secundo adnotavimus, privilegiatus, nedum duplicem, sed triplicem, aut etiam quadruplicem, domum habitationis habere poterit in quibus licite, non tamen eodem tempore, privilegio frui. Ut vero multiplices Indultarii domus tales sint ut in voce *tuæ habitationis* dici possint comprehensæ, hæc duo sufficiunt.

1.° Ut domus, sive in civitate, sive ruri existat, nemini locetur, meræque habitationi privilegiati vel actu deserviat, vel ad hoc parata semper existat.

2.° Ut in illa domo de qua nunc loquimur, aliquo tempore privilegiatus commoretur, quin requiratur ad executionem Indulti ut diutius ibi degat: secundum enim commune effatum: *In favorabilibus ampliandum.*

III. Si tandem clausulæ verba sint illa quæ postremo posuimus, scilicet *n privatis domorum vestræ habitationis Oratoriis* = Privilegiati videntur liberam facultatem habere Oratoriis privatis in quibuscumque eorum domibus utendi, dummodo hæ domus sint non aliorum, sed principaliter eorundem privilegiatorum habitationi destinatæ, et in iisdem domibus celebrandi licentia, quæ adhuc duret, alteri concessa non fuerit, licet uno tantum, alterove ad summum mense in istis domibus eos habitare contingat. Gatticus insuper, cum prudentibus, judicat quod tales privilegiati contra Indultum non facerent, etiamsi privilegio uterentur in aliqua eorum domo quæ ab iis brevibus morulis sæpe sæpius repetitis in anno integrum saltem spatium unius mensis habitationis constituant.

Ad Tertium = An visitandum aut benedicendum sit ab Episcopo?

Quod Oratorium privatum visitari et approbari debeat ab Episcopo, vel ejus Delegato, nemini dubitare licet, quia in Apostolico Indulto semper hæc clausula habetur = *per Ordinarium loci prius visitandi et approbandi:* quæ verba aperte indicant, non posse valide privilegio frui, nisi Ordinarii, vel ejus Delegati, præcedat visitatio et approbatio, nec non licentia, ad suum libitum duratura. Notandum tamen quod Ordinarius, post primam visitationem et approbationem, de jure non potest amplius Oratoria privata visitare, nisi in casu quo, facta ad ipsum accusatione, prudenter dubitet quod in eisdem Oratoriis non exacte serventur ea quæ, juxta Indultum, servanda sunt.

Hæc autem unica visitatio et approbatio non tantum requiritur cum primo ab Indultario Oratorium constituitur, sed etiam toties quoties idem Indultarius, una cum suo domicilio, Oratorium transfert ab una in aliam diœcesim, et probabilius etiam de una in aliam domum intra eandem civitatem, seu de uno loco ad alium in eadem domo. Ratio est 1.° quia prima approbatio non se extendebat ad novum Oratorii locum; 2.° quia in hac mutatione aliquid irrepere potest quod et indecens sit, et contra Indulti tenorem dici possit.

Relate tandem *ad Benedictionem* Oratorii Privati per Episcopum, vel ejus

Delegatum, respondeo *Negative*. Etsi enim antiquitus nedum benedictione, verum etiam consecratione stricte tali, opus fuerit ad rite missas celebrandas in quocumque Oratorio, in præsenti tamen disciplina, exceptis Oratoriis privatis Episcoporum, Religiosorum, et hujusmodi, quæ stabiliter divino tantum cultui dedicantur, certum est episcopalem benedictionem non requiri pro Oratorio privato generice sumpto, tum quia Papale Indultum nullam facit de benedictione mentionem; tum etiam quia *in una Civitanensi, ad dubium* 10 S. R. C. *die* 11 *Mart.* 1846, *N.* 4565, declaravit *non posse* Episcopum privatum Oratorium benedicere, quum preces in Rituali recensitæ non sint adhibendæ nisi pro Benedictione Ecclesiæ novæ, vel Oratorii publici. Ratio est quia, per simplicem benedictionem, non minus quam per solemnem consecrationem, loca benedicta vel consecrata, divino tantum cultui dicata irrevocabiliter existunt: quod de privato Oratorio, ex se, prædicare non licet. Quanta enim deformitas foret, Oratorium Deo in perpetuum dedicare, quod vel ad libitum privilegiati possit in usus communes converti, vel saltem, per illius mortem, ineptum reddi sacrificio? Sufficiat itaque Oratoria privatorum domorum aqua lustrali adspergere, et super illa recitare formulam precum quam pro nova benedicenda domo Rituale proponit.

QUÆSTIO III.

1.° *Quænam sacræ functiones in privato Oratorio fieri prohibeantur?*
2.° *Et quænam personæ, per Missam in privato Oratorio celebratam, præcepto Missæ audiendi in diebus festis satisfacere possint?*

Ad Primum QUÆNAM SACRÆ FUNCTIONES IN ORATORIO PRIVATO FIERI PROHIBEANTUR?

Cum in privilegio apostolico de Oratorio privato nihil omnino aliud præterquam unicam in die missam, et quidem privatam, concedi soleat, nisi aliquid aliud expresse Indultario concedatur, apertissimum est in Oratorio privatæ domus fieri prohiberi non tantum illas sacras functiones quæ stricte de jure parochiali dicendæ sunt, uti celebrationes Matrimoniorum, Baptismata solemnia, Paschales Communiones et ecclesiasticæ sepulturæ, sed omnes etiam illas quas in minoribus Ecclesiis, vel in Oratoriis publicis, vel etiam in privatis societatum laicorum Sacellis, Sacra Rituum Congregatio, die 10 Dec. 1703 definivit, et Clemens Papa XI die 12 Januarii 1704, approbavit libere fieri posse, absque respectivi parochi injuria, uti sunt celebrationes Missarum Solemnium tam pro Vivis, quam pro Defunctis, Candelarum, Cinerum et Palmarum distributiones, Festivitatum et Jejuniorum in hebdomada occurrentium denunciationes, et his similia, quæ, ex ritu ecclesiastico, non nisi inter missarum solemnia, et tantum a sacerdote sacris vestibus induto ubique fiunt.

Quamobrem, si ad instructionem Privilegiati ejusque familiæ, sacerdos missam celebrans in Oratorio privato verba salutis annunciare voluerit, ac

de proximis vel currentibus festis et jejuniis mentionem facere, egregie quidem faciet, sed, deposito prius omni signo publici ministerii, exutus scilicet omnibus sacris vestibus quæ ad locum publicum et vere sacrum exclusive pertinent, et fideles in Oratorio privato collectos alloquatur ut privatus instructor, sive catechista, nulla alia indutus veste præter domesticam et viatoriam.

Insuper, in dicto privatæ domus Oratorio, post Encyclicam Benedicti XIV ad Primatem, Archiepiscopos et Episcopos Poloniæ, sub die 2 Junii 1751, quæ incipit = *Magno cum animi nostri dolore, etc.*, non possunt amplius licite ministrari sacramenta Pœnitentiæ et Eucharistiæ, etiam extra tempus paschale, sine speciali Ordinarii facultate, si infirmos excipiamus et alias graves causas ab Episcopo cognoscendas et approbandas. Nam, ad præcavenda gravissima scandala quæ facillime irrepere possunt pro danda absolutione et accipienda Communione, Episcopi non solent approbare nisi ea loca quæ publica et sacra sunt. Nil ergo proderit privilegium a Romano Pontifice obtentum de Missa in Oratorio privato celebranda, nisi pro Pœnitentiæ et Eucharistiæ Sacramentis ministrandis, vel speciale datum fuerit ab ipso Pontifice privilegium, quod non nisi magnis Principibus, suisque cognatis, concedi solet, vel specialis accesserit licentia ex parte Ordinarii, ad quem naturaliter spectat invigilare ut rite semper, et cum omni decore, quocumque suæ Diœcesis loco, sacramenta ministrentur.

Ex dictis facile est inferre numquam posse Eucharistiam asservari in privatis Oratoriis in quibus, præter altare, nihil est sacri. In privatis vero Oratoriis quæ, ad modum Ecclesiæ vel Capellæ publicæ, sunt ab Episcopo benedicta, hoc nequit fieri nisi speciale habeatur Apostolicum Indultum, quod de more non conceditur nisi Religiosorum communitatibus, gravissimis concurrentibus causis. Immo, etiam pro Ecclesiis quæ non sint neque parochiales, neque collegiatæ, neque conventuales, semper requiritur Apostolicum Indultum ad Eucharistiam assidue asservandam. Ex voce *assidue,* vel *habituali,* qua utuntur tractatores, videtur posse inferri quod, pro Eucharistiæ asservatione tantum *temporanea,* possit aliquando sufficere Ordinarii licentia.

Ad Secundum = QUÆNAM PERSONÆ PER MISSAM IN PRIVATO ORATORIO CELEBRATAM MISSAM AUDIENDI IN DIEBUS FESTIS SATISFACERE POSSINT?

Per Missam in Oratorio domestico celebratam festivo præcepto illæ personæ tantum satisfacere possunt quæ in Indulti clausula designantur. De more autem talis clausula sequentibus verbis exprimitur. *In tua et familiæ tuæ, et (quoad Oratoria ruri existentia) etiam in hospitum tuorum nobilium præsentia, celebrare facere.... concedimus et indulgemus...., non obstantibus, etc.*

Nomine autem *familiæ* comprehenduntur Pater, Mater, Uxor, Filii et Filiæ, etiamsi adoptivi, Privilegiati, vel etiam post Indultum geniti, per legitimum tamen matrimonium, aut, saltem post ipsum, legitimati: nec non Nurus, Gener, Nepotes, aliique consanguinei et affines ad quartum usque gradum; dummodo tamen isti omnes habitent cum indultario, et ipsius sint commensales: non vero famuli et famulæ, quia isti et istæ, si servitio ne-

cessarii non sint tempore Missæ, sub nomine familiarium expresse excluduntur et exceptantur a Papa per hanc clausulam separatam et distinctam: *Volumus autem quod familiares servitiis tuis, tempore dictæ Missæ, actu non necessarii, ab obligatione audiendi Missam in ecclesiis, diebus festis de præcepto, minime liberi censeatur.*

Et quidem prudentissime Romanus Pontifex ad certos limites coarctare solet Indultum respectu familiarium, ne ad publicas Ecclesias fidelium frequentia immoderate minuatur. Immo, quando Indultum, vel infirmitatis, vel alterius generis causa, extenditur etiam ad dies solemniores, quod rarissime fit, tunc Romani Pontifices familiarium numerum solent determinare, et *ad unum tantummodo* limitare favorem, quia in majoribus anni festivitatibus ægre patitur quod in privatis domibus sacrificia offerantur, et plures a publicis Ecclesiis, cum cæterorum admiratione, impune absint.

Ex dictis patet quam longe a veritate aberrent illi doctores qui contendunt libere posse famulos et famulas, marte proprio, celebrare facere missam, eamque audire pro præcepto satisfacendo diebus festis in Oratorio privato, sine præsentia personarum quarum respectu Indultum concessum fuit.

Hoc tantum abest a veritate ut nedum famuli et famulæ hoc facere nequeunt, sed ne quidem filius Indultarii hoc facere potest absente patre; quia Benedictus XIV, § 15 memoratæ Epistolæ ad Episcopos Poloniæ, statuit non licere celebrare Missam in absentia domini, ac præsente sola familia, etiamsi præsens sit aliquis, sive ex filiis, sive ex consanguineis; et decernens non posse vigore Indulti missam celebrari in privatis Oratoriis quando eidem missæ actu non interest aliquis ex iis quibus principaliter Indultum concessum est. Indultum vero principaliter concessum dici debet iis tantum quibus Breve dirigitur, personis nimirum illis quæ a tergo ejusdem Brevis proprio nomine nuncupantur. En ejusdem Pontificis verba = *Volumus autem quod nati, et consanguinei, et affines prædicti unicam dictam missam, vobis quidem præsentibus, audire tantummodo, nunquam vero celebrari facere audeant.* Hinc privatum Oratorium in quo missa celebrabatur absente domino cui Indultum principaliter concessa fuerat, valide ab Episcopo fuisse suspensum rescripsit Sacra Concilii Congregatio, in una Marsicensi, sub die 3 Dec. 1740 (*ad dub.* II) *Ferraris, Orat. Priv., N.* 54).

Pauca nunc tandem de hospitibus participantibus. Sub hospitum nomine illi veniunt qui domi commorantur tamquam extranei accepti a domino privilegiato, qui quidem sunt commensales, sed ex occasione temporanea et ad certum tantummodo tempus.

Sed, relate ad istos participantes, ne nimium apostolica gratia dilataretur, facultas festivo præcepto satisfacendi, ad solos *hospites nobiles* limitari solet, uti jam diximus, et ad Oratoria tantum ruri existentia.

Nobilitas vero hospitum, sive ex genere sit, sive ex privilegio, sive ratione matris tantum, sive causa dignitatis, seu gradus, sive quocumque modo sit, semper sufficit ad participandum privilegio, dummodo vere nobiles appellari possint.

Nec est prætereundum quod, juxta peritissimos hujus materiæ tractatores (*Gatticus, c.* 25, *N.* 30) ad participandum Indulto sufficere potest ut aliquis hospes, pransurus tamen, ad privilegiatum venerit ex alia parochiali ditione. Dixi, *ex alia parochiali ditione;* nam, quoad hospites in eadem

privilegiati villa commorantes, etiamsi ad privilegiati domum pransuri accedant, ad eos privilegium festivo præcepto satisfaciendi extendi nequit, ne, sine legitima causa, Ecclesiæ publicæ deserantur.

Quæstio IV.

Minores ecclesiæ (vel Sacella) quæ parochiali ecclesiæ, utpote subsidiariæ, adnexæ reputantur, tenenturne parochiali ecclesiæ se conformare quoad Officium et Missam, saltem in Festo Titulari? Vel quæque stare potest, immo debet, communis Kalendarii indicationibus, mutatis tantum quæ sunt mutanda pro particulari cujuscumque ratione?

Quomodo se geret sacerdos qui, ecclesiæ parochiali addictus, ratione vel beneficii, vel canonicatus, vel animarum curæ, Missam celebrare debet in subsidiaria ecclesia, in qua, juxta commune Kalendarium, Officium celebratur omnino diversum ab illo quod in parochiali persolvitur?

Ut bifariæ huic quæstioni, quantum par est, satisfiat, duo necessario sunt perpendenda, unum scilicet quoad ecclesiam parochiali subjectam, alterum quoad sacerdotem in subjecta ecclesia celebrantem.

I. Quoad ecclesiam parochiali subjectam.

Quæcumque ecclesia, sive major, sive minor, quoad Officium et Missam, semper stare debet Kalendario Diœcesano, nisi occurrente officio ipsi ecclesiæ omnino proprio. Officia autem *propria* cujuscumque ecclesiæ singillatim consideratæ, præter Patronum regni, provinciæ, civitatis, diœcesis, et Dedicationem ecclesiæ cathedralis (quorum Officium in omnibus regni, provinciæ, civitatis, diœcesis, ecclesiis, semper est celebrandum, et quidem ritu classico), *officia*, inquam, Ecclesiæ *propria* sunt Titulare et Dedicatio ipsius ecclesiæ, Sanctus de quo habetur insignis Reliquia, vel cujus Officium, ex speciali concessione, vel legitima consuetudine, celebratur.

Jam modo, cum Officia alicui ecclesiæ vel propria, vel concessa, *ex decr. Urbani VIII et S. R. C. sub. die* 28 *Oct.* 1628, nunquam possint extendi ad alias ecclesias, neque ad alios sacerdotes qui sub concessione non comprehenduntur, *juxta decr.* 15 *Sept.* 1668 = 22. *Apr.* 1741 = 1 *Dec.* 1742 = 26 *Aug.* 1752, evidens est consequens, quod, Minores ecclesiæ, quoad Officium et Missam, Officio et Missæ parochialis ecclesiæ cui sunt subjectæ non possunt se conformare, etiamsi agatur de Parochiæ Titulari, sed semper stare debent communis Kalendarii indicationibus, nisi agatur, ut jam diximus, de Patrono diœcesis, vel civitatis, aut de Dedicatione ecclesiæ cathedralis, quorum Officium, utpote pro omnibus de præcepto, in diœcesano Kalendario semper notatur.

II. Quoad Sacerdotem in subjecta ecclesia celebrantem.

Hujus quæstionis solutioni quinque sunt præmittenda.

1.° Canonici et Beneficiati choro obligati tenentur recitare omnia officia ecclesiæ cui sunt addicti, et eodem ritu quo in choro dicuntur, ubicumque ipsi existant = *Decr.* 30 *Aug.* 1602, 12 *Nov.* 1831. =

2.° Beneficiati aliquo perpetuo gaudentes beneficio, etiamsi ad chorum non obligati, *ex decr.* 5 *Aug.* 1690, recitare debent officia Sancti Titularis, non Beneficii, sed Ecclesiæ cui Beneficium adnexum fuit, nec non ejus Dedicationis et insignis Reliquiæ, dummodo spectet ad Sanctum in Martyrologio jam recensitum, *juxta decr.* 16 *Maji* 1744. = 15 *Mart.* 1774. Non autem tenentur, sed possunt recitare Officia quæ in choro dicuntur ex consuetudine et speciali concessione: *et hoc ex decr.* 30 *Aug.* 1602.

3.° Simplices Capellani qui ad quotidianam missæ celebrationem tantum adstringuntur non possunt Officia particularia Titularis, Dedicationis, Reliquiæ, aut alia specialis ecclesiæ in qua celebrant, recitare, *juxta decr.* 5 *Oct.* 1697, nisi eidem *stricte* sint *adscripti,* aut, aliquo modo, ei *de gremio* inserviant = *decr.* 11 *Maji* 1595.

4.° *Stricte adscripti* censendi sunt non tantum Parochus, Canonici et Beneficiati, sive ad chorum obligati, sive non; verum etiam, Vicepastor, Deservitor, Custos, aliique omnes qui a legitima competente Auctoritate, idest ab Ordinario loci, alicui ecclesiæ sunt adscripti, ut in ea Sacramenta quædam ministrent, aut alias functiones constanter peragant; non vero ii qui, cum in Parochia, vel alibi, ex propria electione habitent, in illa ecclesia celebrant, confessiones excipiunt, aut aliud quodcumque sacrum ministerium exercent. Ratio est quia isti non a competente Auctoritate, sed a propria tantum voluntate, a qua numquam vera adscriptio exsurgere potest, tali ecclesiæ, potius quam alteri, adscripti existunt.

5.° Sacerdotes qui, ecclesiæ parochiali strictim adscripti, in ecclesiis parochiali subjectis, Pœnitentiæ et Eucharistiæ Sacramenta administrant, Concionem habent, Cathechismum explicant, et alia ecclesiastica munia explent, etiamsi istis subjectis ecclesiis, cum permissione aut delegatione Parochi, pro commoditate populi, constanter inserviant, *ex decr.* 12 *Nov.* 1832, numquam sunt reputandi dictis ecclesiis stricte adscripti, cum ab Ordinario loci, non ecclesiis parochiali subjectis, sed ecclesiæ vere parochiali, ubi infantes baptizantur, matrimonia celebrantur, defuncti funerantur, adscripti fuerint.

Hisce præmissis, quæstioni QUOMODO SE GERET SACERDOS QUI ECCLESIÆ PAROCHIALI ADDICTUS RATIONE VEL BENEFICII, VEL CANONICATUS, VEL ANIMARUM CURÆ, MISSAM CELEBRARE DEBET IN SUBSIDIARIA ECCLESIA, IN QUA, JUXTA COMMUNE KALENDARIUM, OFFICIUM CELEBRATUR OMNINO DIVERSUM AB EO QUOD IN PAROCHIALI PERSOLVITUR? nulla alia præberi potest responsio præter sequentem.

Sacerdos de quo in casu

Quoad Officium stare debet ecclesiæ parochiali cui *stricte* est adscriptus.

Quoad Missam vero stare debet Kalendario et ritui ecclesiæ in qua Sacrum facit; sed cum hac distinctione.

1.° Si agatur *de Missis Cantatis,* celebrans debet suum officium, etiam classicum, prorsus negligere, et se conformare officio ecclesiæ, cantando Missam de die, Votivam, aut de *Requiem,* ad formam et ritum ejusdem ecclesiæ: quod et facere debet in Missa Conventuali celebrans in ecclesiis Monialium quæ ad Chorum tenentur, *juxta decr.* 15 *Dec.* 1591 = 3 *Oct.* 1699. = 29 *Jun.* 1752 = 7 *Maj.* 1746.

2.° Si agatur *de Missa privata,* Sacerdotes, sive sæculares, sive regulares, se se conformare debent ecclesiæ in qua celebrant duobus in casibus,

scilicet 1.° quando ibi festum celebratur cum solemnitate et concursu populi, *juxta decr.* 11 *Jun.* 1701 = 29 *Jan.* 1752. = 22 *Mart.* 1817. = 2.° quando in illa ecclesia celebratur festum duplex (solemne), aut æquivalens, quod excludit Votivas, et color officii ecclesiæ sit diversus a colore officii celebrantis = *Decr.* 4 *Sept.* 1745. = 7 *Maj.* 1746. = 7 *Sept.* 1816.

Si autem in ecclesia in qua celebratur, non peragatur festum cum solemnitate et concursu; et officium ecclesiæ, atque celebrantis sit ejusdem coloris, sacerdos superveniens, officio quod ipse recitavit, potius quam officio ecclesiæ ubi Sacrum facere intendit, potest suam missam conformare, sive æqualis, sive inæqualis sit officium, vel ritus ecclesiæ et celebrantis. *Decr.* 22 *Mart.* 1817. = 12 *Nov.* 1831.

Ratio summaria hucusque dictarum distinctionum est, quia,

Officium afficit personam, eamque sequitur quocumque existat.

Missa vero, saltem quoad colorem, afficit locum in quo celebratur, omnesque in eo convenientes, quasi hospites in alterius domo, ipsi semper debent se conformare.

Quæstio V.

Quœnam sunt omittenda, vel mutanda in Missis Defunctorum? Et,

An liceat Communionem distribuere, tam extra, quam intra Missam, cum paramentis nigris?

Ad Primum. = Quæ sunt omittenda, vel mutanda in Missis Defunctorum?

Cum Missæ Defunctorum omnem excludant jucunditatis et lætitiæ significationem, plura in ipsis notanda occurrunt quæ vel omnino sunt omittenda, vel diversimode ab iis quæ in Missis Vivorum præscribuntur sunt adimplenda. Ut vero hæc et illa clarius innotescant, ea distinguimus, juxta quæstionem, in omittendis et in mutandis. Sit ergo.

I. Quoad omittenda, ea ad septem sequentia contrahi possunt.

1.° Post *Ingressa* nunquam dicitur *Gloria in excelsis.*

2.° Ad titulum Epistolæ et Evangelii nunquam petitur Benedictio.

3.° Lecto Evangelio, celebrans non osculatur librum, nec subjungit, *Per evangelica dicta,* et subsequens *Dominus vobiscum;* sed immediate subdit *Requiem sanctam,* etc., absque *Pacem habete,* cum unico *Dominus vobiscum* ante orationem, vel orationes Offertorio præeuntes.

4.° Ad Offertorium non producitur signum crucis super aquam in calicem infundendam, nec proferuntur verba *In nomine Patris,* etc., quæ ad ipsum referuntur.

5.° Post Offertorium omittitur III oratio, idest, *Suscipe sancta Trinitas,* etc., ut in omnibus feriis, quia omnes Missæ de *Requiem* habentur ut feriales. Eademque ratione non dicitur *Credo.*

6.° Ante Communionem omittitur I Oratio *Deus, qui dixisti Apostolis tuis,* etc., quæ est ad pacem impetrandam. Hujusque omissionis ratio est, quia qui *in Domino moriuntur* non amplius sunt in turbatione hominum.

7.° In fine Missæ, Populus dimittitur absque Benedictione. Et hoc fit duabus præsertim rationibus: 1.° quia, cum Missa de *Requiem* principaliter rinetur ad levamen Defunctorum qui in Purgatorio detinentur, non est

cur sacerdos ad populum se vertat, quia populus, in casu, habetur tamquam objectum secundarium et accidentale. 2.° Quia, per Orationem *Requiem æternam*, etc., et subsequens signum crucis, ipsis Defunctis benedictio adprecatur. Ex hoc fit quod, dicto *Placeat*, etc. et osculato altari cum signo crucis, immediate progreditur ad ultimi Evangelii recitationem.

II. Quoad mutanda, ad quatuor sequentia reducuntur.

1.° *Ingressa* incipiendo, Celebrans se non signat, sed, sinistra super altare posita, *juxta Rubr. et S. R. C. decr. 7 sept.* 1816 *ad* 42, quasi benedicens defunctum, vel defunctos, pro quibus sacrificium offert, dextera extensa versus librum, non autem eum tangens, signum crucis facit super eum.

2.° Post *Pax et Communicatio Domini nostri*, etc., loco *Offerte vobis pacem*, ter dicitur *Agnus Dei*, etc.

3.° Ad *Dominus vobiscum* qui ultimæ orationi subsequitur, Missæ inserviens, responsioni *Cum spiritu tuo*, non subdit *Kyrie eleison:* et sacerdos, loco versiculorum quæ Benedictionem præcedunt, dicit *Requiem æternam dona eis, Domine*, et Missam concludit illis verbis: *Animæ omnium fidelium Defunctorum* etc. *requiescant in pace.*

4.° Quando in Canone, aut alibi, in Missa de *Requiem* nominatur Sanctus cujus illa die fit officium, aut commemoratio, caput a celebrante non est inclinandum, *juxta decr.* 12 *apr.* 1823 *ad* 13, quia Missa de *Requiem* nihil habet commune cum officio diei.

Ad Secundum. — An liceat Communionem distribuere, tam intra, quam extra Missam cum paramentis nigris?

Difficilem, pluries exagitatam et nondum solutam quæstionem de Communione cum paramentis nigris, paucis putamus expediendam. Et revera = Quid quid sit de antiquo decr. 14 julii 1688, in quo S. R. C. declarabat, *non esse contra ritum* Communionem ministrare in Missa de *Requiem* cum paramentis nigris, et etiam extra Missam, in subsequentibus declarationibus non semel prohibuit dare Communionem in Missa de *Requiem*, sive tempore celebrationis, sive post celebrationem, finito scilicet Evangelio S. Joannis, uti in una Congregationis Montis Coronæ 22 *jan.* 1701, et in alia Ordinis Capuccinorum 21 *jul.* 1710.

Reproposito autem dubio, in Aquensi 2 sept. 1741, responsum fuit *Non posse ministrari per modum Sacramenti, extrahendo Pixidem a custodia, sed tantum per modum sacrificii, nempe cum Particulis in eadem Missa consecratis*. Contentio tamen hic non constitit; et sæpe adhuc quæstio exorta est, an in Missa de *Requiem* cum paramentis nigris celebrata, ministrari possit Eucharistia cum Particulis præconsecratis: et hoc maxime quia, in operibus Ferdinandi Tetami, supradictum decretum habetur ut apocriphum, et Joseph Dini apostolicarum cæremoniarum magister, sententiæ innixus Benedicti XIV, in suo opere *De Sacrificio Missæ*, respondit affirmative. Ad omne ergo scrupulum hac de re tollendum, iterum quæsitum fuit *An pro certa tenenda sit sententia affirmativa Benedicti XIV et Tetami, vel decretum* 2 *sept.* 1741. Et S. R. C. in Panormitana, *sub die* 12 *Apr.* 1823, respondendum censuit, *Dilata*. Eadem responsio, nempe *Dilata*, novissime repetita fuit in decr. 27 *sept.* 1837, post decretum communionis prohibitivum *sub die* 23 *maji* 1835.

Sacrorum ergo Rituum Congregatio nihil usque adhuc definivit, sed satius duxit judicium differre et maturiori examini rem subjicere, tum quia summæ auctoritatis scriptores, et ipse Benedictus XIV, quem decretum anni 1741 certe latere nequibat, pluribus innixi, et quidem non despiciendis, rationibus, contrariam tuentur sententiam; tum quia non eadem est apud omnes ecclesias et sacerdotes consuetudo. Unde res inter utrumque magis magisque versatur, et probabilius pro Benedicto et Tetamo devicta manet.

Nisi ergo novum prodeat decretum, saltem ubi viget consuetudo, uti fere ubique in nostra Diœcesi, Communio in Missis Defunctorum, intra Missam cum Particulis præconsecratis, in paramentis nigris potest ministrari.

An vero hoc liceat etiam extra Missam, Romani Ritus Liturgistæ conveniunt omnes in negativam sententiam. Notare tamen liceat, in ritu ambrosiano non valere rationem quæ negativam sententiam in romano ritu tuetur. Ratio est, quod post communionis distributionem, vel ante, vel post Missam, semper impartienda est populo benedictio. Et cum hæc prohibeatur in missa cum paramentis nigris celebrata, a fortiori licere non potest extra eam. Jam modo, in ambrosiano ritu nullius valoris est ista ratio; nam in omnibus feriis Quadragesimæ et triduo Litaniarum, numquam omittitur benedictio in Missa, etiamsi in paramentis nigris de præcepto celebretur.

Attamen, cum nulla vigeat apud nos consuetudo communionem extra Missam distribuendi in paramentis nigris, tutius semper erit se ab ea abstinere, quia in re liturgica nemini licet aliquid, etiam minimum, marte proprio innovare.

Quæstio VI.

Quando polluatur aut violetur sive Ecclesia, sive Oratorium? Et An liceat aliquando Missam interrumpere, vel abrumpere, vel relinquere imperfectam?

Ad Primum. = Quando polluatur aut violetur sive Ecclesia, sive Oratorium?

Ecclesia, sive Oratorium, dummodo sit publicum, non polluitur nisi quatuor in casibus; et sunt qui sequuntur.

1.° Per voluntarium et injustum homicidium, sive respectu sui, sive respectu alterius, quamvis sanguis non effundatur, veluti si quis suspendatur, vel aliter violenter et cum injuria occidatur, absque ulla sanguinis effusione: et hoc, etiamsi homicidii causa extra ecclesiam ponatur, uti in casu quo aliquis extra ecclesiam existens sclopo occidat alterum in ecclesia existentem. Ratio est quia, si crimen, in casu, extra ecclesiam committitur, in ecclesia tamen consummatur.

2.° Per copiosam humani sanguinis effusionem ex percussione aut vulnere graviter injurioso. Et hoc, etiamsi vulnus grave fiat intra ecclesiam, et sanguis fundatur extra; non autem econtra, scilicet, si vulnus infligatur extra, et sanguinis effusio, vel etiam mors, eveniat intra; quia, in hoc casu, injuriosus actus non fuit in ecclesia, nec inceptus, nec consummatus.

Relate ad copiosam sanguinis effusionem, notandum est quod, nisi conjun-

gatur cum actu graviter injurioso, per ipsam non censetur polluta ecclesia, uti esset in casu quo, per rixam puerorum, copiosus sanguis e naribus effluerct, quia in hoc communiter non admittitur grave peccatum.

3.° Per voluntariam et criminosam humani seminis effusionem, sive in copula carnali, sive extra copulam, et etiam per actum conjugalem nulla necessitate excusabilem.

4.° Per sepulturam hominis infidelis, scilicet non baptizati, aut hæretici declarati, aut excommunicati vitandi. Inter infideles tamen, juxta probabiliorem sententiam, non sunt adnumerandi cathecumeni: quia, si carent Baptismo, non carent fide; immo, in casu, baptizati jam reputantur baptismate desiderii.

Ut autem Ecclesia aut Oratorium vere polluatur, duo necessario requiruntur.

1.° Ut crimen Ecclesiæ pollutivum vere in Ecclesia perpetretur, non vero in turri, in tecto, in sacristia, aliisque cameris Ecclesiæ adhærentibus, neque in subterraneis, nisi ea sint singulariter benedicta, uti ex se declararetur si in iisdem adesset Sepultura, aut Oratorium.

2.° Ut crimen in Ecclesia perpetratum notorium dici possit. Ablato enim scandalo, non amplus extat reconciliationis necessitas; quia hæc non ad aliud præcepta fuit, nisi ad infundendum in fidelium animis horrorem et detestationem quo sunt specialiter prosequenda crimina in ecclesia commissa.

Nec erit extra rem adnotare quod, ecclesia semel polluta, ad sacros usus inepta existit, nisi prius fuerit reconciliata per sacerdotem ab Episcopo delegatum, si Ecclesia fuerit tantum *benedicta;* per ipsum Episcopum, aut per sacerdotem a Papa ad hoc delegatum, sed adhibentem aquam ab Episcopo benedictam, si Ecclesia fuerit *consecrata.* In nostra tamen diœcesi, uti videre est in nostro Rituali, *De Reconciliatione Ecclesiæ,* facta est Archiepiscopo facultas simplicem sacerdotem delegandi ad reconciliandam, in casu pollutionis, Ecclesiam consecratam, dummodo ipse aquam adhibeat ab Episcopo benedictam.

Quod hucusque dictum est de pollutione et reconciliatione Ecclesiæ stricte tali, sub quo nomine venit etiam publicum Oratorium, valet etiam pro Cœmeterio, non autem pro Oratorio privato; nam, privata Oratoria, licet benedicta et ad divinum cultum deputata, non censentur pollui, et ideo non indigent reconciliatione, ut communiter docent Collet, Gousset, Gatticus in opere *De Oratoriis domesticis,* Ferraris in *Bibliotheca,* d. Liguori in *Opere Morali* l. VI, n. 362, Bened. XIV, in Constit. *Cum duo,* etc.

Violatio, etsi a multis unum et idem habeatur ac pollutio, a pollutione tamen distingui potest, eam definiendo: Ecclesiæ profanatio per quodcumque publicum peccaminosum actum, qui, etiamsi in jure non consideretur tamquam Ecclesiæ pollutivum, graviter tamen est læsivum illius reverentiæ quæ loco sancto semper debetur.

Ex allatis tum *pollutionis,* tum *violationis* definitionibus, nemo est cui evidenter non sit compertum quando polluatur, aut violetur, sive Ecclesia, sive Oratorium.

Ad Secundum. An liceat aliquando missam interrumpere vel abrumpere, vel relinquere imperfectam?

Supposito quod *interrumpere* idem valeat ac aliquam ponere moram

inter unam et alteram missæ partem, absque ejus integritatis præjudicio: per *abrumpere* intelligatur vel inceptam missam ante Consecrationem obtruncare, vel aliquam missæ partem, non omnino necessariam, post Consecrationem omittere: et missam *relinquere imperfectam* non aliud sonet quam missæ partem omittere quæ ad sacrificii integritatem ita est necessaria ut numquam ex proposito omitti possit, quæstioni nobis propositæ, an unum, vel alterum, vel postremum, aliquando liceat, *affirmative* non ambigimus respondere, juxta casuum diversitatem qui in Missa accidere possunt. Et revera.

I. Missam interrumpere pluribus licet in casibus, sive tantum ante Canonem, sive quocumque Missæ tempore.

Ante Canonem 1° Quando in Missa sit habenda vel Collatio Ordinum, vel Professio Religiosa, vel Concio, vel Edictorum promulgatio post Evangelium, non autem alio loco, vel Oblatio suscipienda ad Offertorium. 2.° Quando Princeps, Episcopus, Cardinalis, vel Processio populi, vel turba peregrinorum superveniat in die festo, qui alias missam non audirent.

Quocumque Missæ tempore: Missam interrumpere licet quando necessitas occurrat ministrandi moribundo vel Baptismum, vel Pœnitentiam: idem dic de Extrema Unctione iis ministranda quibus, ob phrenesim, aliamque causam, defectu Confessionis, absolutio non nisi dubia dari potuit. Urgens enim necessitas saluti proximi providendi, præcepto sacrificii continuandi semper debet prævalere. Hoc est dicendum etiam de corporali Celebrantis ipsius gravissima necessitate, juxta illud Christi adagium = Non homo propter sabbatum, sed sabbatum propter hominem. = Attamen, si hoc acciderit post Consecrationem, et in celebrationis altari adsit tabernaculum, consecratæ species in eo recondi debent, ut reverentiæ qua semper est prosequenda Eucharistia, toto tempore sacerdotis absentiæ, cautius consulatur.

II. Missam abrumpere tribus in casibus licet ante Consecrationem; unico vero in casu post Consecrationem.

Ante Consecrationem 1.° Quando sacerdos meminerit alicujus impedimenti semetipsum afficientis, scilicet se esse vel non jejunum, vel non in gratia, vel aliqua censura irretitum, et missa possit suspendi absque scandalo, aut gravi nota: nec non quando per aliqualem physicam indispositionem celebrans prævideat se non posse Missam perficere. 2.° Quando excommunicatus non toleratus præsumat interesse, nec possit expelli. 3.° Quando crimen in Ecclesia perpetretur per quod ipsa evadat polluta.

Post Consecrationem, Unico in casu, idest quando, absque vitæ periculo, reliquam missæ partem tuto non possit expleri, præter sacrarum specierum consummationem, quæ, si vix fieri potest, numquam est omittenda.

III. Missam relinquere imperfectam, quod evenire non potest nisi omittendo oblati vini consecrationem post panis peractam transubstantiationem, etiamsi numquam liceat directe, indirecte tamen et per accidens, aliquando licet, in casu scilicet quo incendium, vel inundatio, vel hostis irrueret, vel Ecclesia ipsa corrueret. In conspectu enim vitæ periculi, vere imminentis, sacerdos posset consecratam hostiam statim sumere, et abire cum calice non consecrato, quia, hisce in casibus, non est sacerdos qui marte proprio mutilat sacrificium, sed est necessitas quæ non sinit ut sacerdos sacrificium perficiat: sicuti esset in casu quo secundæ consecrationis mate-

ria omnino deficeret, vel celebranti subitanea morte correpto, nullus alter sacerdos substitui posset qui imperfectam missam ad complementum perducat.

Quæstio VII.

Qualis Missa sit Solemnis, *qualis* Cantata, *quæ* Conventualis, *quæ* Privata? *Et*

Quæ ab Acolytho præstari nequeant sacerdoti etiam dignitate præeminenti in privatæ missæ celebratione?

Ad Primum. = Qualis Missa sit Solemnis, qualis Cantata, quæ Conventualis, quæ Privata?

Solemnis dicitur illa Missa quæ apparatissima pompa conficitur, omnemque habet solemnitatem non tantum cantus et thuris, sed etiam paratorum ministrorum, omniumque cæremoniarum quæ in casu a Rubricis præscribuntur. Huic missæ reducitur illa quæ olim *Aurea* dicebatur, ad illam significandam missam quæ, Clero et Populo totius civitatis convenientibus, certis tantummodo circumstantiis, magnificentia singularissima celebrabatur.

Cantata, quæ dicitur etiam *Media*, illa est quæ solemnis et privatæ ritibus simul participat, quia, ad modum solemnis, distinctionem habet cantus, luminum et clericorum missæ inservientium, numquam vero thuris, nam in missis sine ministris thurificatio absolute prohibetur, *ex decr. N.* 3575, *sub die* 22 *Jan.* 1701: ad instar autem missæ privatæ, sine paratis ministris absolvitur.

Conventualis est illa quæ, juxta diei officium, solemniter et de præcepto, post Tertiam, in Ecclesiis cathedralibus et collegiatis, quotidie celebratur; et cum aliquali tantum, vel campanarum, vel luminum, vel famulatus, non vero ministrorum, distinctione, vel quotidie, vel certis tantum diebus, ex Instituti vel loci constitutione aut consuetudine, in conventualibus et parochialibus ecclesiis, vel cantatur, vel legitur. Ideoque hæc Missa, juxta modum vel locum quo celebratur, merito dicitur etiam vel *Capitularis*, vel *Parochialis*, vel *Solemnis*, vel *Dominica*, vel *Alta*, vel *Publica*, vel *Communis*, et idem est ac illa quæ a Walfrido Strabone *Legitima*, ab Amalario vero *Generalis* vocatur.

Ex allata Conventualis Missæ definitione facile est inferre, distinctiones ipsi competentes a loci vel functionis qualitate, numquam vero a personæ dignitate, propriam sumere rationem. Parochus enim, aut Canonicus, in collegiata, vel parochiali, vel conventuali ecclesia, missam celebrans, falso diceretur conventualiter celebrare, nisi illam missam ipse perficeret quæ, vel Capituli, aut Communitatis ratione, vel ex Ecclesiæ præcepto, illis diebus omittere non liceret.

Privata, seu *Bassa*, quæ ab aliquibus dicta est etiam vel *Secreta*, vel *Peculiaris*, vel *Singularis*, vel *Familiaris*, illa est quæ sine ulla nec ministrorum, nec inservientium, nec apparatus, nec cantus, nec luminum, distinctione, et unico tantum famulante clerico, sive in Ecclesia, sive in Oratorio etiam privato, celebratur.

Ad Secundum = Quæ ab Acolythio præstari nequeant sacerdoti etiam dignitate præeminenti in privatæ missæ celebratione.

Pluries, et præsertim per decreta 12 Jul. 1612, N. 457 *In una Cremonensi.* = 7 Aug. 1627, N. 699 *Castri Durantis.* = 18 Aug. 1629, N. 830 *In una Mediol.* = 7 Sept. 1816, N. 4528 *In una Tudensi ad Dub.* 11. 28 Apr. 1818, N. 4545 *De Privilegiis Pronotariorum, etc.* Sacra Rituum Congregatio in genere declaravit quod Canonici, Dignitates, Abbates, Prælati, Protonotarii Apostolici, Vicarii Generales, aliique omnes qui, etsi dignitate vel officio cæteris præemineant, non episcopali, sed sacerdotali tantum ordine, sunt instructi, in eorum privatæ missæ celebratione, a quolibet simplici sacerdote in nihilo discrepare possunt. Hinc, ad singulares casus deveniens istorum presbyterorum Sacrum privatim operantium, expresse statuit:

1. Quod duobus tantum cereis in altari accensis, et unico tantum ministro, qui missæ inserviat, debeant esse contenti.

2. Quod pectoralem crucem, annulum, pileolum, canonem, palmatoriam, non audeant adhibere, nec vestes de altari sumere, nec in argenteis urceolis, aut argentea adhibita pelvi, aquam et vinum sibi facere ministrare.

3. Quod, per seipsos, numquam vero per alterius manus, ipsi debeant calicem deferre, detegere, abstergere, cooperire; missale aperire et claudere; ejusque folia in missa evolvere, omnesque alios missæ ritus, juxta Rubricas, explere.

Ejusdem tenoris dispositio extat etiam, *sub Rubr. Decr.* 53, in Synodo Diœcesana Mediolanensi XXXVI, habita anno 1670.

Acolythus ergo qui sacerdotis, etiam dignitate præeminentis, privatæ missæ inservire debet, sub oculis semper habeat quæ suo celebranti, per superius allatas declarationes, vel omnino vetantur, vel tamquam ab ipso exclusive facienda, expresse præcipiuntur, et magistraliter sciet omnia quæ ab ipso præstari nequeunt in ejusdem privatæ missæ celebratione.

Quæstio VIII.

Quando et quomodo caput inclinandum, vel etiam genuflectendum, a sacerdote in ingressu ad Altare?

Et. quæ addenda, vel mutanda in Missa coram SS. Sacramento exposito?

Ad Primum. = Quando et quomodo caput inclinandum, vel etiam genuflectendum, a sacerdote in ingressu ad altare?

Sacerdos missam celebraturus, in suo ingressu ad altare, duobus in locis est considerandus, scilicet in Sacristia, et in Ecclesia.

I. In Sacristia. Antequam ab ea exeat, capite cooperto, cruci, vel imagini, capite tantummodo reverentiam facere debet, vel profundam, vel mediam, vel parvam: *profundam* si fiat Cruci; *mediam*, si loco crucis, adsit Imago B. M. V.; *parvam* si habeatur solummodo imago alicujus Sancti. Si autem, per abusum, nulla in conspectu sacerdotis exeuntis, posita est vel Crux, vel Imago, nulla etiam facienda est reverentia.

II. In Ecclesia = Reverentiæ, seu inclinationes et genuflexiones, quæ a sacerdote, in casu, fieri debent, quadrupliciter distingui possunt, ratione scilicet vel Altaris, vel SS. Sacramenti, vel Reliquiæ, vel Personæ.

1. *Ratione Altaris* = Altari majori, nec non altari specialis reverentiæ et devotionis, profunda debetur capitis inclinatio = Cæteris vero, per se loquendo, nulla facienda est reverentia. Nec aliter faciendum est si missa quæ in altari celebratur sit vel ante Consecrationem, vel post Communionem.

2. *Ratione SS. Sacramenti.* Si ipsum clausum extet in tabernaculo, vel celebranti tantum pateat a Consecratione ad Communionem, unico genu est flectendum. = Ambobus vero genibus facienda est reverentia, si SS. Sacramentum populo pateat 1. pro actu Consecrationis et sacrarum specierum Elevatione; 2. pro Communionis distributione; 3. pro publica Eucharistiæ in altari Expositione; 4. in casu quo transeatur in conspectu alterius sacerdotis SS. Sacramentum deferentis. = Notandum vero quod, in casu Communionis, sacerdos non debet genuflexus permanere donec terminetur distributio, sed, post genuflexionem, potest mox surgere et procedere, *juxta Decr. S. R. C.* 5 *Julii* 1698 *ad* 19.

3. *Ratione Reliquiæ* = Reliquiæ S. Crucis, et aliorum Passionis Instrumentorum debetur genuflxtio, si ipsa in medio altaris sit exposita; profunda tantum capitis inclinatio, si in tabernaculo dignoscatur recondita. = Reliquiæ vero cujuscumque Sancti parva debetur capitis inclinatio, dummodo in illa duo simul concurrant, 1. quod Reliquia sit insignis, 2. quod in loco principali altaris ipsa sit exposita.

4. *Ratione Personæ* = Sacerdos, etiam salutatus, neminem, quisquis sit, salutare potest, nisi transeat ante Prælatos aut Principes, quibus, dummodo non sit expositum SS. Sacramentum, caput coopertum inclinat, plus minusve, prout eorum dignitas postulat.

Duo hic occurrunt notanda: 1. quod, ante Duces, Magistratus et Dominos loci, etiamsi, per se, non debeatur, caput inclinari potest, si talis sit consuetudo; nam, extra Missam id non videtur prohibitum, *juxta Decr.* 9 *Dec.* 1702, *N.* 3636, in quo, si negative responsum fuit relate ad thurificationem et pacem dandam Ducissæ Casalacalendæ et Mariæ Caraffa Lirini principi, hoc factum est quia agebatur 1 de muliere, 2. in actu missæ. Neminem enim latet, quod, inter Missarum et Vesperarum solemnia, thuris et pacis honores mulieribus omnino prohibentur *ex Decr.* 503, 3 *Juniis* 1617. = 2. quod sacerdos celebraturus, occurrens sacerdoti ab altari redeunti, debet illi locum cedere, non vero caput inclinare.

Ad Secundum = Quæ addenda et quæ mutanda in Missa coram SS. Sacramento exposito?

I. Addenda in Missa coram SS. Sacramento exposito ad duo reduci possunt, scilicet ad Commemorationem SS. Sacramenti, et ad Genuflexiones quæ eidem debentur.

1. *Commemoratio SS. Sacramenti* = Quoties missa non sit, nec de SS. Sacramento, nec de SS. Jesu Corde, nunquam est obliviscendum Decr. sub die 16 Feb. 1737, in quo, relate ad hoc, S. R. C., non solum præceptum exposuit, sed modum etiam quo illud est adimplendum clarissime determinavit. « Dum SS. Sacramentum est patenter expositum, in omnibus » missis facienda est commemoratio de eodem post omnes alias comme- » morationes de præcepto = In missis tamen solemnibus festorum 1.ª et » 2.ª classis fit sub unica conclusione. »

2. *Genuflexiones quæ eidem debentur.* = Abstractione facta a genufle-

xionibus quæ, juxta Missæ Rubricas, debentur SS. Sacramento in tabernaculo recondito, nec non ab illis quæ missæ celebrationi semper inhærent, genuflexiones quæ, ratione SS. Sacramenti in altari expositi, in qualibet missa coram eo celebrata, semper debentur, ad triginta ascendunt in ritu romano, ad duo et viginti contrahuntur in ambrosiano. Hæc autem differentia ex hoc procedit, quod romani tantum est ritus quater in omni missa se vertere ad populum ante Benedictionem, ter scilicet pro *Dominus vobiscum*, semel pro *Orate Fratres* populo dirigendis.

Ut hæ genuflexiones recte fiant, sequentes regulæ, ex Instructione Clementina § 30, *et decr. S. R. C. sub die* 12 *Nov.* 1831, fideliter depromptis, semper sub oculis sunt habendæ.

1. Sacerdos tam perveniens ad altare missam celebraturus, quam ab altari discedens, missa celebrata, genuflectere debet cum capitis inclinatione, in capellæ plano, ante infimum altaris gradum.

2. Prima sacerdotis actio ad medium altaris, et ultima in descensu, semper debet esse genuflexio.

3. Quandocumque sacerdos accedit ad medium altaris, vel recedit a medio, vel transit per medium, semper genuflectit, etiamsi modo sit inclinatus, aut mox se debeat inclinare, vel osculum altaris ab eo sit faciendum.

4. Quotiescumque sacerdos se vertit ad populum, genuflectit non solum ante quam se vertat, verum etiam postquam sit reversus.

5. Cum, peracta Confessione, sacerdos ascendit ad altare, non amplius genuflectit in plano, sed tantum in ipso accessu ad altare, ante orationem *Oramus te, Domine*.

6. Quotiescumque inter accessum ad medium altaris et recessum ab eo habetur aliqua mora, sive pro calice in medio altaris accommodando ante missalis aperitionem, sive pro dicendis orationibus *Oramus te, Domine*, = *Munda cor meum* = *Placeat tibi, Sancta Trinitas*, semper est genuflectendum tam antea, quam postea.

7. Quando inter accessum et recessum mora est brevissima, semel tantum est genuflectendum; ideoque, in fine Missæ, quando sacerdos ad medium altaris accedit ut calicem sacristiæ restituendum accipiat, semel tantum genuflectere debet, scilicet antequam calicem accipiat, non vero postquam cum acceperit.

8. Quando sacerdos, post osculum altaris, vertere se debet ad populum, altaris osculum semper debet genuflexionem præcedere.

Mutanda vero ad hæc reducuntur.

1. Sacerdos accedens ad altare capite cooperto, juxta Rubricas, caput detegit, et biretum ministro porrigit, non ante infimum altaris gradum, sed ad capellæ cancellos, idest, statim ac venerit in conspectu SS. Sacramenti expositi.

2. Omnes Oculorum Elevationes et Capitis Inclinationes quæ, de more, ad crucem diriguntur, etiam infra Evangelium, ad SS. Sacramentum, tamquam obiectum dignius, sunt dirigendæ.

3. *Ad Verbum caro factum est* in Evangelio S. Joannis, nec non quotiescumque est genuflectendum, sive in cornu Evangelii, sive in cornu Epistolæ, sacerdos genuflectere semper debet versus SS. Sacramentum, non autem versum librum.

4. Sacerdos semper cavere debet ne unquam SS. Sacramento terga ver-

tat. Ideoque, se vertens ad populum, aut descendens ab altari, se aliquantulum retrahit a medio altaris versus cornu Evangelii, et se vertit, aut descendit, humeris versis ad cornu Evangelii, et facie versa ad cornu Epistolæ.

5. In fine Missæ, post verba *Benedicat vos omnipotens Deus*, sacerdos caput non inclinat, sed genuflectit.

6. Ad Benedictionem, Sacerdos non perficit circulum, sed, prolatis verbis *Spiritus Sanctus*, ad altare revertitur per eandem viam qua ad populum est conversus; sed, non ad medium altaris, neque iterum genuflectendo, sed immediate transiendo ad cornu Evangeliii, ubi ultimum Evangelium legere debet.

7. In fine Missæ, peracta genuflexione, cum capitis inclinatione, in plano capellæ ante infimum gradum, sacerdos bireto non tegit caput, nisi quando fuerit ad capellæ cancellos, in actu se retrahendi e conspectu SS. Sacramenti.

8. Si, ex rationabili causa, ad altare expositionis, distribuenda est Communio, vel intra, vel extra missam, tam pro dicendo versus populum *Agnus Dei*, quam pro danda populo Benedictione, sacerdos se sistit, non in medio altaris, sed aliquantulum retractus ad cornu Evangelii. Dum vero fit Eucharistiæ distributio, sacerdos quasi obliviscitur expositionis quæ in altari locum habet, et solummodo attendit ad Sacramentum quod præ manibus tenet.

Notandum denique quod, si romano more celebretur, prima, secunda, et ultima genuflexio, quæ fieri debent in plano capellæ ante infimum altaris gradum, non unico genu, sed ambobus genibus semper erunt faciendæ.

Quæstio IX.

Quotuplex est Inclinatio? Et quid notandum circa Inclinationes, Benedictiones, et ritus Manuum et Oculorum in Missa?

Ad Primum. — Quotuplex est Inclinatio?

Inclinatio generice sumpta duplex est, *Corporis* scilicet et *Capitis*. In specie autem considerata, subdividitur in *profundam* et *mediocrem* quoad inclinationem Corporis; in *profunda*, *media*, et *parva* quoad inclinationem Capitis.

In Inclinatione Corporis. 1. *Profunda* est illa qua medietas corporis totaliter est inclinata, ita ut, brachiis cancellatis, cum extremitate digitorum tangi possit utrumque genu. 2. *Mediocris* illa est quæ fit capitis et humerorum modica inclinatione. Ut vero utraque decenter fiat, pedes, medio circiter passu, ab antipondio sunt amovendi.

In Inclinatione Capitis. 1. *Profunda* illa est quæ fit magna capitis depressione, quæ secum trahit aliquam etiam humerorum inclinationem. 2. *Media* est ea quæ fit notabili tantum capitis depressione. 3. *Parva* illa dicitur quæ fit capitis depressione tantum levi.

In Inclinationibus est considerandum quod *Profunda* correspondet cultui Latriæ, et Deo tantum præbetur, scilicet vel ejus Nomini, vel verbis quæ Deum respiciunt, uti *Adoramus*, *Gratias agimus*, *Suscipe deprecationem nostram*, etc. *Media* respondet cultui Hyperduliæ, et dirigitur ad solam B. V. Mariam. *Parva* correspondet cultui Duliæ: eaque reverentur tam

Sancti qui jam lætantur in Dei cubilibus, quam viri adhuc in terris degentes, quibus, ratione dignitatis, specialis reverentia debetur, vel eorum nomini si agatur de Papa, vel eorum personæ si sermo sit de Prælatis et Principibus.

Ad Secundum. = QUID NOTANDUM CIRCA INCLINATIONES?

Circa inclinationes sive corporis, sive capitis, tria sunt notanda. 1. Cui inclinatio est dirigenda. 2. Quibus circumstantiis facienda est tum corpoporis tum capitis inclinatio. 3. Quæ advertentiæ sunt habendæ sub oculis ut inclinatio rite semper fiat.

I. *Cui dirigenda est inclinatio?*

Responsio pendet ab objecto ad quod inclinatio refertur: Hinc

1. Si inclinatio habeat pro objecto cultum latriæ, ut ad *Gloria Patri*, ad *Oremus*, ad nomen Jesu, et in transitu altaris extra Evangelium, et non præsente SS. Sacramento, semper dirigenda est ad Crucem altaris, quia per eam Christus crucifixus repræsentatur. In Evangelio autem, et ad nomen Jesu, caput est inclinandum non Cruci, sed Missali in quo Christi verba continentur. = Præsente SS. Sacramento, post Consecrationem, aut eodem in altari exposito, omnes inclinationes, etiam infra Evangelium, neque ad Crucem, neque ad Missale, sed ad SS. Sacramentum semper sunt dirigendæ.

2. Si inclinatio pro objecto habeat cultum vel Hyperduliæ, vel Duliæ, uti est illa quæ fieri debet ad nomina vel B. Virginis, vel Sanctorum, vel Summi Pontificis, inclinatio dirigenda est versus librum, seu versus nomen in libro expressum, nisi in loco principali altaris, statua, aut imago habeatur vel B. Virginis, vel Sancti. Nam, hoc in casu, cum statua aut imago cultus objectum expressius repræsentet, capitis inclinatio ad eam dirigitur.

Notandum obiter quod idem fieri debet in Missa solemni, præterquam in Evangelio; in quo, ad nomen Jesu, solus Diaconus, dum cantat. caput versus librum inclinat; omnes alii versus crucem altaris, vel versus SS. Sacramentum, si in eo sit expositum.

II. *Quibus circumstantiis facienda* sit tum corporis, tum capitis *inclinatio*, Missalis Rubrica clarissime indicat, nec est cur in iis immoremur, cum quisque possit et debeat suo loco eas legere.

III. *Quæ advertentiæ sub oculis sunt habendæ ut quæque inclinatio rite semper fiat?*

Hæ advertentiæ ad quinque reduci possunt, et sunt sequentes. 1. Quod in Missa de *Requiem* non fit inclinatio capitis, si in canone, vel alibi, exprimatur nomen Sancti de quo illa die fit officium, vel commemoratio, quia, Missa de *Requiem* nil habet commune cum officio diei, *juxta decr.* 12 *Aprilis* 1823. 2. Quod caput inclinandum est tantummodo ad nomina Sanctorum de quibus fit commemoratio specialis, non autem ad nomina illorum de quibus fit mentio in oratione *A cunctis*, aut de quibus oratio ad libitum recitatur. 3. Inclinatio debetur tantum nominibus propriis sub quibus Sancti ab Ecclesia coluntur, uti est Petrus, Paulus, etc., non autem Simon Bar-Jona, Saulus, etc., vel nomen *Maria* quod reperitur in Evangelio Assumptionis, ex eo quod, pro ista Maria, intelligitur Lazari soror, non autem Deipara Virgo: sic enim statuit S. R. C. *die* 7 *Dec.* 1844 *ad dubium* 11. 4. Quod, si plura Sanctorum nomina junctim recitari debent, semel tantum inclinandum est caput, inclinationem vero continuando a primo nomine

usque ad ultimum. 3. Quod in Missa solemni, præter inclinationes quæ in quacumque privata missa faciendæ sunt, aliæ fieri debent, tum a Celebrante, tum a Ministris: hinc Celebrans caput inclinare debet etiam quoties ad *Gloria* et *Credo* ea cantantur in choro ad quæ alias caput inclinare debet, nisi ipse interea legat. Diaconus vero et Subdiaconus caput inclinare debent 1. quoties illud inclinat Celebrans, nisi aliunde sint occupati; 2. dum mutant locum, nisi genuflectant; 3. dum sibi invicem dant pacem; 4. ante et post quam aliquem incensent Corpus vero profunde inclinare debent 1. dum sua vice recitant *Confiteor;* 2. quoties ad altare accedunt, vel ab eo recedunt.

Quid notandum circa Benedictiones?

Circa Benedictiones, quæ semper fiunt efformatione Crucis, duo præcipue notanda sunt, scilicet quomodo et quando sint impertiendæ.

I. Relate ad *Quomodo*, undecim traduntur regulæ.

1. Cruces fiunt extensis et unitis omnibus digitis dexteræ manus, etiam in formando transversam crucis partem, *uti definivit S. R. C. 4 Aug.* 1663 *ad 4 et 24 Julii* 1683, *ad* 6, nisi sit inter Consecrationem et Communionem, quo tempore pollices et indices utriusque manus conjuncti tenentur, reliquis digitis extensis et unitis.

2. Sacerdos seipsum signans sinistram non impeditam semper ponere debet infra pectus, ut sit extra terminum crucis faciendæ, non autem inferius; alia autem signans, si stet ad altare, sinistram non impeditam super altare ponere debet, præterquam ad signationem Evangelii, quando eandem super librum ponit; et si facie non stet versus altare, sinistram ponere debet infra pectus.

3. Sacerdos seipsum, aut alia signans, semper erectus stare debet, numquam vero inclinatus.

4. Si seipsum, aut alia signanti, verba aliqua sunt proferenda, verba ita sunt distribuenda ut earum prima pars pronuntietur dum recta describitur linea, postrema vero dum efficitur linea transversa.

5. In omni signatione aut benedictione alicujus rei, parvus digitus, sed unitus cum reliquis digitis, vertendus est ad rem cui benedicitur.

6. Extensio et mensura linearum crucis desumuntur ab extremitate parvi digiti, potiusquam ab extremitate digiti longioris.

7. Mensura crucis major aut minor esse debet pro objecto cui benedicitur. Lineæ tamen, nec ita parvæ esse debent ut crux vix distinguatur, nec ita longæ ut rei signandæ latitudinem multum excedant. Unde, in benedictione populo impertienda ante ultimum Evangelium, prima linea frontem et pectus, altera vero transversa humerorum latitudinem numquam excedere debet. Similiter, in signatione hostiæ et calicis, horum latitudinem vel nihil, vel non multum superent signationis lineæ.

8. Ante quamcumque alicujus rei signationem, manus ante pectus sunt jungendæ, nisi altera sit impedita.

9. Post factam primam lineam, manus, seu parvus digitus, linea recta reducendus est ad medium ipsius lineæ rectæ, et ita procedi debet ad alterius transversæ lineæ formationem: alias enim non signum crucis efformatur, sed tantum illius species, seu potius circulus quasi rotundus.

10. Omnes cruces exacte, distincte et modeste sunt formandæ, et manus nullatenus cum præcipitatione est agitanda.

11. Celebrans, se signando, dexteræ manus extremitate, omnibus digitis extensis et junctis, et post Consecrationem, pollice et indice unitis, debet physice tangere frontem, pectus, humerum sinistrum, et, manu parum incurvata, humerum dexterum, debita verba distribuendo ad singulum contactum. Deinde non est manus reducenda ad medium pectoris, cum de hoc nihil omnino reperiatur in Rubricis. Signando vero simul hostiam et calicem, in crucis efformatione, æqualis tenenda est manus altitudo, tam super calicem, quam super hostiam. Si hostia sola sit signanda, nodus calicis habetur tamquam norma pro altitudine crucis efficiendæ: si calix tantum signandus est, tam recta, quam transversa crucis linea, numquam extendi debet ultra ipsius calicis cuppam ex aperto ore consideratam.

II. Relate ad *Quando* crux pro benedictione est efformanda, remittendo celebrantem ad Rubricas quoad tempus cujuscumque benedictionis, nobis sufficiat notare quod cruces efformandæ in privatæ missæ ambrosianæ celebratione non minus esse debent quam octo et quinquaginta (58), a quibus tres tantum sunt subtrahendæ si missa sit de *Requiem*.

Quid notandum circa ritus Manuum in Missa ?

Manus in Missa considerari possunt sub quinque respectibus, earum scilicet, vel Junctione, vel Elevatione, vel Extensione, vel Separatione, vel Varia earum Positione.

I. Respectu *Junctionis* notandum est 1. Quod, palma et digiti extensi et conjuncti unius manus sibi invicem uniri debent palmæ et digitis alterius manus, quasi ad efficiendum unum corpus. 2. Quod, ante Consecrationem, et post Communionem, pollex dexter poni debet super sinistrum. 3. Quod, si tenendæ sint ante pectus, debent parum distare a vestibus, et extremitas digitorum faciem respicere sacerdotis, potius quam tabulam altaris. 4. Quod, si tenendæ sint super altari, ita poni debent ut parvi digiti medium anterioris partis mensæ, vel antipondii, si habeatur, tangant, et reliqui digiti, absque ulla separatione a parvis digitis, in superiori parte mensæ altaris quiescant. Et hoc fieri debet etiam post Consecrationem.

II. Respectu *Elevationis* quæ fieri debet ad *Gloria, Credo, Te igitur*, ad utrumque *Memento*, ad *Benedicat vos omnipotens Deus*, notandum occurrit. 1. Quod, ut manus simul jungantur, quasi circulus per eas est describendus. 2. Quod hanc elevationem faciendo, vitanda est manuum depressio, sed ante pectus ita sunt expandendæ ut humerorum latitudinem non excedant, easque jungendo, altitudinem humerorum non superent. 3. Quod ad utrumque *Memento* manus elevari possunt usque ad faciem.

III. Respectu *Extensionis*, notandum est quod 1. Si super altare extensæ manus ponendæ sunt, ante Consecrationem teneri debent extra corporale, nisi istud nimis magnum foret; post Consecrationem vero super corporale, juxta mediæ partis corporalis ipsius plicaturam. 2. Si super librum ponendæ sunt, eadem servanda est regula quæ pro manibus super altare positis jam tradidimus. 3. Si super altare ponendæ sunt ut altare osculetur, vel ante illum genuflectatur, cum manuum positio, hoc in casu, sit mere accessoria, manus eo modo ponendæ sunt quo commodius sacerdos possit vel osculari, vel genuflectere.

IV. Respectu *Separationis*, dum una manus separatim aliquid agit, altera numquam esse debet pendula in aere, sed ponenda est, digitis extensis et junctis, vel super pectus, vel super librum, vel super altare.

V. Respectu *aliarum Positionum*, tria sunt notanda. 1. Quod in percussione pectoris ad *Nobis quoque* et ad *Domine, non sum dignus*, si pectus generatim perculi solet tribus extremis digitis versus palmam parum incurvatis, non sunt improbandi qui, aperta et extensa palma, pectus percutiunt, cum circa hoc nihil expresse præcipiatur in Rubricis. 2. Quod calix accipiendus est semper ad nodum qui est infra cuppam, sed diversimode; scilicet, ante Consecrationem, ab una parte cum pollice tantum, et ab altera cum omnibus reliquis digitis: post Consecrationem, ab una parte cum pollice et indice junctis, et ab altera cum tribus reliquis digitis. 3. Quod calix discooperitur et cooperitur dextera manu inter pollicem et reliquos digitos, sed a Consecratione usque ad digitorum ablutionem, inter pollicem et indicem simul junctos et tres reliquos digitos, palla de calice tollitur, et ponitur super altare versus cornu Epistolæ, ita tamen ut ex una medietate extet super corporale, ex altera super tabulam altaris: sinistra interim super pedem calicis posita ad cautelam, ne calix evertatur. Eodem modo palla resumitur, et ori calicis superponitur.

Quid notandum circa ritus Oculorum in Missa?

Ritus *Oculorum* in Missa ad hæc tria reducuntur, scilicet 1. ad oculorum elevationem cui statim succedere debet eorum demissio. 2. Ad oculorum elevationem per aliquod tempus continuandam. 3. Ad oculorum fixionem super aliquod speciale objectum quod sub oculis habetur.

I. Primo in casu tria notanda sunt, scilicet 1: Quod, *juxta decretum S. R. C.* **22** *Julii* 1848, *ad* 3, oculi semper elevandi sunt ad altaris crucem, ad eam aspiciendam, quotiescumque præcipitur in Rubricis oculorum elevatio. 2. Quod si Crux sit valde eminens, sufficit oculos versus eandem elevare, quin ea realiter aspiciatur. 3. Quod, si in altari sit expositum SS. Sacramentum, ad Sacramentum expositum, non vero ad Crucem, oculi sunt elevandi. Cessat enim cultus imaginis si prope eam adest realitas.

II. Secundo in casu unum tantum notandum est, scilicet quod oculorum elevatio continuare debet per totum tempus in quo verba recitantur oblationis tum hostiæ, tum calicis, et toto tempore quo perdurat hostiæ et calicis elevatio ut populus in consecratis speciebus Christum adoret.

II. Tertio denique in casu notandum est quod oculorum fixio in hostiam jam consecratam continuare debet toto tempore quo perdurat 1. Privata sacerdotis oratio in *Memento* Defunctorum, 2. Orationis Dominicæ recitatio, 3. *Domine, non sum dignus* ter repetitus ante Communionem.

Ad devotius complendos oculorum ritus in missa, non erit extra rem adnotare quod oculi in Missa vel elevantur, vel fixi tenentur, tribus præsertim rationibus, scilicet: 1. Ut sacerdos Christum imitetur, qui Patrem oraturus, præsertim in ultima Cœna, oculos elevavit. 2. Quia preces et actiones ad quas oculi elevandi sunt, illorum elevationem quasi naturaliter exigunt. 3. Ut non verbis tantum, sed etiam corde, sacerdos Christum alloquatur, suamque mentem, per exteriorem oculorum elevationem, attentius ad Deum dirigat.

FINIS

CATALOGO

DI ALCUNI LIBRI VENDIBILI DALLA TIP. E LIBR. ARCIVESCOVILE

DITTA GIACOMO AGNELLI

Milano. — Via S. Margherita. N. 1.

Anima (L') Desolata, confortata a patir cristianamente colla considerazione delle massime eterne, in 32.° . . . . L. — 75
Antiveleno Cristiano a difesa dell'Innocenza, in 32.° . . . . » — 80
APPROSIO. — L'anima santamente guidata alla mensa eucaristica in 32.° » — 50
AVRILLON. — Meditazioni ed affetti sulla Santa Comunione, in 32.° » — 75
—— — Condotta per passare santamente l'Avvento . . . . » 1 50
Avvisi alle giovani. Vol. 2 in 24.° . . . . » 1 50
BAUDRAND. — Anima sul Calvario che considera i patimenti di Gesù Cristo, in 12.° . . . . » — 60
—— — Anima infiammata di amor divino per la sua unione ai sacri cuori di Gesù e Maria, in 16.° . . . . » — 60
Biblia Sacra vulgatæ editionis Sixti V Pontificis maximi jussu recognita et Clementis VIII auctoritate edita, in 8.°, ediz. nuovissima » 8 —
BERGIER. — Quadro della divina misericordia a conforto delle anime timorose, in 16.° . . . . » — 80
BERTOLOTTI. — Il Purgatorio. Discorsi, in-8.° . . . . . . » 2 —
BOMBOGNINI. — Antiquario della Diocesi di Milano, in 8.° . . . . » 1 50
BORDONI. — Discorsi per l'esercizio della buona morte. Vol. 2 in 8.° » 8 —
BOSSUET. — Trattato della Concupiscenza, in 16.° . . . . . . » 1 —
BRANCA. — Spiegazione del Vangelo per tutte le domeniche e feste dell'anno. Vol 6 in 24.° . . . . » 6 —
BRON. — Nuovo metodo di canto fermo ridotto più semplice e progressivo » 3 —
TASSONI. — La Religione Dimostrata e difesa. Fasc. 3 in 8.° . . » 3 —
CAMUS (Monsignor Pietro). — Lo spirito di S. Francesco di Sales. Vol. 2 in 24.° . . . . » 2 —
CARMINATI. — Brevi Spiegazioni dei santi Vangeli per le domeniche e le principali feste dell'anno, in 16.° . . . . » 1 50
Cerimoniale Ambrosiano del sac. Giovanni Dozio, in 8.° . . . » 6 —
Notizie di Brivio e sua pieve idem in 8.° . . . » 6 —
Notizie di Vimercate e sua pieve idem in 8.° . . . » 5 —
Compagno (Il) Fedele del Cristiano, raccolta spirituale di pratiche di Pietà pel cristiano, in 32.° . . . . » 1 —
CASINI. — Prediche. Vol. 3 in 8.° . . . . » 12 —
DONADONI. — Prediche e panegirici. Vol. 3 in 8.° . . . . . . » 6 —
Enciclopedia dell'Ecclesiastico, compilata dall'abb. Vincenzo d'Avino. (È in corso di associazione). Per ciascun fascicolo . » 2 —
FERRERI. — Istruzioni in forma di catechismo, ad uso del popolo. Vol 2 » 4 —
FINAZZI. — Il Confessore diretto secondo la dottrinadei Santi, in 8.° » 4 —
FRANCO. — Tre racconti, in 32.° . . . . » — 80
FUSIGNANO. — Esercizj Spirituali, soliti a darsi al popolo . . . » 2 —
GAUME. — Catechismo di Perseveranza. Vol. 8 in 16.° . . . . . » 14 —
—— — Manuale dei Confessori. Vol. 2 in 16°. . . . . . . » 5 —
Gesù al cuor del Sacerdote, ovvero considerazioni ecclesiastiche per ciascun giorno del mese, in 32.° . . . . » — 80
Giardinetto di Rose, e Valle di Gigli di Tommaso da Kempis, in 32.° » 1 25
GILI. — Il Mese Eucaristico, ossia il Mese di Giugno, in 32.° . » 1 80
—— — La Chiave del Purgatorio in mano del fedel cristiano, in 32.° » 1 50
—— — Il Mese di Maggio secondo lo spirito di S. Francesco di Sales, in 32.° » 1 20
GOUSSET. — Compendium Moralis Theologiæ. Vol. 2 in 16.° . . . » 7 —
GROU'. — Vita interiore di Gesù e di Maria. Vol. 2 in 16.° . . . » 8 —

GROU. — Manuale delle Anime Interne, in 32.° . . . . . . L. 1 50
—— — Meditazioni in forma di ritiro sopra l'amor di Dio, in 32.° » 1 —
GUALZETTI. — Discorsi Sacri. Vol. 3 in 8.° . . . . » 9 —
HENRION. — Storia Universale della Chiesa Cattolica. Vol. 13 in 4.° » 60 —
HURTER. — Storia di Innocenzo III.° Vol. 3 in 8.° . . . . . » 6 —
LIGUORI. — Il Compagno del Sacerdote nell'Apparecchio e ringraziamento della messa, in 32.° . . . . » 1 —
LIGUORI. — Theologia Moralis. Vol. 3 in 16.° . . . . » 10 —
MARIN. — Virginia, ovvero la vergine cristiana. Istoria Siciliana, in 16.° » 4 —
MARTINI. — La Sacra Bibbia. Firenze, 1852. Vol. 4 in 4.° . . . » 25 —
—— — La Sacra Bibbia. Milano, 1859-60. Vol. 4. in 4.°, con molte incisioni in acciajo . . . . » 80 —
MARTINENGO. — Il Tobia, in 32.° . . . . » — 80
MAZZUCOTELLI. — La Chiesa Cattolica e le comunioni eterodosse, studj religioso-sociali, in 8.° . . . . » 4 —
Manuale di Pietà ad uso dei Seminaristi, in 32.° . . . . . . » 1 50
Meditazioni per ciascun giorno del mese sulla passione di Gesù Cristo aggiuntovi il modo di udire la messa, in 32.° . . . » — 75
Mese di Giugno consacrato al sangue preziosissimo di Gesù Cristo, in 32.° » — 60
MICHELI. — Vite de' Santi e dei personaggi illustri dell'Antico Testamento. Vol. 13 in 24.° . . . . » 10 —
MISLEI. — La Madre di Dio descritta dai Santi Padri e Dottori della Chiesa con appendice di narrazioni maravigliose, in 16.° . . » 4 —
NEPUEU. — Pensieri, ovvero riflessioni cristiane per tutti i giorni dell'anno. Vol. 4 in 32.° . . . . » 5 —
NICOLAI. — Il Buon Rettore del Seminario, in 16.° . . . . . » 1 50
—— — L'Amico dei Seminaristi, in 16.° . . . . » — 80
Notti (Le) di S. Maria Maddalena penitente, coll'aggiunta degli affetti di un'anima penitente, in 32.° . . . . » — 60
PIANO. — Istruzioni dogmatiche parrocchiali, e discorsi evangelici. Vol. 2 in 4.° . . . . » 7 —
PINART. Le fiamme dell'amor di Gesù Cristo ossia amor sommo dimostrato da G. C. nell'umana redenzione, in 16.° . . . . . » — 75
Raccolta di Sermoni pel mese di maggio, in 16.° . . . . . » 3 50
Raccolta di Panegirici recitati nella Metropolitana di Milano in onore di S. Carlo Borromeo, in 16.° . . . . » 1 50
REGONATI. — La Storia Sacra, narrata in cento racconti ad uso delle scuole e del popolo, in 16.° . . . . » — 90
RICCARDI. — Storia dei Santuari più celebri di Maria ss. sparsi nel mondo cristiano. Vol. 4 con incisioni, in 8.° . . . . . . » 8 —
RODRIGUEZ. — Esercizio di Perfezione e di cristiane virtù. Vol. 3 in 24.° » 6 —
ROSSI. — Vieni meco, ossia il Maestro che indirizza i suoi scolari all'assistenza delle sacre funzioni, secondo i due riti ambrosiano e romano, ed alle altre pratiche di pietà, ecc. . . . . . » 1 75
—— — Piccolo Catechismo Sillabico proposto ai signori Maestri di elementare istruzione, per far apprendere con facilità i primi rudimenti di religione e le quotidiane preghiere ai loro teneri allievi . . . . » — 30
SALA (Can. Aristide). — Il Genio Italiano a Maria Vergine . . . » 3 —
SACCARELLI. — Vita della venerabile madre Giovanna Francesca Fremiot di Chantal, in 16.° . . . . » 4 —
Sacerdote (Il) provveduto per l'assistenza de' moribondi, per l'occorrenza di varie benedizioni e per l'amministrazione di alcuni sacramenti, aggiuntovi la benedizione papale, in 16,° . . . » 1 —
SALES. — Il Teotimo, ossia trattato dell'amor di Dio. Vol. 2 in 16.° » 4 —
—— — Lo Stendardo della S. Croce, in 16.° . . . . . . » 2 —
—— — La Filotea coll'aggiunta dell'Istruzione sul matrimonio, in 16.° » 2 —
—— — Lettere Spirituali. Vol. 4 in 16.° . . . . » 4 —
SEGNERI — La Manna dell'Anima. Vol. 13 in 16.° . . . . . » 12 —
—— — Il Cristiano Istruito. Vol. 2 in 8.° . . . . » 6 —

GROU. — Quaresimale, in 8.° . . . . L. 3 50
SCAVINI. — Theologia Moralis Universa. Vol. 3 in 16.° . . . . » 14 —
SCUPOLI. — Il Combattimento Spirituale, in 16.° . . . . . . » 1 50
SPINOLA. — Meditazioni sulla passione di Gesù Cristo. Vol. 3 in 16.° » 10 —
TARRA. — Il Vangelo festivo secondo il rito ambrosiano, con riflessioni, preghiere e pie pratiche per la s. Messa e pei Sacramenti, ad uso del popolo . . . . » 2 —
TONSO. — Quaresimale, in 8.° . . . . » 5 —
TSCHUPICK. — Triplice corso di sermoni pastorali sui vangeli delle Domeniche. Vol. 4 in 16.° . . . . » 6 —
Veglie (Le) di S. Agostino del canonico Giovanni Domenico Giulio, in 16.° » — 80
VENINI. — Prediche e Panegirici Quaresimali. Vol. 2 in 24.° . . » 3 —
Vita (La) del Sacerdote, vita di fede. ossia motivi per mantenere viva la fede nel sacardote, in 32.° . . . . » 1 50
Vita di S. Francesco di Sales. Vol. 3 in 16.° . . . . » 10 —
Vita di S. Teresa scritta da lei medesima. nuova edizione in 32.° . » 2 —
Vita di Santa Giovanna di Valois, in 16.° . . . . » 1 —
Vita di S. Carlo Borromeo scritta dal P. Giussano. Vol. 4 in 32.° . » 3 —
Vita di Gesù Cristo scritta da Antonio Hirscer, in 16.° . . . . » 2 50
Vita di S. Luigi Gonzaga scritta dal P. Antonio Cesari, in 16.° . » 1 —
Vita del Glorioso Patriarca S. Giuseppe. Vol. 3 in 32.° . . . . » 4 —
ZAPATA. — Ristretto, ovvero Breve discorso sopra le regole di canto fermo . . . . » 3 —
ZOPPI. — Omelie, Sermoni e Panegirici. Vol. 4 in 8.° . . . . » 25 —
WISEMAN. — Fabiola, o la Chiesa delle Catacombe. Nuova edizione » 1 60

LIBRI LITURGICI.

DIURNUM AMBROSIANUM juxta Breviarium novissime editum auctoritate Bartholomæi Caroli Romilli archiepiscopi mediolanensis. Mediolani 1862.
UFFICIO della B. V. M., in 16.°, edizione 1858.
——— in 32.°, edizione 1849, in carta fina.
OFFICIO DA MORTO in 8.°, col canto fermo.
——— in 16.°, senza canto.
——— — secondo il rito romano.
RITUALE DA MORTO AMBROSIANO, in 4.°, in rosso e nero, edizione nuovissima.
RITUALE ROMANUM.
RITUALE SACRAMENTORUM ad usum mediolanensis ecclesiæ.
LITANIÆ MAJORES ET TRIDUANÆ SOLEMNES, in 8.°, in rosso e nero.
CERIMONIALE AMBROSIANO, in 8.°, 5 fascicoli, vendibili anche separatamente.
COLLETTARIO AMBROSIANO, in rosso e nero.
BREVIARIO AMBROSIANO, in 16.°, ediz. 1840, 4 Vol. in nero.
——— » 1845, 4 Vol. in nero.
——— in 8.°, 1860, 4 Vol., ultima edizione, in rosso e nero.
MESSALE AMBROSIANO, ultima edizione, in rosso e nero.
——— da morto, edizione nuovissima in rosso e nero.
MESSALE ROMANO, ultima edizione, in rosso e nero.
——— da morto, 1860, in rosso e nero.
AGGIUNTE AL MESSALE AMBROSIANO dal 1712 al 1862.
— AL MESSALE ROMANO.
— AL BREVIARIO ROMANO.
— AL BREVIARIO AMBROSIANO.
BREVIARIO ROMANO, ultima ediz. Marietti, in 16.°
IL SACERDOTE provveduto per l'assistenza dei moribondi, in 16.°
ORDO ministrandi sacramenta infirmis, in 16.°, in rosso e nero.
MONITA Pii Sacerdotis, etiam curam animarum gerentis, aggiuntovi il Modo pratico per celebrare la Santa Messa secondo le rubriche del rito ambrosiano, in 32.°
HORÆ DIURNÆ, in 32.°

LIBRI VENDIBILI A DOZZINA.

		L.	c.
Adorazione alle sacratiss. piaghe di Gesù Crocifisso	*alla dozzina* L.	—	60
Anima (L') in conversazione con Dio	»	1	50
Antifone ed Inni che si cantano nelle Messe solenni, secondo il rito ambros.	»	—	80
Catechismo elementare dei fanciulli di G. Careno	»	2	50
Piccolo Catechismo per le prime classi delle scuole elementari ad uso della Città e Diocesi di Milano (addottato nelle pubbliche scuole)	»	1	20
——— del Sacro cuore di Gesù	»	3	—
Compendio della Dottr. Crist. pubblicato per ordine di s. Carlo Borr.	»	1	—
——— di Dottr. Crist. cogli esercizi divoti ad uso dei giovanetti	»	2	—
Catechismo, ossia, compendio della Dottrina Cristiana per la Diocesi di Milano, esposto dal sacerdote Vincenzo Brambilla e superiormente approvato	»	12	—
Contemplazione dei misteri del ss. Rosario	»	—	60
Corona di dodici novene in onore di Maria Santissima	»	2	—
Le 52 settimane in onore di s. Luigi, di Bartolommea Capitanio	»	2	—
Dispute della Dottrina Cristiana	»	3	—
Divozione delle sette visite al ss. Sacramento	»	—	60
Esercizio della Via Crucis	»	—	50
Indirizzo per la prima Confessione, Comunione e per la Cresima	»	1	—
Inni e salmi della Chiesa secondo il rito ambrosiano	»	1	—
L'Ora santamente impiegata davanti al ss. Sacramento	»	1	—
Visita al ss. Sacramento, di Sant'Alfonso Maria de' Liguori	»	3	—
——— — Massime eterne	»	2	50
Memoriale di Dottrina Cristiana pei principianti	»	—	80
Modo di servire la santa Messa secondo il rito ambrosiano e romano.	»	—	60
Novena del santo Natale	»	—	50
Officio de' morti con le antifone alla Messa e tant'altre aggiunte	»	2	80
Pratica per onorare il sacro cuore di Gesù	»	1	20
Preghiere da farsi nell'accompagnare il santo Viatico	»	—	75
Documenti per tranquillare le anime timorose nelle loro dubbiezze del R. Padre Quadrupani	»	3	—
Regole pubblicate da S. Carlo Borromeo per le Compagnie del SS. Sacramento, ec. ec.	»	3	50
Orazione a S. Luigi Gonzaga per ottenere la santa purità	»	—	60

LIBRI ADATTI PER LA PRIMA COMUNIONE

legati in carta marocchinata a colori assortiti.

		L.	c.
Esercizio cristiano	*alla dozzina* it. L.	2	50
Pascolo dell'anima	»	3	—
Tesoretto della santa Messa	»	3	50
Tesoro spirituale della santa Messa	»	4	—
Tesoro edificante di divozione, figurato	»	4	—
Ricordo del Pastore ai suoi piccoli parrocchiani nel giorno della prima comunione	»	4	—
Dono del Parroco ai fanciulli ed alle fanciulle nel giorno della prima comunione	»	4	—
Ricordo della mia prima comunione	»	4	—
Manuale di pietà che contiene il modo pratico di sentire la santa Messa, di confessarsi e comunicarsi, raccomandato da Monsignor Pietro Scavini, per cura del sacerdote Antonio Bandi	»	6	—

NB. **Tutti i suddetti libri si potranno avere legati in mezza pelle, mediante l'aumento di lire una e centesimi cinquanta alla dozzina.**

Legati in mezza pelle con oro sul dorso e con impronto a secco sui quadranti.

Gesù al Giovane colla dottrina e coll'esempio, nella manifestazione delle sue verità non che quando ascolta la santa Messa e si accosta a ricevere i santi Sacramenti della Penitenza e dell'Eucaristia . . . . *alla dozzina* it. L. 15 —
Il Pio Giovanetto. Meditazioni, col modo d'ascoltare la s. Messa e l'apparecchio alla Confessione e Comunione . . . . » 15 —
L'Imitazione di Cristo di Tomaso da Kempis (ediz. in form. comodissimo) » 12 —
Pratica d'amar Gesù Cristo di s. Alfonso M. de Liguori . . » 12 —
Opere spirituali, dello stesso . . . . » 12 —
Apparecchio alla morte, dello stesso . . . . » 12 —
Guida dell'anima cristiana nell'esercizio della preghiera . . » 18 —
Preghiere cristiane di Nicolò Tommaseo . . . . » 24 —
Meditazioni ed affetti sulla ss. Comunione, del P. Avrillon . . » 12 —
L'anima desolata confortata a patir cristianamente coll'aggiunta della santa Messa . . . . » 12 —
Giornale Cristiano in carattere grande. Edizione nuovissima elegante » 12 —
Manuale di divozione per il popolo di campagna di rito ambrosiano, dei Sacerdoti Giacomo Villa e Giuseppe Manzoni . . . . » 24 —
—— — —— idem di rito romano . . . . » 24 —

ABREU (D') — Instituzione del Parroco, ovvero specchio de' Parrochi. Vol. 2 in 8.° . . . . L. 6 —
ABBADIE. — Trattato della verità della Religione Cristiana. Vol. 8 in 8.° » 12 —
AGNELLI. — Il Parrocchiano Istruttore. Vol. 2 in 4.° . . . . » 5 —
ALBERGOTTI (Monsig. Agostino). — La via della Santità mostrata da Gesù al Cristiano, in 12.° . . . . » 2 50
Anima (L') guidata alla sacra mensa, ecc. Meditazioni di Lorenzo Caldarino, in 12.° . . . . » 2 —
ANTONINI. — Verità del Cristianesimo dimostrata, ecc. Vol. 2 in 12.° » 3 —
ANNONI. — Documenti spettanti alla Storia della Santa Chiesa Milanese, in 8.° . . . . » 3 —
Anno Spirituale che contiene una condotta e certi esercizi per ogni giorno dell'anno. Vol. 5 in 8.° . . . . » 15 —
—— Ecclesiastico, ovvero istruzione famigliare sui misteri, usi e feste che la Chiesa celebra fra l'anno, in 18.° . . . . » 1 50
Arte di viver contente le Religiose ne' sacri Chiostri, del P. Faustino Lombardelli, in 12.° . . . . » 1 —
ASTOLFI. — Miracoli della Croce Santissima, in 8.° . . . . » 5 —
Atti di S. Girolamo Miani in verso Italiano, pubblicati nella sua canonizzazione . . . . » 4 —
—— di ossequio al Santissimo Cuore di Gesù, in 16.°, figurato . » 2 —
AUDISIO. — Diritto pubblico della Chiesa e delle Genti cristiane. Roma, 1863, vol. 3. . . . . » 9 —
—— — Lezioni di sacra eloquenza. Torino in 8.° . . . . » 8 —
AURIEMMA. — Affetti scambievoli tra la Vergine Cristiana e i suoi divoti. Vol. 2 in 12.° . . . . » 4 —
Avvertimenti pei Confessori, di S. Carlo Borromeo e di S. Francesco di Sales, in 12.° . . . . » 2 50
Avvisi ed istruzioni pratiche intorno ai principali doveri delle persone religiose, in 12.° . . . . » 1 50
BADIA. — Prediche Quaresimali. Vol. 2 in 4.° . . . . . . » 10 —
BAGNATI. — L'anima in solitudine, in 8.° . . . . » 2 50
—— — Le virtù praticate da Maria Santissima e proposte ai suoi divoti per la imitazione delle medesime. Vol. 2 in 12.° . » 4 —
—— — Verità Evangeliche e Discorsi Morali, in 4.° . . . » 3 —
—— — Panegirici Sacri. Vol. 3 in 16.° . . . . » 8 —
BARBIERI. — Sermoni, Epistole e Prose diverse, in 16.° . . . » 2 60
—— — Saggi di Sacra Eloquenza, in 12.° . . . . . . » 1 80

BARTOLI. — Delle grandezze di G. C. di sè stesso e delle nostre in lui. Vol. 4. . . . . L. 6 —
BARZELOTTI. — Il Parroco istruito nella medicina, ecc., utilità spirituale e temporale de' suoi popolani. Vol. 2 in 16.° . . . » 7 —
BATTAGLINI. — Istruzione ai Parrochi per la predicazione evangelica, in 4.° » 4 —
BERGAMO (DA). — La Elezione dello stato Ecclesiastico, in 8.° . . » 3 —
BERGIER. — La Certezza delle Prove del Cristianesimo, in 8.° . . » 2 50
BERLENDIS. — Panegirici Sacri, in 4.° . . . . » 6 —
BERNARDONI. — Panegirici e Discorsi, in 4.° . . . . . . » 2 50
Biblioteca Ecclesiastica e di varia letteratura antica e moderna. Vol. 4 in 8.° . . . . » 16 —
BONFANTI. — Orazioni Sacre, in 4.° . . . . » 1 50
BOSSUET. — Trattato dell'Amor di Dio, in 8.° . . . . . » 3 —
—— — Preghiere Ecclesiastiche, in 8.° . . . . » 3 —
—— — Meditazioni sul Vangelo. Vol. 4 in 8.° . . . . . » 12 —
BOURDALOUE. — Sermoni sopra i misteri, in 4.° . . . . . » 3 —
—— — Panegirici e Sermoni, in 4.° . . . . » 2 55
—— — Esortazioni ed istruzioni cristiane, in 4.° . . . . » 2 00
BRETEVILLE. — Orditure di Sermoni per l'Avvento, in 4.° . . . » 3 50
CARRON. — Pensieri Ecclesiastici per tutti i giorni dell'anno. Vol. 4 in 18.° » 10 —
CASTELVETERE. — Direttorio mistico per i Confessori, ovvero istruzioni, ecc., in 12.° . . . . » 2 —
CAVIARI. — Ritiramento Spirituale, in 12.° . . . . . . » 6 —
CHEVASSU. — Discorsi per tutte le Domeniche dell'anno ossia missionario parrocchiale . . . . » 6 —
CHIRAT. — Spirito delle Cerimonie della Chiesa, in 12.° . . . » 3 —
CIAFFONI. — Apologia in favore de' Santi Padri, in 8.° . . . » 3 —
COMUNE. — Quaresimale Postumo, in 4.° . . . . » 3 50
Concordia Evangelica della Passione di Gesù Cristo, in 8.° . . . » 2 50
CRASSET. — La Manna nel deserto per le persone in ritiramento, in 16.° » 2 —
CUNILIATI. — Il Catechista in Pulpito, in 4.° . . . . . . » 4 50
—— — Il Predicatore Eucaristico. Vol. 2 in 4.° . . . . . » 8 —
CADORE (DA). — Panegirici, discorsi morali e prediche quaresimali. Vol. 7 in 16.° . . . . » 14 —
VICENZA (DA). — Orazioni Sacre. Vol. 2 in 8.° . . . . . . » 4 —
DEANI. — Quaresimale. Vol. 4 in 8.° . . . . » 8 —
Decade di Panegirici Sacri composti e recitati da due Agostiniani Scalzi. Vol. 4 in 8.° . . . . » 8 —
DIJON. — Lo spirito del Cristiano formato su quello di Gesù Cristo alla perfezione Cristiana . . . . » 3 —
Direzione alla Monaca ritirata negli Esercizi Spirituali soliti a farsi ogni anno, in 12.° . . . . » 3 —
Discorso Cristiano Filosofico sopra i doveri del Prete, in 8.° . . . . » 1 75
DOLERA. — Panegirici ed orazioni sacre, in 4.° . . . . . . » 3 —
—— — Quaresimale, in 4.° . . . . » 4 —
DONATI. — Prediche Quaresimali, in 4.° . . . . » 4 —
DURAZZO. — La Passione del Figliuol di Dio, descritta in 4 parti, in 4.° » 3 50
Elementi di Religione e Morale secondo la pura dottrina di Gesù Cristo, in 8.° . . . . » 1 25
Emendazione (L') della vita, pie letture ai piedi della Santissima Vergine, in 16.° . . . . » 1 25
EXAUVILLE. — Il buon curato, ossia risposta alle obbiezioni del popolo contro la religione, in 12.° . . . . » 2 —
FABRIANI. — Dei beneficii prestati dagli Ecclesiastici alle scienze, in 8.° » 2 —
FLECHIER. — Orazioni funebri, in 8.° . . . . » 3 —
FRISI. — Memorie della Chiesa Monzese, in 4.° . . . . . . » 15 —
GAETI. — Il giovine istruito nei dogmi Cattolici nella verità della Religione Cristiana. Vol. 2 in 4.° . . . . » 5 —
GARUFFI. — Il Parroco in casa degli Infermi che visitando consola, ammonisce, ecc., in 12.° . . . . » 1 50

GEMINIANO. — Panegirici Sacri, in 8.° . . . . *L.* 2 50
GIORGI. — Epoche principali della Religione rivelata dal vero Dio. Vol. 6 in 8.° . . . . » 9 —
GIUDICI. — Discorsi sopra il Vangelo secondo il rito Ambrosiano. Vol. 2 in 8.° . . . . » 3 —
GODEAU. — Storia Ecclesiastica, con note di monsig. Speroni. Vol. 12 in 4.° » 60 —
GRANDI. — Storia Ecclesiastica in Compendio, dalla Creazione del Mondo sino al secolo corrente. Vol. 3 . . . . » 8 —
GRANELLI. — Prediche Quaresimali e Panegirici, in 4.° . . . . . » 3 —
GUADAGNO. — Tesoro della Dottrina di Cristo, in 8.° . . . . . » 2 50
GUERRERI. — Della Filosofia morale Cristiana. Vol. 4 in 8.° . . . » 8 —
GUSTA. — Sui Catechismi moderni, saggio critico teologico, in 8.° . » 2 50
HOUTEVILLE. — La Religione Cristiana dimostrata col mezzo dei fatti. Vol. 4 in 12 . . . . » 12 —
JAMIN. — Pensieri Teologici relativi agli errori dei nostri tempi, in 12.° » 3 —
Istruzione per le domeniche e le feste dell'anno pubblicate da monsignor Vescovo di Soissons. Vol. 2 in 4.° . . . . » 10 —
KEMPIS (Tommaso). — Il Ministro Fedele, in 18.° . . . . . . » 1 30
LA BRUYÈRE. — Massime e Riflessioni Morali. Vol. 2 in 8.° . . . » 4 50
LALEMANT. — Opere Spirituali. Vol. 3 in 8.° . . . . » 5 —
LANFREDINI. — Raccolta di Orazioni Sinodali e lettere Pastorali, in 4.° » 6 —
LEOPARDI. — Istoria Evangelica scritta in latino dai sacri Evangelisti. Vol. 2 in 8.° . . . . » 10 —
Lettere della santa madre Teresa di Gesù con annotazioni di monsignor Giovanni di Palafox e Mendoza, in 4.° . . . . » 8 —
—— di una madre al figliuol suo per provare a lui la verità della Cristiana Religione. Vol. 3 in 8.° . . . . » 5 —
Lezioni del Santo Vangelo secondo il rito Ambrosiano, colla concordanza del rito Romano. Vol. 4 in 8.° . . . . » 10 —
LIGUORI (S. Alfonso). — Il Confessore diretto per la confessione della gente di Campagna. Vol. 3 in 16.° . . . . » 3 —
—— — Brevi Meditazioni distribuite per Novene e Settenari in apparecchio d'alcune feste del Signore e de' Santi, in 12.° . » 2 50
—— — Sua Vita scritta dal P. Vincenzo Antonio Giattini, in 12.° » 3 —
—— — Storia delle Eresie colle loro confutazioni. Vol. 3 in 12.° » 9 —
—— — Verità della fede fatta evidente pei contrassegni della sua credibilità, in 18.° . . . . » 1 —
—— — Traduzione dei Salmi e Cantici che si contengono nell'Officio Divino. Vol. 2 in 12.° . . . . » 4 50
—— — Dell'Uso moderato dell'opinione probabile, in 12.° . . . » 3 50
—— — Novena in onore di S. Teresa, in 12.° . . . . . . » — 50
—— — Condotta ammirabile della Divina Provvidenza in salvar l'uomo per mezzo di Gesù Cristo, in 32.° . . . . » 1 25
—— — Raccolta di Lettere riguardanti specialmente materie spirituali. Vol. 2 in 18.° . . . . » 3 50
—— — Glorie di Maria. Vol. 2 in 12.° . . . . » 2 —
—— — Istruzione ai Predicatori, in 12.° . . . . » 1 —
—— — La causa del Probabilismo richiamata all'esame, in 8.° . » 2 25
—— — Meditazioni per otto giorni di Esercizi Spirituali in privato e riflessioni, ecc. . . . . » 1 —
—— — Verità della fede. Vol. 4 in 16.° . . . . » 3 48
—— — Massime Eterne . . . . » 1 —
—— — La Messa e l'Officio strappazzati, ovvero avvertimenti ai Sacerdoti, ecc. . . . . » 1 —
—— — Preghiere e divote Giaculatorie . . . . » 1 —
—— — Pratica d'amar Gesù Cristo. Vol. 2 in 16.° . . . . . » 1 75
—— — Sermoni Compendiati per tutte le Domeniche dell'anno. Vol. 3 in 12.° . . . . » 6 —
—— — Miscellanea o Raccolta d'operette la più parte ascetiche. Vol. 2 in 12.° . . . . » 6 50

LIGUORI. — Riflessioni sulla Santità e Dottrina di esso, in 12.° . L. 2 —
—— — Apologie e Confutazioni. Vol. 2 in 12.° . . . . . . » 5 —
—— — Via della Salute, Meditazioni, in 12.° . . . . . . » 2 50
—— — Del Gran mezzo della Preghiera per conseguire la salute eterna, in 16.° . . . . » 1 —
LOBELLI. — Panegirici Sacri, in 4.° . . . . » 2 50
LOJANA (Da). — Panegirici, in 18.° . . . . » 1 75
LUZERNE. — Istruzion pastorale sopra lo scisma di Francia. Vol. 4 in 8.° » 6 —
MAFFEI. — Vite di 17 Confessori di Cristo scelti da diversi autori, in 4.° » 2 50
—— — Opere. Vol. 21 in 8.° . . . . » 84 —
MALACRIDA. — Ragionamenti Sacri e Panegirici . . . . . . » 5 —
Manuale Cristiano di Giambattista Giovio, in 8.° . . . . . . » 3 —
MARCHETTI. — Trattenimenti di famiglia sulla storia della religione con le sue prove. Vol 2 in 16.° . . . . » 3 —
MARINELLI. — Il Cattolico che prega, in 18.° . . . . . . » 1 30
MARTINI. — Istruzioni dommatiche storiche e morali sopra il simbolo degli Apostoli. Vol. 3 in 8.° . . . . » 8 —
—— — Vecchio e Nuovo Testamento secondo la volgata, tradotto in lingua Italiana, con annotazioni. Vol. 78 in 16.° . . . » 60 —
—— — Istruzioni dommatiche storiche e morali sopra il simbolo degli Apostoli. Vol. 3 . . . . » 8 —
—— — Raccolta di Omelie, Lettere Pastorali e sacri discorsi. Vol. 4 in 8.° . . . . » 9 —
—— — Atti degli Apostoli. Vol. 2 in 16.° . . . . » 4 50
—— — Istoria e Concordia Evangelica spiegata al popolo nella Metropolitana. Vol. 3 in 8.° . . . . » 6 —
MASSARI. — La religione rivelata. Vol. 3 in 8.° . . . . . . » 9 —
—— — » naturale. Vol. 2 in 8.° . . . . . . » 9 —
MASSILLON. — Pensieri sopra diversi soggetti di morale e di pietà, in 4.° » 2 —
—— — Prediche sui principali misteri di Gesù Cristo e della ss. Vergine, in 4.° . . . . » 3 —
Massime morali concernenti la Vita di Maria Vergine, in 8.° . . . » — 75
PERUZZOTTI. — Domenicale Ambrosiano. Milano 1758. Vol. 3 in 4.° » 5 50
TORNIELLI. — Quaresimale, in 8.° . . . . » 4 —

AVVERTENZA.

Si vendono le module a stampa per le *fedi di nascita, di morte, di matrimonio e di miserabilità;* quelle pei *rendiconti dell'amministrazione delle chiese;* dei *beneficii vacanti; lettere di pubblicazioni matrimoniali;* le *tabelle* per le *orazioni della dottrina cristiana,* per *altare* e per *sacristia.* — Si ricevono commissioni per la stampa d'opere e di piccoli lavori. — Si stampano **Viglietti pasquali** in carta bella e forte, ed adorni di moderni fregi a centesimi 40 al cento.

☞ Mediante **Vaglia** o **Francobolli** in lettera affrancata, coll'aumento di cent. 10 per ciascuna lira, quale tassa di porto, si spediranno le opere richieste col mezzo postale.